

PROCES

ACCENDO

Studie o stavu bezdomovectví v Ostravě

2012

Ing. Lubor Hruška, Ph.D. a kolektiv

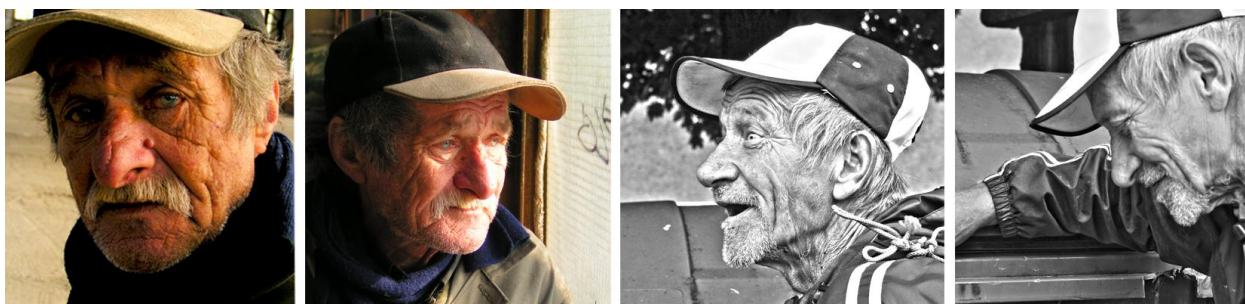
PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o.

ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, o.p.s.

Tuto studii zpracovala společnost PROCES - Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s. r.o., Švabinského 1749/19, 702 00 Moravská Ostrava IČ: 28576217, Tel.: +420 595 136 023, <http://rozvoj-obce.cz/>, e-mail: info@rozvoj-obce.cz,

ve spolupráci se společností ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, o.p.s., Švabinského 1749/19, 702 00 Moravská Ostrava IČ: 28614950, Tel.: +420 596 112 649, <http://accendo.cz/>, e-mail: info@accendo.cz.

Studii zpracoval odborný tým společnosti PROCES - Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o. pod vedením hlavního experta Ing. Lubora Hrušky, Ph.D.. Terénní výzkum realizovala společnost ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, o.p.s., ve spolupráci s Policií České republiky a Městskou policií Ostrava.

Poděkování za vytvoření dokumentu patří všem, kteří se na jeho tvorbě podíleli. Zvláštní poděkování pak patří Policii České republiky (Městské ředitelství policie Ostrava), Městské policii Ostrava a Statutárnímu městu Ostrava, bez nichž by nemohl tento dokument vzniknout.

OBSAH

OBSAH	3
ÚVOD	4
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	5
1.1 Legislativní opora bezdomovectví	5
Historický vývoj legislativního zaopatření sociálně slabších	5
Přehled současných zákonů a vyhlášek souvisejících s bezdomovectvím	5
1.2 Vymezení a kategorizace bezdomovectví	7
1.3 Sčítání bezdomovců v rámci Sčítání lidu, domů a bytů 2011	8
Výsledky sčítání	8
2 LOKALIZACE OBLASTÍ VÝSKYTU BEZDOMOVců V OSTRAVĚ.....	10
2.1 Zjevné bezdomovectví	10
Terénní předvýzkum	10
Výsledky předvýzkumu	11
Časový harmonogram bezdomovců v oblasti „Poruba“	12
Metodika sčítání bezdomovců	12
Harmonogram sčítání	13
Členění území Ostravy pro realizaci terénního výzkumu.....	13
Vyhodnocení terénního výzkumu	15
2.2 Skryté bezdomovectví	17
2.3 Potenciální bezdomovectví	19
Příjmy domácností a náklady na bydlení	19
Sociálně rizikové lokality v Ostravě	21
Metodika, zdroje dat a způsob jejich zpracování, popis a diskuse sledovaných indikátorů pro určení sociálně rizikových lokalit v Ostravě	21
2.4 Výsledné zhodnocení sčítání osob bez přístřeší	27
3 SÍŤ ZAŘÍZENÍ ZAJIŠŤUJÍCÍCH SOCIÁLNÍ SLUŽBY	35
4 ZAJIŠTĚNÍ ZIMNÍHO PROGRAMU	38
5 ZDRAVOTNÍ PÉČE A ZDRAVOTNICKÁ ZAŘÍZENÍ	40
6 NÁVRHY ŘEŠENÍ SITUACE TÝKAJÍCÍ SE BEZDOMOVECTVÍ V OSTRAVĚ	43
ZÁVĚR.....	45
7 POUŽITÉ ZKRATKY	46
8 SEZNAM ZDROJŮ A POUŽITÁ LITERATURA.....	47
9 PŘÍLOHY	49

ÚVOD

Současný přechod industriální společnosti na postindustriální ústí k výrazné polarizaci území a růstu regionálních disparit. V důsledku těchto pochodů dochází k proměně stávajících sociálních struktur a způsobů práce, což vyvolává úpadek tradičních oblastí ekonomiky a tradičních profesí. Situace zesiluje tlak na management obcí při plánování budoucího vývoje regionu a jeho udržitelnosti. Mění se rozložení ekonomických aktivit v prostoru i jejich struktura.

Doprovodným jevem je vznikající sociální separace. Faktory působící na společnost zevně i vnitřně (hospodářská recese, hrozící rozpad eurozóny, masivní migrace obyvatel, příchod cizinců z rozvojových zemí atd.) na území nelze předvídat. Všechny tyto změny jen potvrzují sociální rozdíly a často vedou k dlouhodobé nezaměstnanosti, kriminalitě a vzniku sociálně vyloučených lokalit.

Jedním z výsledků výše uvedených jevů je problém bezdomovectví, který je fenoménem veškerých velkých evropských měst a v určité míře se dotýká všech větších měst v ČR.

Vnější pohled na bezdomovectví je celkově negativní a povrchní. Veřejnost vnímá bezdomovce jako osoby bez domova, často špinavé, neupravené a páchnoucí. Nezamýšlí se nad příčinami (ekonomické problémy či psychická determinace) daného jevu a nezahrnuje do této komplikované skupiny osoby s potencionálními problémy s bydlením. U mnohých osob ohrožených sociálními riziky není ohrožení tolik zjevné, může být dokonce opomíjeno. Stěžejní je dostatečná připravenost a aktivní působení na řešení této problematiky ze strany veřejné správy, a to jak na centrální tak i lokální úrovni.

Bezdomovci jsou velice různorodá skupina, do situace, kdy ztrácí přístřeší, se dostávají z nejrůznějších příčin. Důvodem ztráty bydlení může být rozpad rodiny, ztráta zaměstnání, onemocnění nebo úraz, duševní porucha nebo různé závislosti. Tyto situace sami o sobě ještě nevedou ke ztrátě přístřeší, ale mohou spustit sled událostí, na jejichž konci zůstává člověk na ulici. Bez střechy nad hlavou se také často ocitají lidé propuštění z výkonu trestu odnětí svobody nebo mladí lidé, kteří vycházejí z dětských domovů. Mezi bezdomovci se lze setkat jak s lidmi velmi mladými, na hranici plnoletosti, tak i s lidmi v důchodovém věku. U nich je pobyt na ulici velmi rizikový, protože již trpí řadou chorob. Na ulici se také ocitají osoby v příbuzenském vztahu. U partnerských dvojic často dochází k situaci, že raději přebývají na ulici nebo v provizorním obydlí, protože se nechtějí rozdělit a absence azylového zařízení pro smíšené dvojice je k tomu nutí.

Hlavním cílem této studie je zmapování výskytu bezdomovců (osob bez přístřeší) a jejich struktury vycházející z klasifikace ETHOS na území města Ostravy. Dílčím cílem je popsání sítě sociálních služeb (obsah, kapacity, obsazenost, kontaktní údaje) a popsání možností v oblasti zdravotní péče.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V této kapitole je vymezen pojem bezdomovectví, podklady vycházejí z legislativy a také z odborných sociálních studií či publikací. Bezdomovectví není jako pojem jednoznačně definováno v konkrétním dokumentu, věnuje se mu okrajově několik zákonů v oblasti sociálních věcí. Tyto právní podklady jsou zaměřeny na sociální zabezpečení a jeho organizaci, jejich spektrum působnosti je mnohem širší, bezdomovectví je jen jednou z řešených oblastí.

1.1 Legislativní opora bezdomovectví

Historický vývoj legislativního zaopatření sociálně slabších

Průřez historickým vývojem sociálního zajištění poukazuje na pojem domovská obec či domovské právo, který je taktéž možno spojit s bezdomovectvím, což znamenalo, že správa obce měla pod patronátem péči o své sociálně slabé občany (v dřívější terminologii chudé), dnes by tento pojem zahrnoval také bezdomovce.

Tyto zákonné normy byly několikrát upravovány a konečné podoby se jim dostalo v 60. letech 19. století, kdy byl vydán domovský zákon (1863), zákon o obecních zařízeních (1864) a později také zemský chudinský zákon (1868). V roce 1920 byly vypracovány na základě těchto zákonů a jejich novelizací plány městských příslušností a pravidla, jimiž se obce musely řídit. Získat příslušnost k dané obci bylo možno dvěma způsoby: přímým (osoba pobývajícím na území obce minimálně 10 let, osoba zastávající v obci veřejnou činnost či osoba, jíž bylo právo uděleno) nebo nepřímým (sňatek či narození). Osoba s danou příslušností měla v případě nouze nárok na pomoc od obce. K naplnění práva ovšem nestačilo pouze mít příslušnost k obci, bylo třeba prokázat chudobu, neschopnost výdělků a nepřítomností osob, které jsou povinny osobu zaopatřovat. Pomoc nemusela být pouze finanční, jak je tomu dnes, ale obec sama určovala míru (podle běžného zajištění občanů obce), četnost (jednorázově, pravidelně, přechodně) a druh (penězi, naturáliemi) zaopatření.

Přehled současných zákonů a vyhlášek souvisejících s bezdomovectvím

Žádná ze základních listin zajišťujících lidská práva v České republice, ani Ústava a ani ústavní zákony, nezaručují právo na bydlení. Jediným právním zajištěním ochrany v tomto směru je Listina základních práv a svobod, která deklaruje právo na zajištění „základních životních podmínek“, přičemž nedokládá přesné vymezení tohoto pojmu a ani právo na bydlení. Dokument, který se vyjadřuje k bydlení je Všeobecná deklarace lidských práv a svobod, která však nemá nikde právní oporu a není závazná. Celkově se v právním řádu České republiky neobjevuje ani základní vymezení pojmu „bezdomovec“, nejbližší legislativní normy upravují pouze sociální zabezpečení a jeho organizaci. V Národním akčním plánu sociálního začleňování pro léta 2004 - 2006 vyplývá, že slovo „bezdomovec“ je spojováno pouze s osobami bez státní příslušnosti.

ČR nemá ve svém současném právním řádu žádný právní předpis zaměřený na řešení problematiky bezdomovectví. Neobsahuje ani zřetelné a společné definování pojmu bezdomovec nebo bezdomovectví.

- *Zákon č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů, v § 3 definuje bezdomovce jako osobu bez státního občanství.*
- *Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, v § 10 nahlíží na bezdomovce jako na osoby, jejichž místem trvalého pobytu je ohlašovna, v jejímž územním obvodu se občan narodil, popř. v jejímž územním obvodu byl občanovi trvalý pobyt úředně zrušen.*
- *Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), zmiňuje třikrát „osoby bez přístřeší“ (v § 61, 63 a 69), jednou „osoby v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení“ (v § 57), ale terminologii nedefinuje.*
- *Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zmiňuje „fyzické osoby společensky nepřizpůsobené“ (v § 33), resp. „osoby nepřizpůsobivé“, mezi které lze zařadit vedle bezdomovců i jiné skupiny osob.*
- *Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, se týká osob, které se nacházejí v hmotné nouzi.*
- *Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje životní minimum jako minimální hranici peněžních příjmů fyzických osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb a existenční minimum jako minimální hranici příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití.*

Zdravotní péče o občany ČR, jež platí stejným měřítkem i pro osoby bez přístřeší, je v právním řádu ČR zakotvena:

- *Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů;*
- *Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.*

Přestože je zdravotní péče v ČR dostupná pro všechny, existují často bariéry, které mohou být jak na straně bezdomovců, tak na straně lékařů. Bezdomovci se potýkají s nedostatečným příjmem k úhradě regulačních poplatků, nemají doklady, zdravotní průkaz, nedostatečné komunikační schopnosti, nejsou registrováni u praktického lékaře, v případě potřeby hospitalizace často odmítají zdravotní péči, chtějí být propuštěni, lékaři mají k těmto pacientům často negativistický pohled, nemají dostatek informací o této skupině osob, neznají sociální služby, nechťejí provádět ošetření, neboť se domnívají, že osoba nehradí zdravotní pojištění a že tedy provedené úkony nebudou placeny apod.

Přehled přímých citací týkajících se bezdomovectví v legislativě ČR uvádí příloha 1.

1.2 Vymezení a kategorizace bezdomovectví

Řešení problematiky bezdomovectví není v zájmu jen ve statutárním městě Ostrava, celé ČR, ale i v rámci mezinárodní organizace (Světová banka, Evropské společenství a specializované mezinárodní organizace, zvláště Evropská federace národních sdružení pracujících s bezdomovci FEANTSA, CECODHAS, Evropská sociální platforma, EUROCITIES-NLAO a další). Tyto organizace vytvářejí různé programy a postupy práce s bezdomovci, při tom respektují potřebu diferencovaného přístupu k bezdomovcům.

Tato studie vychází z aplikace třídění bezdomovců dle typologie ETHOS – Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR.

Bezdomovectví je federací FEANTSA členěno do kategorií podle několika kritérií. Hlavním hlediskem je, zda mají jakékoli bydlení či nikoli, dále zohledňují druh bydlení a strukturalizují typologii ETHOS na míru danému státu a každým rokem jej aktualizují.

Bezdomovce rozděluje do následujících čtyř forem vyloučení z bydlení, které jsou pak dále děleny pro bližší specifikace:

- 1) **bez střechy** – lidé žijící a spící na ulici nebo osoby využívající k přespávání noclehárny,
- 2) **bez bytu** – osoby v ubytovnách pro bezdomovce (azylové domy, přechodné ubytovny, přechodné podporované ubytování), osoby v pobytových zařízeních pro ženy, osoby v ubytovnách pro imigranty, osoby před opuštěním instituce, uživatelé dlouhodobější podpory,
- 3) **nejisté bydlení** – osoby žijící v nejistém bydlení, osoby ohrožené vystěhováním, osoby ohrožené domácím násilím,
- 4) **nevyhovující bydlení** – osoby žijící v provizorních a neobvyklých stavbách, osoby žijící v nevhodném bydlení, osoby žijící v přelidněném bytě.

Typologie ETHOS tedy člení osoby bez domova podle jejich životní situace nebo situace jejich bydlení a také pracuje s kategorií lidí ohrožených bezdomovectvím. Významnými ukazateli tohoto ohrožení jsou nezaměstnanost, důchodový věk (zvláště u osamělých seniorů), rostoucí dluhy domácností v oblasti služeb spojených s bydlením a soustavně rostoucí počet neúplných domácností s nezaopatřenými dětmi.

Tabulka obsahující typologii ETHOS - Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR je uvedena v příloze 2.

Bezdomovce lze dále dělit dle vnějších znaků (celkový životní styl a způsob vystupování na veřejnosti) do tří skupin:

- 1) **Bezdomovectví zjevné** – osoby žijící ve veřejných prostorech nebo venku (na ulicích, na nádražích, ve squatech, přespávají ve sklepích, domech určených k demolici, ve starých automobilech, kontejnerech, výměnících, ve stanech, v kanálech či v lesích) a osoby, které vyhledávají ubytování v noclehárnách a v azylových domech.

- 2) **Bezdomovectví skryté** – v rámci této studie byly do této kategorie zařazeny pouze osoby, případně rodiny, ve veřejných ubytovnách s krátkodobým ubytováním, které nemají vlastní bydlení.
- 3) **Bezdomovectví potenciální** – osoby v nevyhovujícím bydlení, žijící v nejistých podmínkách. Jedná se např. o osoby žijící ve vyloučených lokalitách, ve kterých je nutné počítat s řešením nenadálých situací (např. hromadné odpojení energií, vody, vystěhování vlastníkem bytových domů), které mohou vést k výraznému nárůstu počtu bezdomovců. Dále se jedná také o osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody nebo mladé lidi, kteří vycházejí z dětských domovů. Do této skupiny jsou zařazeny i osoby s trvalým pobytem na úřadu městských obvodů, resp. v místě sídla ohlašovny.

Mezi bezprostřední a nejzávažnější negativní jevy, které narušují občanské soužití a které jsou důsledkem zjevného bezdomovectví, lze zařadit:

- znečišťování veřejných prostranství odpadky či vlastními výměšky,
- konzumace alkoholických nápojů na veřejných prostranstvích,
- obtěžování občanů žebráním, nadávkami, vyhrožováním, zápachem a zevnějškem,
- neoprávněné vnikání do obytných objektů (společných prostor bytových domů, zahradních chat, opuštěných domů atd.),
- časté páchaní majetkových deliktů zejména v obchodech, obchodních centrech, krádeže různých předmětů a zařízení z kovů.

Bezdomovectví dále souvisí se společensky negativními jevy:

- zneužívání bezdomovců k páchaní trestné činnosti,
- bezdomovci jsou snadnou obětí trestné činnosti,
- nelegální zaměstnávání bezdomovců.

Na základě závěrů ze zpracovaných dokumentů „Měření nových sociálních rizik v Moravskoslezském kraji“ a „Nová sociální rizika v Moravskoslezském kraji“ (ACCENDO 2011) je bezdomovectví významným indikátorem nárůstu dalších společensky negativních jevů, které jsou zároveň jeho spouštěcími mechanismy, např.:

- toxikomanie a gamblerství,
- předluženost a s tím související lichva,
- nedostupnost levného bydlení,
- rozpad komunit.

1.3 Sčítání bezdomovců v rámci Sčítání lidu, domů a bytů 2011

V této kapitole jsou uvedeny výsledky sčítání osob bez domova v jednotlivých krajích ČR. Toto sčítání proběhlo v roce 2011 v rámci Sčítání lidu, domů a bytů. Sčítání proběhlo ve spolupráci ČSÚ a komisařů z řad zaměstnanců azylových domů, domů na půl cesty, nocleháren a nízkoprahových denních center, kteří se svými klienty vyplnili sčítací list. Nesčítali se bezdomovci na ulici. Tato kapitola byla do studie zařazena, jelikož na území Moravskoslezského kraje bylo sečteno nejvíce osob bez přístřeší. Vzhledem k současným trendům, kdy se bezdomovci stahují především do největších center v jednotlivých krajích, v případě Moravskoslezského kraje se jedná o statutární město Ostrava, měly by tyto výstupy být zohledněny při plánování sociálních služeb na území města v dalším období.

Výsledky sčítání

Během průzkumu bylo sečteno 11 496 osob bez domova, nejvíce z nich bylo na území Moravskoslezského kraje (2 574), Prahy (1 254) a Jihomoravského kraje (1 156). Naopak

nejméně osob využívá sociálních služeb v Karlovarském kraji (252) a Libereckém kraji (262). Mezi bezdomovci převládají muži, tvoří 78,5 % všech sečtených osob bez domova. Z hlediska rodinného stavu je většina těchto lidí svobodných (49 %) nebo rozvedených (38,3 %).

Co se týče vzdělání, nejvíc bezdomovců má výuční list nebo středoškolské vzdělání bez maturity (47,2 %), druhou skupinou jsou bezdomovci se základním vzděláním (28,5 %). Vysokoškolské vzdělání uvedlo pouze 2,6 % sečtených.

Většina lidí bez domova je nezaměstnaná (40,2 %), dalších 14,2 % jsou nepracující důchodci. Ekonomicky aktivních bylo mezi sečtenými 28,5 %, většinou nachází práci ve zpracovatelském průmyslu, stavebnictví a dopravě a skladování.

Tabulka s počty bezdomovců podle kraje trvalého pobytu a kraje sečtení je uvedena v příloze 3, rozdělení bezdomovců dle pohlaví a do pěti věkových kategorií uvádí následující tabulka.

Tabulka 1.3.1: Bezdomovci podle pohlaví a věkových kategorií v ČR

Věk	Muži	Ženy	Celkem
<= 14	183	214	397
15 - 30	1 763	665	2 428
31 - 45	3 096	646	3 742
46 - 64	3 616	811	4 427
65+	333	135	468
Nezjištěno	32	2	34
Celkem	9 023	2 473	11 496

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

Dle rodinného stavu je u osob bez přístřeší ve věku 15 let a více nejvíce zastoupena kategorie svobodný/svobodná a rozvedený/rozvedená. Stav ženatý/vdaná uvedlo necelých 10 % respondentů.

Tabulka 1.3.2: Bezdomovci podle rodinného stavu osoby ve věku 15 let a více v ČR

Rodinný stav	Počet
Svobodný/svobodná	5 638
Ženatý/vdaná	1 087
Rozvedený/rozvedená	4 402
Vdovec/vdova	297
Nedefinováno	4
Nezjištěno	68
Celkový součet	11 496

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

2 LOKALIZACE OBLASTÍ VÝSKYTU BEZDOMOVců V OSTRAVĚ

Největší výskyt bezdomovců je ve větších městech České republiky. Jako všude i v Ostravě je nejvíce viditelné zjevné bezdomovectví. Lidé bez přístřeší se pohybují prakticky po celém území města. Samozřejmě jsou místa, kde se tito lidé zdržují častěji, a také se zde jejich komunita schází.

Hloučky bezdomovců lze také často potkat v okolí supermarketů. Některé supermarkety s prodlouženou otevírací dobou pak tito lidé využívají k přečkání noci v jejich vestibulu, podobně jako se o to snaží v halách vlakových nádraží. Na okrajích města se nacházejí kolonie lidí bez domova, jakási „stanová městečka“, ale i osamocené improvizované příbytky. Z těchto okrajových částí pak jejich obyvatelé vycházejí do rušnějších částí Ostravy. Lidmi bez přístřeší jsou také obydlené některé opuštěné garáže.

2.1 Zjevné bezdomovectví

V této kapitole je přiblížen způsob života osob bez přístřeší včetně průběhu sčítání bezdomovců v terénu, dále jsou zde informace o ambulantních a pobytových sociálních službách pro osoby bez přístřeší (noclehárnách, azylových domech, nízkoprahových denních centrech) na území SMO.

Terénní předvýzkum

Z důvodu nastavení jednotlivých činností a organizace lokalizace oblastí výskytu bezdomovců v Ostravě, byl proveden předvýzkum formou terénního šetření v oblasti „Poruba“ (městské obvody Poruba, Svinov, Martinov, Třebovice, Pustkovec).

Za pomoci řízených rozhovorů s bezdomovci v tomto předvýzkumu v dané oblasti se podařilo lokalizovat místa přespávání a denní výskyt bezdomovců a zároveň získat přehled o jejich denním programu, dle kterého bylo možno v návaznosti na zvyklosti bezdomovců postupovat při terénním výzkumu. Rozhovory probíhaly jednorázově celkem s 18 respondenty v období 17.7. - 30. 7. 2012, průměrná délka rozhovoru byla 20 minut. Přepisy jednotlivých rozhovorů jsou uvedeny v příloze 12. Bezdomovcům byly kladeny následující otázky v okruzích: popis stavu, časový harmonogram dne, bariéry a rizika, změny.

Popis stavu

Jste Muž / Žena? Váš Věk? Proč jste se ocitl na ulici? Kde máte trvalé bydliště? Kde přespáváte teď a přes zimu (les, ulice, stan, Squat)? Žijete na ulici sám, s partnerem, nebo v komunitě? Byl jste ve výchovném ústavu nebo ve vězení? Kdy naposledy jste měl kontakt se svou rodinou?

Časový harmonogram dne

V kolik hodin ráno vstáváte a kde vykonáváte hygienu? Chodíte žebrať? Vybíráte popelnice? Jak dlouhou dobu Vám to denně trvá a jakou částku si průměrně vysbíráte? Vybíráte často i kontejnery s jídlem? Kolikrát denně chodíte do sběrný druhotných surovin a kolik kilogramů

denně nasbíráte? S vydělanými penězi jdete na nákupy jídla nebo alkoholu? Jak často a z jakého důvodu využíváte MHD? Chodíte si pro sociální dávky?

Bariéry, rizika

Trpíte tělesným postižením, nebo duševním? Kolik peněz denně dáte do alkoholu? Jaké množství alkoholu potřebujete vypít, abyste byl spokojený? Užíváte Vy, nebo Váš partner drogy a jaké? Víte, že v Ostravě existuje vyhláška o zákazu konzumace alkoholu na veřejnosti? Dodržujete ji? Kolikrát jste už byl na protialkoholní záchytné stanici a jaká tam máte dluh? Máte i jiné finanční dluhy a v jaké výši (revizor, přestupky apod.)? Ublížíje Vám někdo? Z koho nebo čeho máte obavy? Byl jste už na ulici nebo v azylovém domě okraden? V čem vám znepríjemňují život policisté, zlobíte se na ně?

Změna

Navštěvuje Vás na ulici Streetworker, nebo služebně jiný pracovník (lesník, porybný, strážník, údržba teplovodu)? Jaká azylová zařízení a sociální služby pro bezdomovce znáte? Proč je nevyužíváte a čeho se tam obáváte? Na koho byste v případě potřeby obrátil s žádostí o pomoc? Co děláte pro změnu života na ulici? Vykonáváte veřejné práce a kolik hodin měsíčně? Kdy jste se naposledy ucházel o zaměstnání?

Výsledky předvýzkumu

Životní styl bezdomovců ve městě Ostrava zahrnuje jejich každodenní činnosti a vztah k místu, kde se obvykle vyskytují. V oblasti bylo lokalizováno několik desítek míst, kde bezdomovci přespávají pod širým nebem. V rámci tohoto předvýzkumu byl proveden rozhovor s 12-ti muži a 6-ti ženami.

Věkový průměr těchto osob činil 52 let, kdy nejmladšímu bezdomovci bylo 28 let a nejstaršímu 77 let. Jen tři muži z tohoto předvýzkumu nikdy nezaložili svou vlastní rodinu a jsou bezdětní.

Nejkratší doba života na ulici byla 1 rok a nejdelší 30 let, přičemž průměrná délka u všech 18-ti bezdomovců činila 8 let.

Nejčastějším podnětem pro jejich volbu života na ulici jsou dluhy za bydlení, alkohol a pobyt ve vězení. Ve třech případech to byly autonehody, ze kterých se jednotlivé osoby dlouhodobě léčily v léčebnách. Tři osoby si zvolily životní styl bezdomovce dobrovolně (dvě ženy a jeden muž). Tyto ženy utekly od svých dětí do cizího města na ulici kvůli domácímu násilí, které na nich páchal manžel. Muž se dobrovolně „schoval“ na ulici proto, aby uchránil svou vlastní rodinu, před hrozbou pomsty.

Pouze 9 osob z celkového počtu pobírá sociální dávky, 2 bezdomovci jsou ve starobním a 3 v invalidním důchodu (1 osoba má pozastavený invalidní důchod, jelikož nemá občanský průkaz). Další 4 osoby mají nárok na sociální dávky, ale nepobírají je z důvodu ztráty nebo krádeže občanského průkazu. Ve zkoumaném výběrovém souboru 5 osob nemá žádný pravidelný měsíční příjem od státu a zbývajících 13 osob pobírá důchod nebo sociální dávky.

Hlavní roli pro denní příjem je sběr druhotných surovin, které nalézají v popelnicích (kontejnerech). V brzkých ranních hodinách vybírají z popelnic kovový odpad nebo papír, aby jej mohli za peníze prodat ve sběrně druhotných surovin. Průměrný denní výdělek ze sběru šrotu se pohybuje v pracovních dnech do 200 Kč. Tato částka zcela pokryje jejich denní potřebu jídla, pití a kouření. Jen jeden člověk z této skupiny bezdomovců je abstinent. Zbytek je dlouhodobě závislý na denních dávkách alkoholu. Každý jedinec z těchto sedmnácti osob vypije denně v průměru 3 l stolního vína (**88 l/měsíc**, asi za 1 985 Kč). Podrobnosti o příjmech a výdajích osob bez přístřeší jsou uvedeny v příloze 12.

O poskytované služby v azylových domech je ve zkoumané skupině 18 respondentů malý zájem, navštěvují je jen někteří, a to jednou týdně z důvodu vykonání hygieny. Je nutné připomenout, že

rozhovory byly prováděny s osobami preferujícími život na ulici, které jsou přesvědčeny, že tento způsob života je nejlepší a poskytuje volnost. Dle jejich subjektivního pohledu jim v azylových domech vadí především povinnost dodržování režimu, dále pak uváděli krádeže, šatní vši, svrab, chrchlající a nemocné bezdomovce, špatné jídlo. V případě výskytu parazitů v azylových domech či noclehárnách poskytovatelé sociálních služeb tento stav samozřejmě ihned řeší deratizací. Snahou této studie je však také přiblížit problematiku bezdomovectví očima bezdomovce.

Konflikty mezi samotnými bezdomovci nabývají na intenzitě, s tím souvisí snižující se míra sebeovládání v důsledku konzumace alkoholu. Z tohoto důvodu silnější jedinci postávají v den výplat sociálních dávek před úřadem a vyčkávají na slabší bezdomovce, především ženy. Dožadují se po nich zakoupení alkoholu, a pokud jim nevyhoví, dochází k ublížení na zdraví a následnému okradení.

Negativní zkušenosti mají bezdomovci také s narkomany a Romy, dochází k verbálnímu i fyzickému napadení a okradení.

V rámci předvýzkumu byl zjištěn následující časový harmonogram bezdomovců.

Časový harmonogram bezdomovců v oblasti „Poruba“

V místech přespávání se bezdomovci vyskytují od 22:00 hod. do 03:00 – 04:00 hod. (pondělí – sobota). Neděle a svátky jsou dny, kdy jsou v této oblasti sběrný uzavřeny a bezdomovci na svých místech přespávají déle (cca do 07:00 hod.).

Někteří bezdomovci si dělají ranní hygienu jednou za dva dny v přírodě poblíž místa, kde spí (řeky, rybník apod.), jiní jezdí vykonat hygienu na hlavní nádraží, kde jsou k dispozici sprchy za poplatek (35,- Kč), popř. jezdí do azylových domů.

Sbírat železný šrot a papír z veřejných prostranství a kontejnerů chodí „v prvním kole“ v době od 04:00 do 08:00 hodin (před příjezdem popelářských vozů). Největší nápor bezdomovců ve sběrných surovinách je každé pondělí dopoledne (přes víkend nasbírají větší množství sběru).

Od 08:30 hodin chodí bezdomovci do prodejen potravin nakupovat jídlo, tabák, alkohol. Po občerstvení většina chodí na „druhé kolo“ sběru. Zbytek bezdomovců se schází společně na obvyklých veřejně přístupných místech, kde konzumují alkohol.

Metodika sčítání bezdomovců

Na základě informací získaných z předvýzkumu (o místech setkávání bezdomovců, jejich pohybu a jejich denním režimu), byla vytvořena metodika sčítání a byla vytvářena místa, kde v jednotlivých obvodech dochází k soustředění bezdomovců.

Sčítání proběhlo jednorázově. Dne 13. 9. 2012 skupina expertů provedla sčítání v předem stanovených oblastech, které byly pro jednotlivé městské obvody vymezeny na základě zkušeností a znalostí strážníků městské policie, případně policistů, kdy se na určená místa jednotlivé zásahové hlídky opakovaně vracely. Celkem bylo vytvořeno 10 zásahových hlídek, vedoucím zásahu byl pátrač ze služby kriminální policie v civilu. Hlídky byly dále tvořeny dvěma uniformovanými policisty (Policie ČR), dvoučlennou hlídkou Městské policie Ostrava (s psododem), a to z důvodu velmi dobrých místních znalostí. Ke každé zásahové hlídce byli přiděleni 2 sčítací komisaři - pracovníci společností PROCES a ACCENDO. Úkol sčítacích komisařů spočíval ve zmapování přidělené lokality a zaznamenání počtu osob bez přístřeší. Náplní práce Policie ČR bylo zejména pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách a samotná ochrana bezpečnosti sčítacích komisařů. Úkolem hlídky městské policie bylo přesné určení místa přespávání bezdomovců ze seznamu či mapy městské policie a rovněž ochrana sčítacích

komisařů. Všichni účastníci sčítání byli v daném tématu proškoleni a seznámeni s podrobnostmi projektu. Celkově se na přípravě a vlastní realizaci sčítání podílelo 78 osob.

Z důvodu pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách došlo vždy k ověřování totožnosti nalezené osoby, což pomohlo k zamezení duplicity osob bez přístřeší v datové matici, jelikož sčítání trvalo 12 hodin a osoby bez přístřeší mohly být sečteny opakovaně na více místech různými hlídkami, jelikož se v průběhu noci a dne volně přemísťovaly.

Během sčítání nebyly sečteny pouze osoby bez přístřeší na ulici, ale také osoby v sociálních zařízeních pro osoby bez přístřeší (denní centra, noclehárny, azylové domy), a také v ubytovnách, zde byly zařazeny pouze osoby, případně rodiny s krátkodobým ubytováním, které nemají vlastní bydlení. Do této kategorie nebyli započítáváni dělníci přechodně přespávající na těchto ubytovnách. Dělníci byli rozlišeni na základě údajů poskytnutých zřizovatelem ubytovny.

Každá skupina sčítacích komisařů byla vybavena mapou s přesně určenou lokalitou a sčítacím archem (viz příloha 14), do kterého získané údaje zapsala. Byly zaznamenány následující údaje: jméno, příjmení, datum narození, trvalé bydliště a místo sčítání. Pokud to daná situace umožňovala, byl u bezdomovců zjišťován jejich zdravotní a psychický stav, jak dlouho jsou bez domova a zda pobírají sociální dávky.

Z hlediska místních znalostí Městské policie Ostrava byla vytipována oblast pro terénní výzkum a následně byla rozdělena do pěti oblastí: **Zábřeh + Vítkovice** (Zábřeh, Vítkovice, Hulváky, Výskovice), **Hrabůvka** (Hrabůvka, Dubina, Bělský Les, Hrabová), **Mariánské Hory + Přívoz** (Mariánské Hory, Přívoz, Nová Ves), **Poruba** (Poruba, Martinov, Svinov, Třebovice), **Slezská Ostrava** (Slezská Ostrava, Moravská Ostrava, Michálkovice). Do každé z pěti oblastí byly vyslány dvě zásahové hlídky.

Harmonogram sčítání

- **02:30 hod.** - sraz policejních hlídek a sčítacích komisařů na obvodním oddělení Policie ČR Slezská Ostrava: Bohumínská 65, Slezská Ostrava. Následovala krátká organizační porada o rozdělení účastníků sčítání do 10-ti skupin, každá skupina se skládala z jednoho pátrače, dvou sčítacích komisařů, dvou policistů, dvou strážníků (psovod). Pro každou oblast byly přiřazeny 2 skupiny, které si území oblasti rozdělily.
- **02:45 – 06:00 hod.** - odjezd do terénu služebními vozidly Policie ČR a MP,
- **06:00 – 08:00 hod.** - sčítání osob bez domova v pobytových zařízeních (azylové domy, noclehárny a nízkoprahová denní centra).
- **08:00 – 14:00 hod.** - sčítání osob bez domova v okolí sběren druhotných surovin a v místech, kde dochází k jejich shromažďování během dne (v místech konzumace alkoholu).

Členění území Ostravy pro realizaci terénního výzkumu

Celé území SMO (všech 23 městských obvodů) bylo pro realizaci průzkumu experty společnosti rozčleněno do deseti oblastí.

Mapa 2.1.1: Rozdělení Ostravy do oblastí pro realizaci průzkumu

Začlenění Policie ČR do realizace průzkumu

OBLAST PORUBA: (městské části: Poruba, Martinov, Svinov, Třebovice, Plesná, Krásné Pole, Pustkovec, Polanka nad Odrou).

POLICIE ČR: Obvodní oddělení Poruba2 : Heyrovského 9, 708 51 Ostrava – Poruba

POLICIE ČR: Obvodní oddělení Poruba1 : Dělnická 392, 708 54 Ostrava – Poruba

OBLAST HRABŮVKA: (městské části: Hrabůvka, Dubina, Bělský Les, Hrabová, Stará Bělá, Nová Bělá, Proskovice).

POLICIE ČR: Obvodní oddělení Hrabůvka, Dr. Martínka 14, 700 30 Ostrava – Hrabůvka

OBLAST ZÁBŘEH + VÍTKOVICE: (městské části: Zábřeh, Výškovice, Vítkovice).

POLICIE ČR: Obvodní oddělení Zábřeh adresa: Náměstí SNP, 700 30 Ostrava – Zábřeh

POLICIE ČR: Obvodní oddělení Vítkovice: Mečnikovova 4, 703 49 Ostrava – Vítkovice

OBLAST MARIÁNSKÉ HORY + PŘÍVOZ: Přívoz, Mariánské Hory a Hulváky, Nová Ves, Petřkovice, Lhotka, Hošťálkovice).

POLICIE ČR: Obvodní oddělení Ostrava - střed : Masná 3, 72873 Moravská Ostrava a Přívoz

POLICIE ČR: Obvodní oddělení Mariánské Hory: Strmá 14, 709 39 Ostrava – Mariánské Hory a Hulváky

OBLAST SLEZSKÁ OSTRAVA+ MORAVSKÁ OSTRAVA: Slezská Ostrava (městské části Antošovice, Koblav, Hrušov, Muglinov, Heřmanice, Slezská Ostrava, Kunčice a Kunčičky), Moravská Ostrava, Michálkovice, Radvanice a Bartovice.

POLICIE ČR: Obvodní oddělení Slezská Ostrava: Bohumínská 65, 710 00 Slezská Ostrava

POLICIE ČR: Policejní stanice Radvanice: Třanovského 36, 716 00 Ostrava – Radvanice

POLICIE ČR: Obvodní oddělení Vratimov: Frýdecká 819/44, 739 32 Vratimov

Vyhodnocení sčítání osob bez přístřeší

Osoby bez přístřeší sečtené na ulici

V rámci sčítání bezdomovců realizovaného dne 13. 9. 2012 bylo v Ostravě nalezeno celkem 442 osob bez přístřeší nacházejících se mimo sociální a pobytová zařízení. Byli to lidé, kteří přespávali ve sklepích, v domech určených k demolici, ve starých automobilech, kontejnerech, výměnících, ve stanech, v kanálech, v lesích, v garážích, atd.

Nejvyšší počet těchto osob byl zjištěn v městských obvodech Ostrava-Jih (78 osob), Mariánské Hory a Hulváky (67 osob) a Moravská Ostrava a Přívoz (67 osob). Mezi osobami bez přístřeší převažovali muži (78 %) nad počtem žen (22 %), převaha mužů byla zaznamenána ve všech městských obvodech SMO kromě obvodu Radvanice a Bartovice.

Tabulka 2.1.1: Vyhodnocení terénního výzkumu na území města Ostravy

Městský obvod	Četnost	%	Pohlaví		Věkové kategorie			
			Muži	Ženy	15 - 30	31 - 45	46 - 64	65+
Hrabová	17	3,8	82,4	17,6	0	26,7	66,7	6,7
Mariánské Hory a Hulváky	67	15,2	76,1	23,9	3,0	28,4	67,2	1,5
Martinov	27	6,1	70,4	29,6	14,8	14,8	70,4	0
Moravská Ostrava a Přívoz	67	15,2	89,6	10,4	3,0	25,4	70,1	1,5
Nová Ves	2	0,5	100,0	0	0	0	100,0	0
Ostrava-Jih	78	17,6	74,3	25,7	13,0	35,1	48,1	3,9
Poruba	43	9,7	74,4	25,6	16,3	27,9	48,8	7,0
Radvanice a Bartovice	5	1,1	40,0	60,0	0	0	80,0	20,0
Slezská Ostrava	60	13,6	86,7	13,3	10,0	26,7	60,0	3,3
Svinov	38	8,6	81,1	18,9	10,5	39,5	42,1	7,9
Třebovice	22	5,0	59,1	40,9	9,1	27,3	50,0	13,6
Vítkovice	16	3,6	68,8	31,3	6,3	31,3	62,5	0
Celkem	442	100,0	78,0	22,0	8,7	28,5	58,8	4,1

Zdroj: Sčítání bezdomovců 13.9.2012

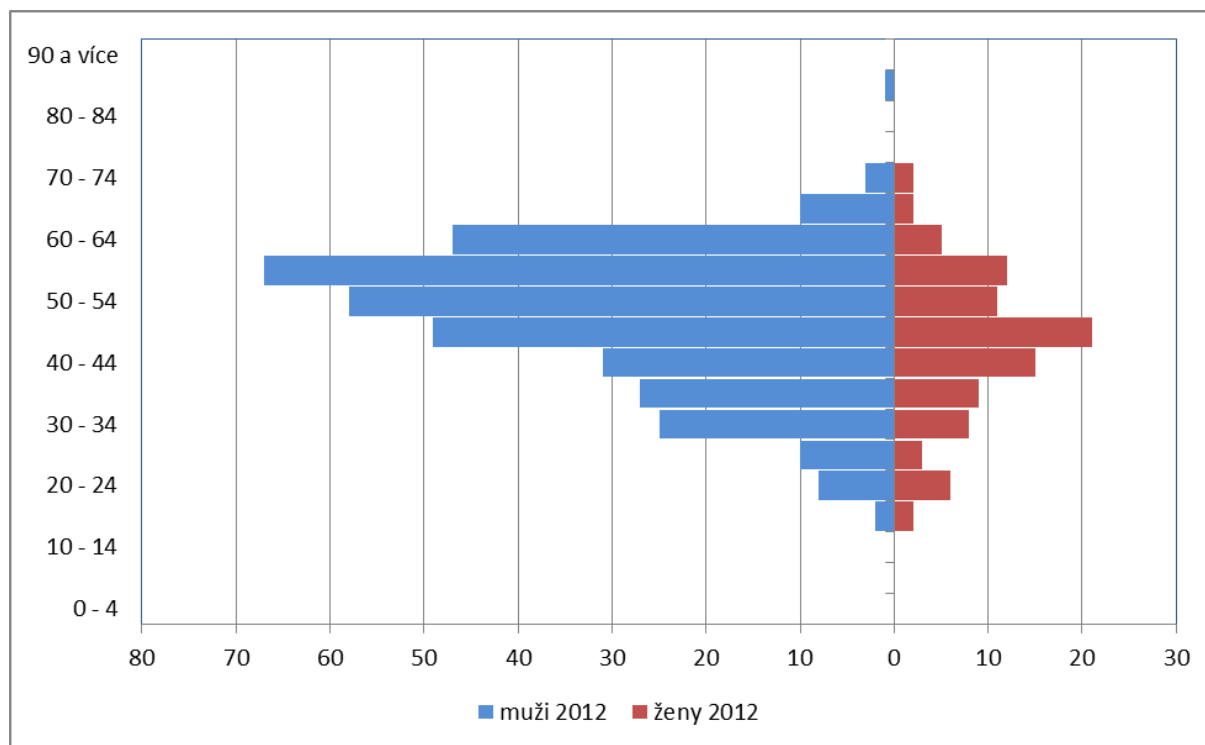
Pozn. Dle údajů MMO je v obvodu Hošťálkovice evidováno 12 bezdomovců, kteří však během průzkumu nebyli nalezeni.

Dále v obvodech Radvanice a Bartovice a Vítkovice využívají osoby bez přístřeší k pobytu prázdné byty, k jejichž užívání nemají oprávnění, často se jedná o byty RPG případně dalších vlastníků. Osoby v těchto bytech nebyly sčítacími komisáři nalezeny.

Lokalizace místa výskytu bezdomovců byla určována podle GPS souřadnic, proto mohlo dojít k situaci, že se osoby v době sčítání nacházely v jiném nebo sousedním obvodu.

Více než polovina zjištěných bezdomovců spadá do věkové kategorie 46 – 64 let, přičemž tato kategorie je dominantní ve všech zjišťovaných obvodech. Druhou nejvíce se vyskytující skupinou bezdomovců jsou osoby ve věku 31 – 45 let (28,5 %), které tvoří významnou složku především v obvodech Svinov (39,5 %) a Ostrava-Jih (35,1 %). Relativně méně osob pak spadá do kategorií 15 – 30 let a nad 65 let.

Graf 2.1.1: Věková struktura bezdomovců na území města Ostravy

Zdroj: Sčítání bezdomovců 13. 9. 2012

Své poslední trvalé bydliště uvedlo 67 % dotázaných osob bez přístřeší, většina z nich uváděla Ostravu.

Osobami bez přístřeší v případě zdravotních problémů byly uváděny následující problémy: infarkty, mrtvice, epileptické záchvaty, žaludeční vředy, bérkové vředy, omrzliny, chybějící končetiny. Psychické problémy a deprese uvedla jen část bezdomovců.

Osoby bez přístřeší v noclehárnách a azylových domech

Tabulka 2.1.2 : Počet osob v noclehárnách a azylových domech v den sčítání 13.9.2012

Poskytovatel	Projekt	Adresa služby	Kapacita	Obsazenost	DSS	Obvod
Armáda spásy v ČR	CSS - azylový dům pro muže	U Nových válcoven 9, 70900 Ostrava Mariánské Hory	56	42	AD	Mariánské Hory a Hulváky
Armáda spásy v ČR	CSS - noclehárna pro muže	U Nových válcoven 9, 70900 Ostrava Mariánské Hory	80	33	N	Mariánské Hory a Hulváky
Armáda spásy v ČR	CSS pro ženy a matky s dětmi - azylový dům	Gen. Píky 25, 70200 Ostrava	62	56	AD	Moravská Ostrava a Přívoz
CSS Ostrava, o.p.s.	Domov pro matky s dětmi	Budečská 3, 70200 Ostrava	22	20	AD	Moravská Ostrava a Přívoz
Armáda spásy v ČR	CSS pro ženy a matky s dětmi - noclehárna	Gen. Píky 25, 70200 Ostrava	14	12	N	Moravská Ostrava a Přívoz
CSS Ostrava, o.p.s.	Azylový dům pro muže Palackého	Palackého 980, 70100 Ostrava	21	19	AD	Moravská Ostrava a Přívoz
Diakonie ČCE - středisko v Ostravě	Azylový dům Debora pro ženy a matky a dětmi	Karpatská 40, 70030 Ostrava Zábřeh	15	15	AD	Ostrava Jih
Charita Ostrava	Charitní dům sv.	Kapitolní 14, 70030	24	21	AD	Ostrava Jih

Poskytovatel	Projekt	Adresa služby	Kapacita	Obsazenost	DSS	Obvod
	Zdislavy - azylový dům pro matky s dětmi	Ostrava Zábřeh				
CSS Poruba, p.o.	Azylové zařízení	Vřesinská 2230/5, 70800 Ostrava Poruba	25	21	AD	Poruba
Centrum sociálních služeb Poruba, p.o.	Domov pro matky s dětmi	Dělnická 386/30, 70800 Ostrava Poruba	34	29	AD	Poruba
ÚMOB Slezská Ostrava	Azylový dům pro rodiny s dětmi	Na Liščině 338/2, 711 00 Ostrava Hrušov	52	29	AD	Slezská Ostrava
Armáda spásy v ČR	Armáda spásy, Domov Přístav	Holvekova 38, 71800 Ostrava Kunčičky	44	44	DZR	Slezská Ostrava
Občanské sdružení Nová šance	Azylový dům Nová šance	Podsediště 73, 71100 Ostrava Koblov	20	15	AD	Slezská Ostrava
Charita Ostrava	Charitní dům sv. Františka - azylový dům	Sírotčí 41, 70300 Ostrava Vítkovice	42	42	AD	Vítkovice
Charita Ostrava	Charitní dům sv. Františka - noclehárna	Sírotčí 41, 70300 Ostrava Vítkovice	26	26	N	Vítkovice
Služby Dobrého Pastýře	Dům sv. Eufrasie	Markvartovická 22, 74714 Ludgeřovice	23	24*	AD	Ludgeřovice
celkem			560	448		

Zdroj: Sčítání bezdomovců 13.9.2012

AD - azylový dům, N- noclehárna, DZR - Domov se zvláštním režimem, CSS-centrum sociálních služeb, DSS- druh sociální služby

*Obsazenost v tomto AD převyšuje kapacitu, nejde však o dospělé osobu, ale o dítě, což je vyřešeno přistýlkou. V tomto zařízení se dále nachází 2 byty sociální rehabilitace (jeden byt využívá 1 matka a 2 děti). Tyto tři osoby nebyly do celkového počtu zařazeny, neboť se jedná o službu sociální bydlení uvedené v příloze 15.

Vedle pobytových sociálních služeb (dlouhodobých i krátkodobých) pro danou cílovou skupinu existují denní centra bez možnosti přespání, ale přesto slouží dané cílové skupině. V zimním období se pak realizují další opatření jako např. tzv. volná židle, kdy jsou navýšeny kapacity lůžek/židlí nebo jsou denní centra otevřena i v noci, aby lidé bez přístřeší neumrzli. V den sčítání bylo v těchto zařízeních sečteno 115 osob. Toto číslo je však pouze informativní, nezapočítává se do celkového součtu zjevných bezdomovců, jelikož bezdomovci, kteří zde byli sečtení, byli přiřazeni mezi osoby bez přístřeší žijící na ulici.

Osoby bez přístřeší v nízkoprahových denních centrech

Tabulka 2.1.3 : Počet osob v nízkoprahových denních centrech v den sčítání 13.9.2012

Zařízení	Adresa	Poznámka	Kapacita	Stav	Obvod
Charitní dům sv. Benedikta Labre - nízkoprahové denní centrum	Lidická 54, Ostrava-Vítkovice	Denní centrum pro osoby nad 18 let, trvalé bydliště nejasné, v zimních měsících návštěvnost o něco vyšší.	65	55	Vítkovice
Armáda spásy - Nízkoprahové denní centrum s terénní prací	U Nových válcoven 347/9, 709 00 Ostrava-Mariánské Hory	2-3h/osoba, v zimě 1h/osoba	60*	60	Mariánské Hory
Celkem			125	115	

*okamžitá kapacita je 60 osob, délka pobytu v letních měsících 2-3h/osobu, v zimních měsících 1h/osobu

Zdroj: Sčítání bezdomovců 13.9.2012

2.2 Skryté bezdomovectví

V rámci této studie byly do kategorie skryté bezdomovectví zařazeny pouze osoby, případně rodiny, ve veřejných ubytovnách s krátkodobým ubytováním, které nemají vlastní bydlení. Nemají žádnou možnost stálého bydlení, ale místo přežívání na ulici volí strategii ubytování

v placených ubytovnách. Do této kategorie nejsou započítáváni dělníci přechodně přespávající na ubytovnách. Dělníci byli rozlišeni na základě údajů poskytnutých zřizovatelem ubytovny.

Na území města Ostravy se nachází placené komerční ubytovny, které je možno využít pro přespaní i dlouhodobý pobyt. Největší počet ubytoven je na území městského obvodu Ostrava-Jih, dále pak Moravská Ostrava a Přívoz.

Tabulka 2.2.1: Pobytová zařízení - komerční ubytovny na území města Ostravy

Projekt	Adresa služby	Kapacita	Počet osob - skryté bezdomovectví	Zařízení	Obvod
Ubytovna Stars	Novoveská 15, Mariánské Hory	170	90	ubytovna	Mariánské Hory a Hulváky
Ubytovna Laguna	Oběžná 4/1086, Mariánské Hory	180	50	ubytovna	Mariánské Hory a Hulváky
Ubytovna Výstavní	Výstavní 10, Mariánské Hory	317	158	ubytovna	Mariánské hory a Hulváky
Ubytovna Martinov	Martinovská 3176, Martinov	145	110	ubytovna	Martinov
Ubytovna Rozby	Martinovská 3176/3, Martinov			ubytovna	Martinov
Ubytovna Jílová	Jílová 266/42, Moravská Ostrava a Přívoz	230	74	ubytovna	Moravská Ostrava a Přívoz
Ubytovna pod Mostem	28.října 82, Moravská Ostrava	200	33	ubytovna	Moravská Ostrava a Přívoz
Ubytovna Cihelní 67	Cihelní 67, Ostrava	40	3	ubytovna	Moravská Ostrava a Přívoz
Ubytovna Cihelní 81	Cihelní 81, Ostrava			ubytovna	Moravská Ostrava a Přívoz
Ubytovna MOB Moravská Ostrava a Přívoz	Božkova 40, Ostrava	50	28	ubytovna	Moravská Ostrava a Přívoz
Ubytovna Šalamoun	Nedbalova 2306/14, Ostrava	101	30	ubytovna	Moravská Ostrava a Přívoz
Ubytovna Pod stří. školou	Pavlovova 29, Ostrava - Zábřeh	180	89	ubytovna	Ostrava Jih
Ubytovna Soiva	Hulvácká 8, Ostrava - Zábřeh	400	80	ubytovna	Ostrava Jih
HD Areál	Pížeňská 6, Ostrava - Zábřeh	648	64	ubytovna	Ostrava Jih
HD Hlubina	Horní 54, Ostrava - Hrabůvka	642	275	ubytovna	Ostrava Jih
HD Metalurg	U studia 27, Ostrava - Zábřeh	1 300	247	ubytovna	Ostrava Jih
HD Vítek	Adamusova 2, Ostrava - Hrabůvka	672	156	ubytovna	Ostrava Jih
HD Vista	Kap. Vajdy 3046/2, Ostrava - Zábřeh	600	55	ubytovna	Ostrava Jih
HD mladých hutníků	Výškovická 122, Ostrava - Zábřeh	700	80	ubytovna	Ostrava Jih
HD Elmontex	Edisonova 88, Ostrava - Jih	100	30	ubytovna	Ostrava Jih
Ubytovna Bulharská, Hoteltrans	U učiliště 1, O-Kunčice	20	20	ubytovna	Slezská Ostrava
HD Kovák	Vratimovská 142, Ostrava - Kunčičky	300	10	ubytovna	Slezská Ostrava
Ubytovna Svinov	F.A. Ryšavých 248, Svinov	78	63	ubytovna	Svinov
Ubytovna Ostrava	Nerudova 23, Vítkovice	102	52	ubytovna	Vítkovice
Celkem		7 125	1 797		

Zdroj: MMO 2012, Sčítání bezdomovců 13.9.2012

2.3 Potenciální bezdomovectví

Potenciální bezdomovectví se týká osob žijících v nevyhovujícím bydlení a v nejistých podmínkách. Jedná se např. o osoby žijící ve vyloučených lokalitách, ve kterých je nutné počítat s řešením nenadálých situací (např. hromadné odpojení energií, vody, vystěhování vlastníkem bytových domů), které mohou vést k výraznému nárůstu počtu bezdomovců. Dále se jedná také o osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody nebo mladé lidi, kteří vycházejí z dětských domovů. Do této skupiny jsou řazeny i osoby s trvalým pobytem na úřadu městských obvodů, resp. v místě sídla ohlašovny.

Jedná se o osoby, jejichž potřeby jsou úřadům buď neznámé, nebo známe jen částečně. Tyto osoby často žijí v nejistých podmínkách nájemních bytů, nezřídka zdravotně závadných, v domech určených k asanaci či k demolicí, v bytech provizorních, zchátralých a často přelidněných, v bytech sociálních a holobytech.

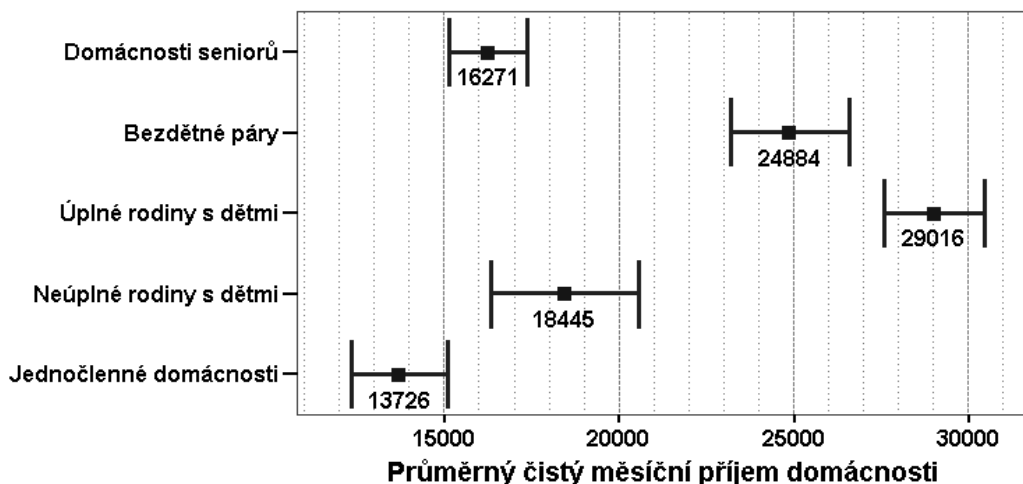
V současné době je z důvodu narůstajících staronových sociálních rizik ohrožena ztrátou bydlení stále se navyšující skupina obyvatel (senioři, matky samoživitelky, lidé s dluhy, nezaměstnaní, rodiny s nízkými příjmy, nemocní, osoby pečující o osobu blízkou atd.). U všech rizikových skupin v případě snížení příjmů domácnosti (způsobeným často nenadálou sociální situací) je v první řadě ohrožena schopnost zajistit a udržet si bydlení. Z tohoto důvodu byly do této kapitoly zařazeny výstupy z výzkumu Industriální město v postindustriální společnosti provedeném v Ostravě v roce 2010¹ týkající se příjmů domácností a nákladů na bydlení domácností v Ostravě. Výzkum obdobného rozsahu byl na území statutárního města Ostravy proveden v roce 1968.

Příjmy domácností a náklady na bydlení

Následující část je zaměřena na strukturu domácností v Ostravě z hlediska příjmů na základě výše zmíněného průzkumu 900 domácností z roku 2010. Jedná se o jedinečná data, kterými nedisponuje mnoho měst na území ČR. Jelikož se jedná o výběrový soubor, tak pro znázornění rozložení průměrných příjmů dle typu domácností je použit bodový odhad skutečného průměru celého základního souboru, tj. všech domácností daného typu v Ostravě. Nejvyšších celkových příjmů dosahují úplné rodiny s dětmi a nejhůře jsou na tom jednočlenné domácnosti.

¹ Jedná se o reprezentativní soubor 900 domácností na území města Ostravy. Pravděpodobnostní výběr byl učiněn na základě soupisu adres ve vybraných oblastech. Rozhovor s hlavou domácnosti probíhal metodou CAPI (Computer Assisted Personal Interviewing). Délka rozhovoru byla průměrně 45 minut, k dotazování byly využity pomocné karty, které umožnily provést rozhovor co nejefektivněji, a to nejen z časového hlediska, ale také z hlediska validity a reliability odpovědí. Sběr dat proběhl v období listopad 2009 až únor 2010

Graf 2.3.1: Průměrný příjem domácnosti v Kč a 95% intervaly spolehlivosti

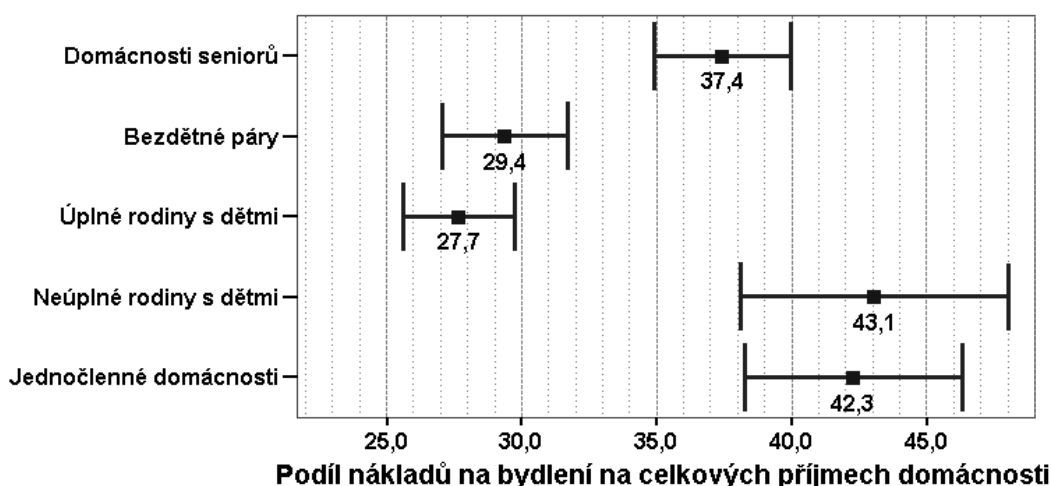

Zdroj: OSU; Výzkum Industriální město v postindustriální společnosti; Ostrava, 2010.

Pozn.: Bodové odhady průměru s 95 % intervaly spolehlivosti. Rozdíly jsou statisticky významné (test ANOVA na hladině významnosti 0,05)

Největší podíl z příjmu vynakládají na nájem neúplné domácnosti s dětmi a jednočlenné domácnosti (nad 40 %). K této hranici se výrazně přibližují senioři (37,4 %). V současné době tvoří obecní fond přibližně 10 % z celkového počtu bytů na území SMO a některé obvody dále pokračují v privatizaci, aby si dorovnal schodkové rozpočty. Oproti tomu druhý největší vlastník bytového fondu soukromá společnost RPG, která disponuje srovnatelným fondem jako město, výrazně zvyšuje nájem. Dochází k přesouvání ekonomicky slabšího obyvatelstva do obecního fondu, kterého ale výrazně ubývá. Lze předpokládat, že tato situace bude gradovat a bude vyvolávat další sociální napětí. Za uplynulé 2 roky došlo k navýšení nákladů na bydlení (nejen nájmu, ale především cen energií), čemuž však neodpovídá navýšení příjmů domácností. Především u seniorů, neúplných domácností s dětmi a jednočlenných domácností dochází k procentnímu nárůstu nákladů na bydlení oproti roku 2010.

Graf 2.3.2: Průměrný podíl nákladů na bydlení na celkových příjmech domácnosti v %

Zdroj: OSU; Výzkum Industriální město v postindustriální společnosti; Ostrava, 2010.

Pozn.: Bodové odhady průměru s 95 % intervaly spolehlivosti. Rozdíly jsou statisticky významné (test ANOVA na hladině významnosti 0,05)

Sociální problémovost bude dále narůstat, což se bude projevovat nárůstem nezaměstnanosti, která bude mít nerovnoměrné prostorové dopady. Všechny sociální problémy vedou na prvním místě ke ztrátě bydlení. Problematické se jeví připravované změny vyplácení dávek hmotné nouze, např. zrušení doplatku na bydlení od roku 2013. Dalším ohrožujícím aspektem se jeví

časové omezení vyplácení příspěvku na bydlení na 84 měsíců v období posledních 10 kalendářních let platné od 1. 1. 2012. Na základě zmíněných procesů lze očekávat nárůst sociálních problémů spojených s neschopností uhradit náklady na bydlení v Ostravě v masovějším měřítku, než bylo dosud. Urbanistická nespojitost Ostravy přispívá k tvorbě vyloučených lokalit a to především v severní a východní části města.

Sociálně rizikové lokality v Ostravě

Analýza sociálně rizikových lokalit vychází z projektu Industriální město v postindustriální společnosti realizovaného v letech 2009 - 2011, konkrétně výstupu HORÁK, INSPEKTOR, KRAUSOVÁ, HRUŠKA-TVRDÝ, 2011. Následuje zkrácená verze kapitoly.

Sociální exkluze neboli sociální vyloučení je v současné době velmi frekventovaným pojmem. Berghman (1998, in Mareš, Horáková, Rákoczyová, 2008) k hlavním příčinám exkluze řadí selhání: demokratického systému zajišťujícího občanskou integraci, pracovního trhu zajišťujícího ekonomickou integraci, sociálního státu posilujícího sociální integraci, rodiny a komunity, jež podporují interpersonální integraci. Mezi základní rysy sociální exkluze je prostorová (rezidenční) segregace. Jedná se o prostorové oddělení nebo proces oddělování určitých skupin obyvatel od zbytku společnosti do různých oblastí a zón sídel na základě socioekonomických, etnických a kulturních charakteristik (Burjáněk, 1997; Sýkora, Temelová, 2005). Pokud je oddělení dobrovolné, jedná se o proces označovaný jako separace. Obvykle se rozlišují tři typy území – ghetta, enklávy, citadely (Mareš, 2000).

Příčiny sociálního vyloučení jsou různorodé. Obecně je můžeme rozdělit do dvou základních kategorií na příčiny vnější a vnitřní. Jako vnější příčiny (vlivy) označujeme takové, které jsou mimo dosah a kontrolu vyloučených osob a proto na tyto příčiny nemohou působit vlastním jednáním, či tak mohou činit jen obtížně. Mezi takové příčiny patří především: trh práce a jeho charakter, bytová politika, sociální politika, praxe samospráv ve vztahu k sociální oblasti, rasismus a diskriminace na základě rasy, etnicity, národnosti atd. Naopak vnitřní vlivy jsou ty, které jsou důsledkem jednání konkrétních lidí, jichž se sociální vyloučení týká. Řadíme mezi ně např.: ztrátu pracovních návyků při dlouhodobé nezaměstnanosti, dlouhodobou neschopnost hospodařit s penězi a dostát svým finančním závazkům nebo apatii a nízkou motivací k řešení vlastních problémů (Toušek, 2007).

Metodika, zdroje dat a způsob jejich zpracování, popis a diskuse sledovaných indikátorů pro určení sociálně rizikových lokalit v Ostravě

V návaznosti na výše uvedené pojetí sociální exkluze a prostorové segregace můžeme formulovat v našem prostředí dominantní projevy prostorové segregace:

- Ekonomické aspekty zahrnují nedostatek příjmů, zvýšenou nezaměstnanost, vyšší zadluženost, závislost na nepojistných sociálních dávkách, zvýšený výskyt lichvy, nelegálního zaměstnávání a nelegálních příjmů. Vedle těchto individuálních problémů se projevují i skupinové (vnější) aspekty jako je nedostatečná velikost investic do bytového fondu a nízké provozního financování ze strany majitelů.
- Aspekty sociální jsou vyjádřeny výskytem projevů separace na základě etnika, kulturní a hodnotové segregace, rovněž ale zvýšenou kriminalitou, vyšším výskytem radikalismu a extrémismu, projevy násilí, nízkou úroveň vzdělanosti, vyšším výskytem apatie a negativního vnímání svého bydliště. Ke skupinovým projevům patří např. nižší úroveň sebeorganizace komunity, slabší vnější pomoc a ze strany majoritní společnosti stigmatizace místa.
- Demografické aspekty problémových prostorově segregovaných lokalit mohou být vyjádřeny zvýšenou natalitou, nižší délkou života, vysokým zastoupením

předproduktivní populace, větší velikostí rodin a někdy také vyšším počtem neúplných rodin.

- Urbanistické aspekty adresují zejména přelidnění bytů, zanedbaný bytový fond a nízkou vybavenost jak domácností, tak i lokality.
- Zdravotní aspekty segregovaných lokalit zahrnují především projevy drogové problematiky, vyšší epidemiologická rizika a vyšší výskyt zdravotní hendikepů dětí.
- Ekologické aspekty zahrnují jak často se vyskytující zhoršený ekologický statut okolí např. blízkost skládek či prostředí zatěžujících průmyslových areálů, tak i vnitřní podmínky komunity např. závadné společné prostory.
- Prostorové aspekty mají průřezový charakter a zpravidla zdůrazňují vyjádření některých výše uvedených aspektů pomocí popisu prostorového uspořádání. K typickým projevům patří existence fyzických nebo sociálních bariér kolem lokality nebo její zhoršená dopravní dostupnost.

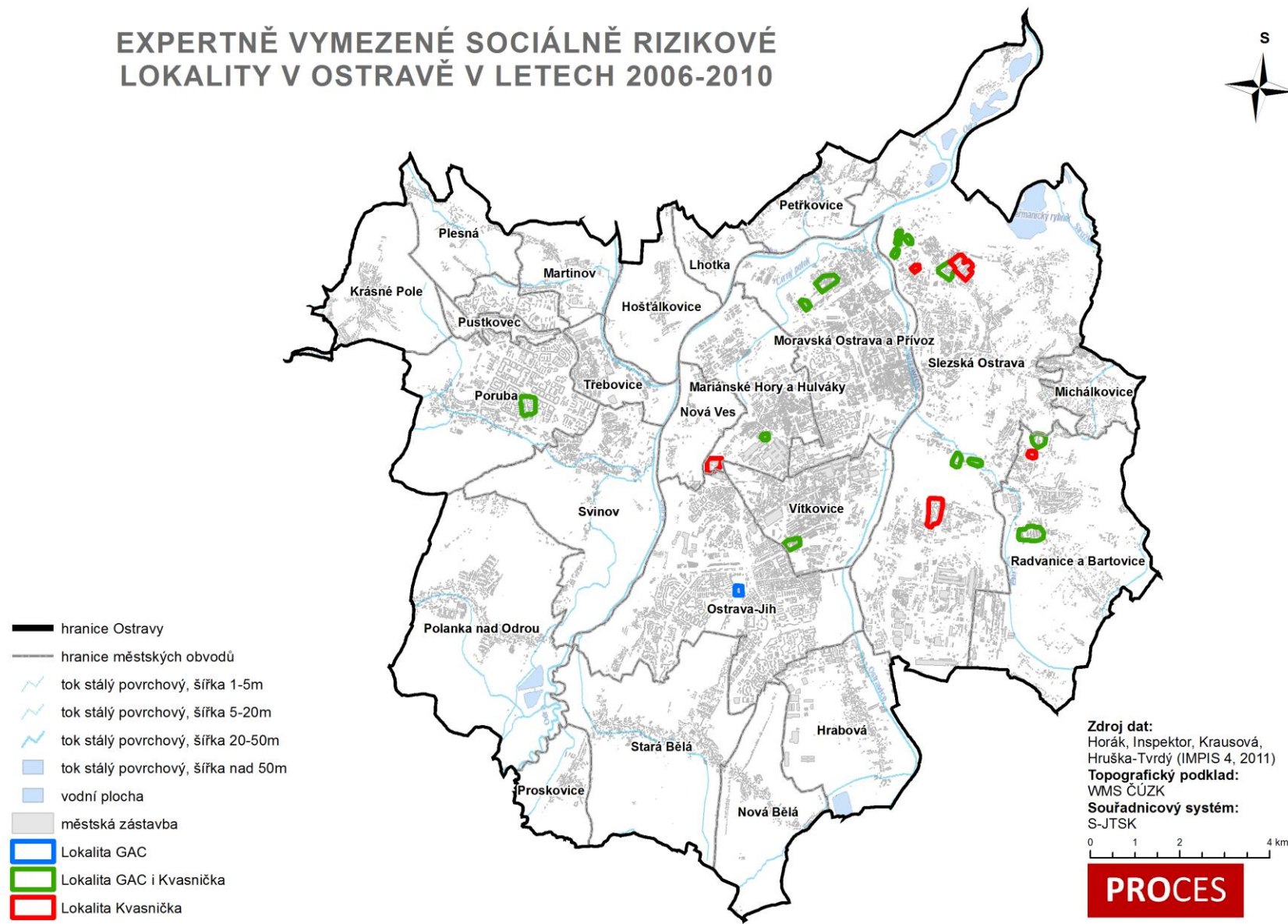
Všechny tyto aspekty mohou ukazovat na jisté rysy a míru prostorové segregace. Jejich vyjádření však není snadné.

Studiem sociálně vyloučených lokalit v Ostravě se v poslední době zabývaly dvě studie: Gabalova analýza z roku 2006 (GAC, 2006), v rámci které bylo identifikováno 10 sociálně vyloučených lokalit a Kvasničkova studie z roku 2010 (Kvasnička, 2010), která vymezila 14 sociálně vyloučených lokalit.

Expertně vymezené sociálně rizikové lokality v Ostravě v letech 2006 – 2010 uvádí následující mapa.

Mapa 2.3.1: Expertně vymezené sociálně rizikové lokality v Ostravě v letech 2006 – 2010

EXPERTNĚ VYMEZENÉ SOCIÁLNĚ RIZIKOVÉ LOKALITY V OSTRAVĚ V LETECH 2006-2010

Expertní vymezení sociálně vyloučených lokalit však zpravidla nekoresponduje s hranicemi administrativních či statistických jednotek, a to dokonce ani s těmi nejmenšími, tj. se statistickými obvody. To omezuje možnost využití statistických dat typu SLDB. V případě Ostravy z uvedených lokalit neodpovídá hranicemi ani jedna.

Kategorizace lokalit:

Na základě souhrnného hodnocení všech uvedených ukazatelů byly navrženy tři základní kategorie sociálně rizikových lokalit a jednotlivé sociálně vyloučené lokality do nich byly zařazeny:

- **I. kategorie** – tuto kategorii tvoří lokality, ve kterých je lepší situace v nezaměstnanosti, je zde nižší míra prostorové segregace, nižší až střední místní kriminalita, lepší kvalita bydlení. Věková pyramida je zde regresivní nebo stagnující. Do této kategorie lokalit byly zařazeny lokality: Dělnická a Skautská ulice, Liščina (zejména část „Horní Liščina“), Pátova ulice. Celkem zde žije asi 2587 osob, z toho asi 1/5 ve věku do 15 let.
- **II. kategorie** – tuto kategorii tvoří lokality se střední situací v nezaměstnanosti, nižší či střední mírou prostorové segregace, vyšší místní kriminalitou, různou kvalitou bydlení a progresivní věkovou pyramidou. Do této kategorie můžeme zahrnout lokality Hrušov (zejména tzv. Přední Hrušov), Osadu Míru a lokalitu Bedříška. Celkem zde žije asi 1510 osob, z toho asi 1/3 ve věku do 15 let.
- **III. kategorie** – tuto kategorii tvoří lokality, ve kterých je špatná situace v nezaměstnanosti, výrazná prostorová segregace a zpravidla špatná kvalita bydlení. Jako paradoxní se může jevit velmi nízký index stáří a silně progresivní věková pyramida. Do této kategorie můžeme zařadit lokality: Železnou ul., Zárubek, Přední a Zadní Přívoz, Trnkovec, Lipinu, Sirotní ul. a Jeremenkovou osadu. Z hlediska velikosti jde o menší až střední lokality (od 170 do 400 obyvatel). Celkem zde žije asi 2780 osob, z toho asi 1/3 ve věku do 15 let.
- **0. kategorie** – do této kategorie jsou zahrnuty lokality, ve kterých došlo k „vyřešení problému“ vystěhováním původních obyvatel a buď zrušením rezidenční funkce lokality, nebo jeho přestavbou a revitalizací. K prvnímu typu patří např. část zadního Hrušova, kde po ničivých záplavách v roce 1997 je nyní namísto bytových domů vymezena oblast pro lehký průmysl. Ke druhému typu patří např. Hotelový dům Vista nebo Jubilejní ulice, které prošly po vystěhování původních obyvatel rekonstrukcí. Lokalita zmizela z mapy města, situace obyvatel se nijak neřešila. Naopak, těmito kroky zpravidla dochází ke koncentraci problémů v jiných lokalitách a ke kumulaci sociálních problémů.

Celkem ve vyloučených lokalitách k 1. 1. 2011 žilo 6 877 obyvatel, přibližně 2 % obyvatel statutárního města Ostrava.

Tabulka 2.3.1: Počet obyvatel v sociálně rizikových lokalitách v Ostravě k 1. 1. 2011

Kategorie lokalit	Lokalita	Počet obyvatel
I. kategorie	Dělnická a Skautská ulice	1700
	Liščina	820
	Pátova ulice	67
	Celkem I. kategorie	2587

Kategorie lokalit	Lokalita	Počet obyvatel
II. kategorie	Hrušov	490
	Osadu Míru	765
	Bedříška	255
	Celkem II. kategorie	1510
III. kategorie	Železná ulice	170
	Zárubek	270
	Přední Přívoz	835
	Zadní Přívoz	380
	Trnkovec	370
	Lipina	410
	Sirotčí ul.	345
	Celkem III. kategorie	2780
Celkem		6877

Zdroj: Horák, Inspektor, Krausová, Hruška-Tvrdý (IMPIS 4, 2011)

Osoby s trvalým pobytem v místě sídla ohlašovny úřadů městských obvodů Ostravy

Potenciálními bezdomovci jsou také osoby s trvalým pobytem na úřadech. Ne všechny osoby s trvalým pobytem na úřadu, resp. v místě sídla ohlašovny, však lze pokládat za bezdomovce. Důvodem k trvalému pobytu v místě sídla ohlašovny úřadu je zejména to, že vlastník objektu a nebo osoba oprávněná jej užívat (např. nájemce) může navrhnout, aby byl zrušen údaj o trvalém pobytu osobě, která nemá užívací právo k objektu a nebo jej nevyužívá. Po podání návrhu úřad dotčenou osobu vyzve, aby prokázala užívací právo a pokud tak neučiní, je její údaj o trvalém bydlišti zrušen a novou adresou trvalého pobytu se stává adresa sídla ohlašovny, v jejímž obvodu občan původně trvalý pobyt měl. Vzhledem k tomu, že počet těchto osob se navyšuje, od 1. 1. 2011 do 31. 7. 2012 vzrostl o 11 % (1171 osob), je nutné tento počet pravidelně evidovat. (viz tab. 2.3.2)

Trvalý pobyt osob řeší *ust. § 10 až 12 zákona č.133/2000 Sb. o evidenci obyvatel*. Vlastník objektu se tímto snaží chránit svůj majetek před případnou exekucí majetku hlášené osoby.

Nejvíce osob s trvalým pobytem na úřadu, resp. v místě sídla ohlašovny k 1. 7. 2012 měly obvody Ostrava – Jih (4 771), Poruba (2 652) a Moravská Ostrava (1 669). Tyto vysoké počty jsou dány zejména velikostí zmíněných městských obvodů. Osoby z těchto obvodů tvořily více než 75 % osob s trvalým pobytem v místě sídla ohlašovny na úřadech městských obvodů v rámci statutárního města Ostrava. Zbylé obvody měly počet přihlášených osob daleko menší. Z pohledu věkové struktury mezi osobami s trvalým pobytem v místě sídla ohlašovny byli nejvíce zastoupeni lidé ve věkových kategoriích 15 až 30 let (31,5 %) a 31 až 45 let (33,4 %), nejméně početnou skupinou byly senioři starší 65 let.

Tato data jsou pouze ilustrativní, ale mohou být vodítkem pro stanovení intenzity zátěže lokální veřejné správy výskytem lidí bez domova (zjevné + skryté + potenciální bezdomovectví).

Tabulka 2.3.2: Rozdíl v počtu osob s trvalým pobytem v místech sídel ohlašoven úřadů SMO v letech 2011 a 2012

Úřad městského obvodu	Četnost			Věkové kategorie (2012)				
	2011	2012	Rozdíl	<= 14	15 - 30	31 - 45	46 - 64	65+
Hošťálkovice	26	24	-2	8,30%	33,30%	37,50%	20,80%	0,00%
Hrabová	95	111	16	4,50%	28,80%	36,00%	22,50%	8,10%
Krásné Pole	27	33	6	0,00%	18,20%	33,30%	45,50%	3,00%
Lhotka	18	18	0	0,00%	38,90%	33,30%	27,80%	0,00%
Mariánské Hory a Hulváky	307	361	54	10,20%	31,60%	33,50%	19,90%	4,70%
Martinov	23	20	-3	20,00%	35,00%	35,00%	10,00%	0,00%
Michálkovice	84	102	18	15,70%	23,50%	33,30%	25,50%	2,00%

Úřad městského obvodu	Četnost			Věkové kategorie (2012)				
	2011	2012	Rozdíl	<= 14	15 - 30	31 - 45	46 - 64	65+
Moravská Ostrava a Přívoz	1 500	1669	169	13,70%	31,30%	30,50%	20,40%	4,10%
Nová Bělá	27	33	6	9,10%	33,30%	36,40%	18,20%	3,00%
Nová Ves	42	38	-4	10,50%	31,60%	36,80%	21,10%	0,00%
Ostrava - Jih	4 285	4771	486	10,40%	34,20%	32,90%	20,50%	1,90%
Petřkovice	113	119	6	14,30%	16,80%	46,20%	21,80%	0,80%
Plesná	36	37	1	18,90%	24,30%	24,30%	27,00%	5,40%
Polanka nad Odrou	130	139	9	7,90%	33,80%	36,70%	20,90%	0,70%
Poruba	2 429	2652	223	10,80%	28,00%	38,00%	20,60%	2,60%
Proskovice	6	9	3	0,00%	0,00%	66,70%	33,30%	0,00%
Pustkovec	21	27	6	29,60%	25,90%	33,30%	7,40%	3,70%
Radvanice a Bartovice	202	216	14	10,20%	35,60%	33,80%	19,00%	1,40%
Slezská Ostrava	633	745	112	9,50%	33,00%	28,60%	25,80%	3,10%
Stará Bělá	58	67	9	7,50%	34,30%	28,40%	22,40%	7,50%
Svinov	165	189	24	11,10%	28,60%	28,60%	27,50%	4,20%
Třebovice	21	34	13	5,90%	20,60%	32,40%	41,20%	0,00%
Vítkovice	483	488	5	15,40%	29,30%	27,00%	23,60%	4,70%
Celkem	10 731	11 902	1 171	11,10%	31,52%	33,41%	21,23%	2,75%

Zdroj:MMO, 1. 1. 2011, 1. 7. 2012

Osoby opouštějící školská zařízení

Další skupinou potenciálních bezdomovců jsou mladí lidé vycházející z dětských domovů po dosažení zletilosti. U těchto osob v současné době není na území města Ostravy (stejně jako na území celé ČR) nastaven dostatečný zachytný systém, proto patří k osobám ohroženým ztrátou přístřeší. Nedostatečný je především počet startovacích bytů pro tuto cílovou skupinu, toto však nemohou ovlivnit jednotlivá školská zařízení samostatně, ale jistě by situaci zlepšilo komunikační propojení a informovanost o potřebách bytů mezi školskými zařízeními a sociálním odborem MMO. Dětský diagnostický ústav ZŠ a ŠJ Bohumín-Šunychl; Odloučené pracoviště Ostrava, má kapacitu 10 míst, vzhledem k několikátýdenním pobytům osob se za rok při této kapacitě v zařízení vystřídá asi 90 osob. Z tohoto počtu 57 osob spadá do skupiny potenciálních bezdomovců.

Tabulka 2.3.3: Školská zařízení na území města Ostravy

Zařízení	ETHOS – Národní subkategorie	Městský obvod	Kapacita	Počet vycházejících osob/rok	Počet vycházejících osob/září
Dětský domov a Školní jídelna Ostrava, Bukovanského	6.3.1	Slezská Ostrava	24	1	0
Dětský domov a Školní jídelna Ostrava-Slezská Ostrava	6.3.1	Slezská Ostrava	48	5	1
Diagnostický ústav pro mládež, SVP a ŠJ O. Kunčičky	6.3.1	Slezská Ostrava	72	26	2
Dětský domov se školou a ZŠ O. Kunčice	6.3.1	Slezská Ostrava	18	0*	0
Dětský domov a Školní jídelna Ostrava-Hrabová	6.3.1	Hrabová	32	4	1
Výchovný ústav Ostrava-Hrabůvka	6.3.1	Ostrava - Jih	35	17	1
Dětský diagnostický ústav, ZŠ a ŠJ Bohumín - Šunychl; Odloučené pracoviště Ostrava	6.3.1	Poruba	10	57	5
Celkem			239	110	10

Osoby ukončující pobyt v pěstounské péči z důvodu zletilosti

V měsíci září 2012 byla ukončena 1 pěstounská péče z důvodu zletilosti dítěte.

Dle statistiky ke dni 31. 12. 2011 v roce 2011 ukončilo pěstounskou či poručenskou péči celkem z důvodu zletilosti 20 dětí.

Osoby po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

V rámci celé ČR bylo za měsíc září propuštěno 43 osob z výkonu trestu odnětí svobody s trvalým bydlištěm na území Ostravy. Tyto osoby se však nemusí vracet na území SMO, jelikož mohou mít zázemí na jiných místech republiky. Do kategorie potenciálních bezdomovců jsou zařazeny, jelikož velká část z nich nemusí mít rodinné či bytové zázemí.

2.4 Výsledné zhodnocení sčítání osob bez přístřeší

Výsledky sčítání osob bez přístřeší byly zpracovány dle kategorií zjevné bezdomovectví, latentní bezdomovectví a potenciální bezdomovectví.

V kategorii zjevné bezdomovectví v rámci sčítání osob bez přístřeší bylo v Ostravě dne 13.9.2012 nalezeno celkem 442 bezdomovců nacházejících se mimo sociální a pobytová zařízení. Osob bez přístřeší přebývajících v noclehárnách a azylových domech bylo sečteno 448. Celkově bylo sečteno v kategorii zjevné bezdomovectví 890 osob bez přístřeší.

Tabulka 2.4.1: Zjevné bezdomovectví v Ostravě

ETHOS - Národní subkategorie	Národní subkategorie	muži	ženy	děti	Počet osob	Stupeň ohrožení
1.1.2	Osoby spící venku (např. ulice, pod mostem, nádraží, letiště, veřejné dopravní prostředky, kanály, jeskyně, odstavené vagony, stany, garáže, prádelny, sklepy a půdy domů, vraky aut)	345	97		442	b
2.1.2	Osoby v nízkoprahové noclehárně	54	17		71	b
2.1.2	Osoby sezonně užívající k přenocování prostory zařízení bez lůžek				0	b
3.1.2	Muži v azylovém domě	135			135	b
3.1.2	Ženy v azylovém domě		30		30	b
3.1.2	Matky s dětmi v azylovém domě		61	88	149	b
3.1.2	Otcové s dětmi v azylovém domě				0	b
3.1.2	Úplné rodiny v azylovém domě	4	4	11	19	b
3.1.2	Osoby v domě na půli cesty				0	b
7.1.2	Muži a ženy v seniorském věku nebo invalidé dlouhodobě ubytované v azylovém domě	29	15		44	b
Celkem		567	224	99	890	

Zdroj: Sčítání bezdomovců 13. 9. 2012, Stupeň ohrožení: b – bezdomovci

V kategorii latentní bezdomovectví bylo celkem napočítáno 1797 osob bez přístřeší.

Tabulka 2.4.2: Latentní bezdomovectví v Ostravě

ETHOS - Národní subkategorie	Národní subkategorie	Počet	Stupeň ohrožení
3.2.1	Osoby ve veřejné komerční ubytovně (nemají jinou možnost bydlení)	1 797	b

Zdroj: Sčítání bezdomovců 13. 9. 2011, Stupeň ohrožení: b – bezdomovci

Tabulka 2.4.3: Potenciální bezdomovectví - osoby ohrožené bezdomovectvím v Ostravě

ETHOS - Národní subkategorie	Národní subkategorie	Počet	Stupeň ohrožení
6.1.1	Osoby před opuštěním věznice	43*	a

ETHOS - Národní subkategorie	Národní subkategorie	Počet	Stupeň ohrožení
6.3.1	Osoby před opuštěním dětské instituce	10	a
6.3.2	Osoby před opuštěním pěstounské péče	1**	a
8	Osoby žijící v nejistém bydlení – vyloučené lokality	6 877	a
8	Osoby žijící v nejistém bydlení – místo sídla ohlašovny úřadu	11 902	a
Celkem		18 833	

*Zdroj: Sčítání bezdomovců 13. 9. 2012, *MMO září 2012,**MMO 2012 - za rok 2011 opustilo pěstounskou péči z důvodu dosažení zletilosti 20 osob*

Pozn. Stupeň ohrožení: a – ohrožené osoby

Na území statutárního města Ostravy byli nalezeni bezdomovci ve 134 lokalitách. Tyto lokality byly během sčítání několikrát navštíveny zásahovou hlídkou. Na zhruba čtvrtině míst (konkrétně 31 lokalit) se vyskytoval jeden člověk bez přístřeší, na další čtvrtině míst (32 lokalit) byli bezdomovci přebývajících v páru. Zhruba v deseti z identifikovaných lokalit žilo více než 10 (v několika případech i několik desítek) bezdomovců. U lokalit, kde žijí bezdomovci, byly zjišťovány GPS souřadnice a na základě nich pak došlo k jejich zobrazení v mapě (viz mapa 2.4.1), pro lepší orientaci byla zvětšená mapa rozdělena na 4 mapové listy (viz příloha 4, 5, 6, 7).

Mapa 2.4.1: Lokality výskytu bezdomovců v Ostravě 13.9.2012

LOKALITY VÝSKYTU BEZDOMOVců V OSTRAVĚ V ZÁŘÍ 2012

Intenzita výskytu bezdomovců je znázorněna odstínem barvy v barevné mapě. Barevná mapa vznikla na základě pravděpodobnosti, s jakou se lidé bez domova v daném místě vyskytují. Zdrojem pro tento výpočet byla data z datové matice sčítání bezdomovců dne 13. 9. 2012 bezdomovců, kdy pomocným údajem byla GPS souřadnice, případně počet bezdomovců přebývajících na tomto místě v případech, kdy jich bylo více.

Pro výpočet mapy intenzity výskytu bezdomovců bylo počítáno pouze s lidmi bez přístřeší, kteří přebývají na ulici. Odlišným barevným symbolem byla znázorněna lokalizace azylových domů a nocleháren od komerčních ubytoven. Velikost symbolu určil počet lidí nacházejících se v jednotlivých zařízeních.

Intenzita výskytu bezdomovců mimo zařízení a bezdomovců pobývajících v zařízeních poskytujících přístřeší v městském obvodu Moravská Ostrava a Přívoz, Poruba, Ostrava – Jih, Slezská Ostrava a okolních lokalitách v září 2012 je uvedena v příloze 8, 9, 10, 11.

Mapa 2.4.2: Intenzita výskytu bezdomovců a bezdomovci přebývající v zařízeních poskytujících přístřeší na území města Ostravy v září 2012

INTENZITA VÝSKYTU BEZDOMOVců V OSTRAVĚ V ZÁŘÍ 2012 SČÍTÁNÍ PROBĚHLO 13. 9. 2012

Zařízení dle typu

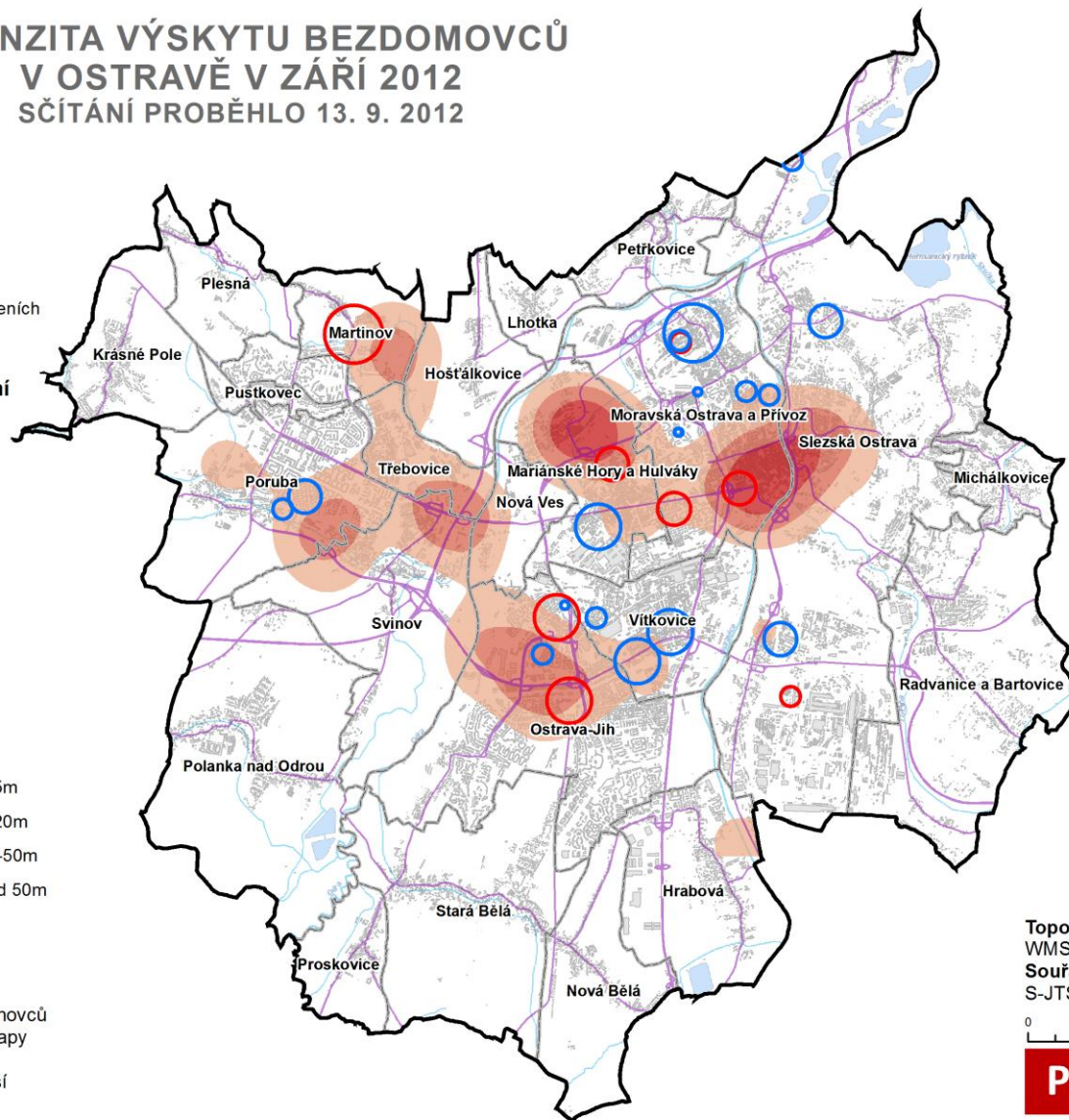
- Ubytování v azylových zařízeních
- Komerční ubytovny

Počet bezdomovců v zařízení

- méně než 5
- 5 - 25
- 26 - 50
- 51 - 100
- více než 100

- hranice Ostravy
- hranice městských obvodů
- silnice
- ~ tok stálý povrchový, šířka 1-5m
- ~ tok stálý povrchový, šířka 5-20m
- ~ tok stálý povrchový, šířka 20-50m
- ~ tok stálý povrchový, šířka nad 50m
- vodní plocha
- městská zástavba

Intenzita výskytu bezdomovců:
Pravděpodobnost výskytu bezdomovců
znázorněna intenzitou barevné mapy
Počet bezdomovců přespávající
v zařízeních poskytujících přístřeší
znázorněn velikostí symbolu.

Topografický podklad:
WMS ČÚZK
Souřadnicový systém:
S-JTSK

0 1 2 4 km

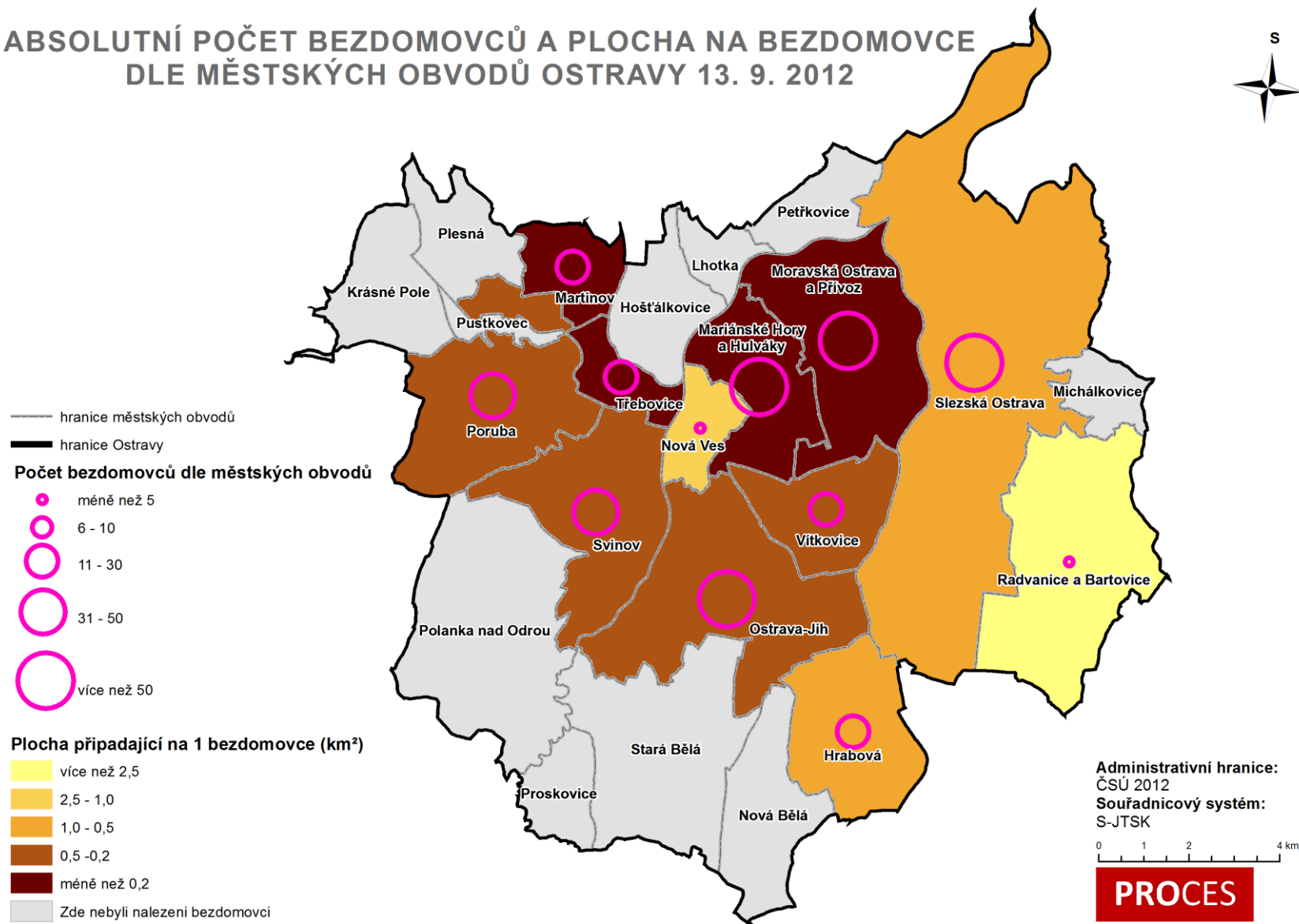
U každého lokalizovaného bezdomovce byla určena GPS souřadnice, je tedy známo, ve kterém z 23 městských obvodů nebyl v době sčítání nalezen žádný bezdomovec na veřejných prostorech. Bezdomovci nebyli lokalizováni v těchto 11 městských obvodech: Hošťálkovice, Krásné Pole, Lhotka, Michálkovice, Nová Bělá, Petřkovice, Plesná, Polanka nad Odrou, Proskovice, Stará Bělá.

Podobně jako v případě mapy intenzity výskytu bezdomovců byly počítány pouze osoby bez přístřeší, které přebývaly na ulici. Počet bezdomovců nacházejících se v daném městském obvodu je znázorněn velikostí bodového symbolu – nejvíce bezdomovců bylo lokalizováno v městských obvodech: Ostrava-Jih, Mariánské Hory a Hulváky, Moravská Ostrava a Přívoz (ve všech případech přes 60). Kartogramem je v mapovém výstupu znázorněna hustota výskytu bezdomovců – plocha připadající na jednoho bezdomovce resp. počet bezdomovců na plochu. Největší hustota výskytu bezdomovců je v městských obvodech Mariánské Hory a Hulváky (zhruba 11 bezdomovců na km²), Moravská Ostrava a Přívoz, Třebovice a Martinov.

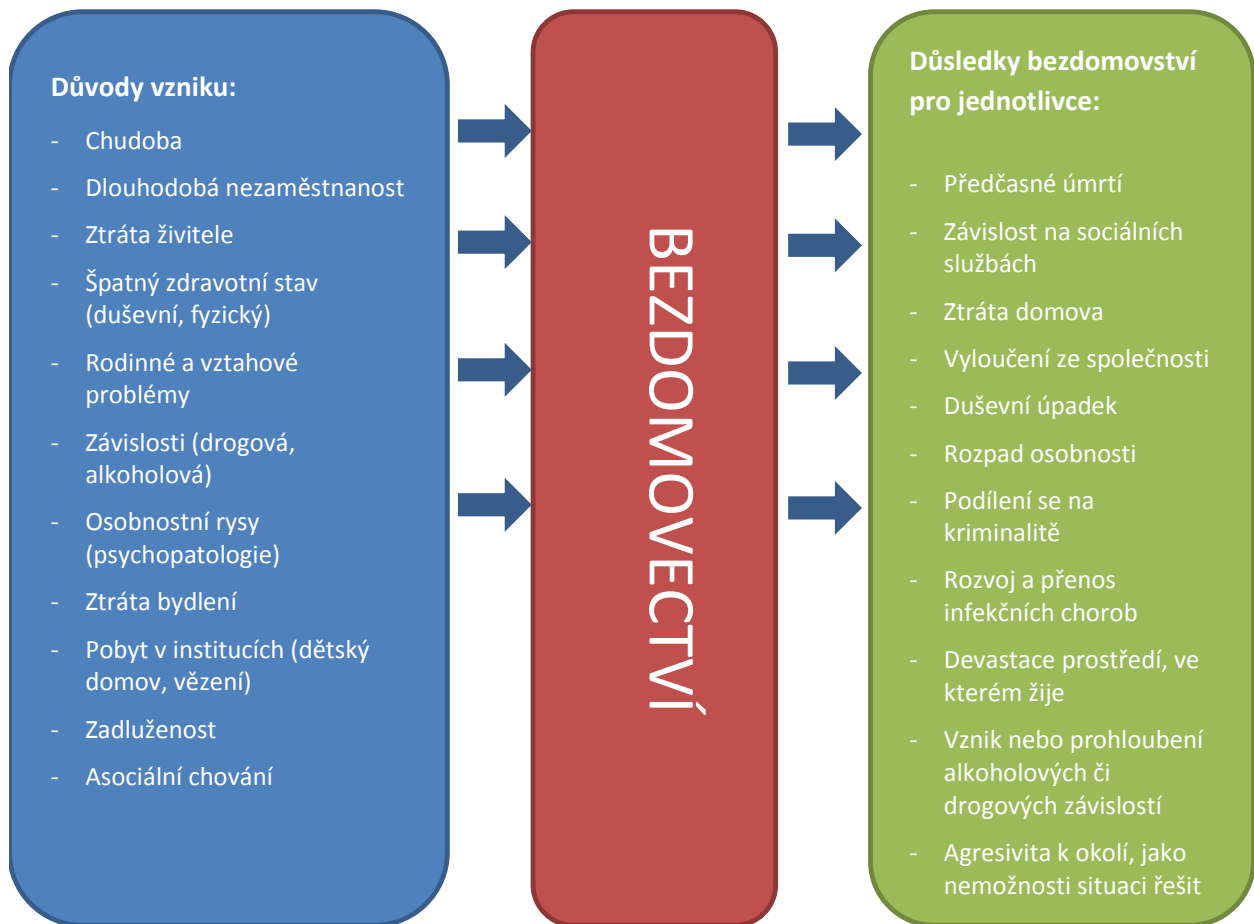
Obecně se dá říct, že vyšší počet bezdomovců i po přepočtení na kilometr čtvereční je v centrální části města a také v městských obvodech na západě města. Směrem na okraj města je pak počet bezdomovců nižší, viz následující mapa 2.4.3 a příloha 6.

Mapa 2.4.3: Absolutní počet bezdomovců a plocha na bezdomovce dle městských obvodů Ostravy 13. 9. 2012

ABSOLUTNÍ POČET BEZDOMOVců A PLOCHA NA BEZDOMOVCE DLE MĚSTSKÝCH OBVODŮ OSTRAVY 13. 9. 2012

Následující schéma charakterizuje důvody vzniku a důsledky bezdomovectví.

Obrázek 2.4.1: Důvody vzniku bezdomovectví a jeho důsledky

3 SÍŤ ZAŘÍZENÍ ZAJIŠŤUJÍCÍCH SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Kvalitní síť zařízení zajišťující sociální služby pro osoby bez přístřeší je taková, která je dostupná komukoli a kdykoli, je pružná a dokáže reagovat na měnící se klientovy potřeby. Vytvoření kvalitní sítě sociálních služeb předpokládá spolupráci mezi institucemi státní správy a samosprávy a jednotlivými zařízeními poskytující sociální služby. Ve městě Ostrava probíhá spolupráce na vytvoření kvalitní sítě sociálních služeb a souvisejících aktivit již od roku 2003, a to prostřednictvím metody komunitního plánování.

Sociální služby jsou službami zajišťujícími pomoc a podporu lidem, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, a jsou poskytovány za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Sociální služby jsou poskytovány jednotlivým občanům nebo jejich rodinám, pokud se ocitnou v nepříznivé sociální situaci a potřebují pomoc při jejím zvládnutí.

Související aktivity zahrnují nabídku podpůrných činností, které nejsou sociální službou dle zákona, ale síť sociálních služeb vhodně doplňují. Bez těchto aktivit by pomoc a podpora osobám v nepříznivé situaci byla neúplná.

V souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, sociální služby pro osoby bez přístřeší poskytují především:

- azylové domy,
- nízkoprahová denní centra,
- noclehárny,
- domy na půl cesty,
- terénní programy,
- sociální rehabilitace.

§ 57 Azylové domy - poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- poskytnutí ubytování,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

§ 58 Domy na půl cesty - poskytují pobytové služby zpravidla pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popřípadě pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež, a pro osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby. Způsob poskytování sociálních služeb v těchto zařízeních je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob. Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- poskytnutí ubytování,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- sociálně terapeutické činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí.

§ 61 Nízkoprahová denní centra – poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby pro osoby bez přístřeší. Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,

- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí.

§ 63 Noclehárny - poskytují ambulantní služby osobám bez přístřeší, které mají zájem o využití hygienického zařízení a přenocování. Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- poskytnutí přenocování.

§ 69 Terénní programy - jsou terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba může být osobám poskytována anonymně. Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

§ 70 - Sociální rehabilitace - je soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob, a to rozvojem jejich specifických schopností a dovedností, posilováním návyků a nácvikem výkonu běžných, pro samostatný život nezbytných činností alternativním způsobem využívajícím zachovaných schopností, potenciálů a kompetencí. Sociální rehabilitace se poskytuje formou terénních a ambulantních služeb, nebo formou pobytových služeb poskytovaných v centrech sociálně rehabilitačních služeb.

Služba je poskytována formou terénních nebo ambulantních služeb obsahuje tyto základní činnosti:

- nácvik dovedností pro zvládnání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Služba poskytovaná formou pobytových služeb v centrech sociálně rehabilitačních služeb obsahuje vedle základních činností ještě další:

- poskytnutí ubytování,
- poskytnutí stravy,
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu.

Následující tabulky (tabulka 3.1 a 3.2) uvádí kapacity a kontakty sociálních zařízení pro osoby bez přístřeší na území města Ostravy.

Tabulka 3.1: Sociální zařízení pro osoby bez přístřeší na území města Ostravy

Poskytovatel	Projekt	Adresa služby	Kapacita	Kontakt
Armáda spásy v ČR	CSS - azylový dům pro muže	U Nových válcoven 9, 70900 Ostrava Mariánské Hory	56	Mgr. Daniel Ciešlar, vedoucí střediska tel 596 620 650 daniel.cieslar@czh.salvationarmy.org
Armáda spásy v ČR	CSS - noclehárna pro muže	U Nových válcoven 9, 70900 Ostrava Mariánské Hory	80	Mgr. Daniel Ciešlar, vedoucí střediska tel 596 620 650 daniel.cieslar@czh.salvationarmy.org
Armáda spásy v ČR	CSS pro ženy a matky s dětmi - azylový dům	Gen. Píky 25, 70200 Ostrava	62	Mgr. Marcela Stryjová, vedoucí střediska tel 596 611 962; 596 626 028 marcela_stryjova@czh.salvationarmy.org

Poskytovatel	Projekt	Adresa služby	Kapacita	Kontakt
Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.	Domov pro matky s dětmi	Budečská 3, 70200 Ostrava	22	Lydie Važíková tel 599 455 101 dmd@css-ostrava.cz
Armáda spásy v ČR	CSS pro ženy a matky s dětmi - noclehárna	Gen. Píky 25, 70200 Ostrava	14	Mgr. Marcela Stryjová, vedoucí střediska tel 596 611 962; 596 626 028 marcela_stryjova@czh.salvati onarmy.org
Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.	Azylový dům pro muže Palackého	Palackého 980, 70100 Ostrava	21	Mgr. Kateřina Kolářová tel 599 455 161 ub@css-ostrava.cz
Diakonie ČCE - středisko v Ostravě	Azylový dům Debora pro ženy a matky a děti	Karpatská 40, 70030 Ostrava Zábřeh	15	Bc. Anita Bočková tel 596 787 437bockova.ostrava@diakonie .cz
Charita Ostrava	Charitní dům sv. Zdislavy - azylový dům pro matky s dětmi	Kapitolní 14, 70030 Ostrava Zábřeh	24	Bc. Monika Tvarůžková tel 599 527 494 cho.zdislava@charita.cz
Centrum sociálních služeb Poruba, p.o.	Azylové zařízení	Vřesinská 2230/5, 70800 Ostrava Poruba	25	Bc. Eva Bocviňková tel 596 911 611 cssporuba@cssporuba.cz
Centrum sociálních služeb Poruba, p.o.	Domov pro matky s dětmi	Dělnická 386/30, 70800 Ostrava Poruba	34	Marcela Stuchlíková tel 596 916 028 cssporuba@cssporuba.cz
ÚMOb Slezská Ostrava	Azylový dům pro rodiny s dětmi	Na Liščině 338/2, 711 00 Ostrava Hrušov	52	Ing. Kateřina Michalíková tel 596 245 502 kmichalikova@slezska.cz
Armáda spásy v ČR	Armáda spásy, Domov Přístav	Holvekova 38, 71800 Ostrava Kunčičky	44	Ing. Hendrik van Hattem tel 596 237 151 domovas@seznam.cz
Občanské sdružení Nová šance	Azylový dům Nová šance	Podsedliště 73, 71100 Ostrava Koblov	20	Petr Novák tel 596 239 418 nova.sance@centrum.cz
Charita Ostrava	Charitní dům sv. Františka - azylový dům	Sirotčí 41, 70300 Ostrava Vítkovice	42	Jiří Linart tel 599 527 496 cho.frantisek@caritas.cz
Charita Ostrava	Charitní dům sv. Františka - noclehárna	Sirotčí 41, 70300 Ostrava Vítkovice	26	Václav Jícha tel 599 527 496 cho.frantisek@caritas.cz
Služby Dobrého Pastýře	Dům sv. Eufrasie	Markvartovická 22, 74714 Ludčevo	23	Mary Dolores Saliba tel 595 052 494 ksdp@seznam.cz
Celkem			560	

Zdroj: MMO, 2012

Tabulka 3.2: Nízkoprahová denní centra na území města Ostravy

Poskytovatel	Projekt	Adresa služby	Kapacita	Kontakt
Charita Ostrava	Charitní dům sv. Benedikta Labre - nízkoprahové denní centrum	Lidická 54, Ostrava-Vítkovice	65	Mgr. Ivo Křížka tel 599 526 909 cho.benedikt.ndc@caritas.cz
Armáda spásy v ČR	Armáda spásy - nízkoprahové denní centrum s terénní prací	U Nových válcoven 347/9, 709 00 Ostrava-Mariánské Hory	60*	Mgr. Daniel Ciešlar, vedoucí střediska tel 596 620 650 daniel.cieslar@czh.salvationarmy.org
Celkem			125	

Zdroj: MMO, 2012

*okamžitá kapacita je 60 osob, délka pobytu v letních měsících 2-3h/osobu, v zimních měsících 1h/osobu

4 ZAJIŠTĚNÍ ZIMNÍHO PROGRAMU

Práce zaměřená na pomoc osobám bez přístřeší je zajišťována na území města Ostravy již několikátým rokem více subjekty poskytujícími sociální služby této cílové skupině. Díky spolupráci poskytovatelů služeb (Armády spásy, Charity Ostrava) a Odboru sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit Magistrátu města Ostravy je dlouhodobě vytvářena koncepce, která zahrnuje nabízenou péči pro lidi bez domova jak v nízkoprahových centrech (noclehárny, nízkoprahová denní centra, terénní práce), tak v dalších službách (azylové domy, následné služby, tréninkové byty). I přes tyto aktivity se stává určitým krizovým obdobím zima, obzvláště pokud výrazněji klesají teploty. V zimním období mnozí z nich přicházejí do nízkoprahových zařízení, ale mnoho jich zůstává z nejrůznějších důvodů mimo tyto služby.

Typy nízkoprahových služeb:

- a) Noclehárna – poskytuje ambulantní službu osobám bez přístřeší, které mají zájem o využití hygienického zařízení a přenocování.
- b) Nízkoprahová denní centra – poskytují ambulantní a terénní služby pro osoby bez přístřeší.
- c) Terénní práce – zajišťuje pravidelný kontakt s lidmi na ulici.

Zimní program řeší krizové situace, ve kterých se ocitají osoby bez domova v průběhu zimních měsíců. Tito lidé z velké části volí pro celoroční pobyt provizorní přístřešky a opuštěná místa, k zajištění hygieny jim slouží přírodní zdroje, případně návštěva nízkoprahového denního centra. V zimních měsících s ohledem na povětrnostní podmínky, mráz apod. vyhledávají tyto osoby krizová řešení, které může mít za následek konflikt se společností (přespávání po sklepech, nabourávání se do chat) případně ohrožení na zdraví a životě.

Zimní program s cílem minimalizovat zdravotní i existenční rizika těchto osob chce nabídnout možnost krizového přenocování v teple, anonymně a zdarma. Obecně má zimní program čtyři formy:

- A) Zvýšení kapacity noclehárny
- B) Realizace lůžkového Zimního nízkoprahového nočního centra
- C) Realizace Nočních krizových center (volná židle)
- D) Nouzový režim pro ženy v zařízení AS - CSS Ostrava- Fifejdy
- E) Terénní práce ve spolupráci se sociálními pracovníky MMO

Z toho Charita Ostrava zabezpečuje aktivity A-C, Armáda spásy aktivity A, C-E.

Program se projevuje zvýšením kapacity služby noclehárny, nadstavbovou aktivitou nočního krizového centra Charity Ostrava, které není součástí registrovaných sociálních služeb - jedná se o fakultativní program částečně závislý na sociální službě „noclehárny“. Další aktivitou programu je realizace lůžkového charitního Zimního nízkoprahového nočního centra, které představuje vhodnou alternativu osobám bez přístřeší, které z různých důvodů nechtějí využít standardní sociální služby či aktivity propojené s těmito službami. V neposlední řadě se také projevuje v systematické terénní práci, v rámci které organizace úzce spolupracují se sociálními pracovníky Magistrátu města Ostravy.

Časové období

Zimní program 2012/2013 bude realizován v časovém období od 15. 11. 2012 do 15. 3. 2013 (v závislosti na klimatických podmínkách může dojít k mírným úpravám). V tomto období je registrován největší zájem o krizovou pomoc přenocování. Většinu dní v tomto období doprovází mrazivé noci, které nutí osoby bez přístřeší k vyhledání krizové služby.

Zimní program je zaměřen na osoby bez přístřeší, které zpravidla přespávají ve veřejném prostoru, v provizorních přístřešcích, chatách, případně stanech. Jejich kontakt se sítí sociálních služeb je minimální, realizuje se zpravidla prostřednictvím terénních pracovníků, návštěvou

nízkoprahového denního centra, případně kontaktem se sociálním pracovníkem. Významná část cílové skupiny zcela nevyužívá běžné sociální služby typu noclehárna, či azylový dům. Volí způsob života, který se vyhýbá pevným režimům. V zimním období venkovní nepříznivé atmosférické podmínky přímo ohrožují tyto osoby na životě a zdraví a některá z výše uvedených aktivit tak pro ně představuje jedinou vhodnou alternativu.

Výčet jednotlivých aktivit je nastaven tak, že jednotlivé aktivity na sebe navazují, mají svou vnitřní logickou vazbu. Aktivity Charity Ostrava i Armády spásy jsou vzájemně provázány. Obě organizace v rámci služeb pro osoby bez přístřeší spolupracují, a to nejen v zimním období. Kapacity služeb poskytovaných v rámci programu jsou dostatečné, jejich navýšení by mohlo způsobit stahování bezdomovců ze vzdálenějších míst ČR.

5 ZDRAVOTNÍ PÉČE A ZDRAVOTNICKÁ ZAŘÍZENÍ

Zdravotní péče

K fenoménu bezdomovectví je potřebné přistupovat komplexně jako k složitému sociálně-zdravotnímu problému. Řešení problému bezdomovectví a především otázky poskytování zdravotní péče bezdomovcům je v rámci ČR velmi podceňováno.

Nedostatečný přístup ke zdravotní péči neznamená pouze zhoršení zdravotního stavu daného jedince - bezdomovce, ale může též výrazně ovlivnit zdravotní stav širší populace, a to zejména v případě infekčních a parazitárních onemocnění. V tomto případě plní terénní práce, ošetrovny a nízkoprahové ordinace klíčovou a nezastupitelnou úlohu v poskytování zdravotní péče osobám bez přístřeší.

Zdravotní stav bezdomovců je vzhledem k jejich způsobu života většinou velmi špatný (kožní choroby, nemoci horních cest dýchacích, nebezpečné přenosné choroby). Pro jejich zanedbaný vzhled a nedostatečnou hygienu je problémem jejich ošetření v běžných zdravotnických zařízeních. Velmi častý je i výskyt různých závislostí a duševních onemocnění. Typický bezdomovec tak s ohledem na výše uvedené není žádoucím klientem zdravotnických zařízení – zanedbaná hygiena, mnohdy obtížná komunikace, nedostatek financí a v neposlední řadě nedodržování následného léčebného režimu.

V souvislosti se zdravotním stavem bezdomovců je třeba neopomenout duševní onemocnění, která jsou u této skupiny obyvatel vysoko nad průměrem ČR, což vyplývá z reprezentativního výzkumu realizovaného ve Fakultní nemocnici na Bulovce v letech 2002 až 2003 (čerpáno z „Koncepce pro postupné řešení problematiky bezdomovectví v hlavním městě Praze 2012-2022“). Na základě výzkumu bylo zjištěno, že z 257 bezdomovců trpí závažnými duševními potížemi 23,6 % mužů a 41 % žen, mírné potíže má dalších 34,2 % mužů a 28 % žen, celkem jen 41 % bezdomovců nemělo žádné duševní potíže.

Z výsledků lze konstatovat, že rozšíření péče o bezdomovce o pomoc při jejich duševních chorobách je nutné.

Problémové okruhy v oblasti zdravotní péče u osob bez domova: (čerpáno z „Koncepce pro postupné řešení problematiky bezdomovectví v hlavním městě Praze 2012-2022“)

- nedostatečné personální zajištění lékařské péče (praktických lékařů i specialistů),
- nedostatečné pokrytí zdravotní péče ošetrovatelské,
- neexistence lůžek pro zdravotní péči,
- chybějící zubní péče,
- chybějící psychiatrická péče,
- nedostatečná péče o hygienu a předcházení nemocem,
- nedostatečný systém financování zdravotní péče,
- problematika financování regulačních poplatků u specialistů či po dobu hospitalizace.

Nemocniční péče

V rámci zjištění informací ohledně odborného ošetření osob bez přístřeší na území města Ostravy byla oslovena 3 nemocniční zařízení na území SMO, a to Městská nemocnice Ostrava, Fakultní nemocnice Ostrava a Vítkovická nemocnice, člen skupiny Agel. Nemocnice musí poskytnout akutní zdravotní péči vždy, nerozlišují, zda má pacient u sebe doklady totožnosti, v případě jejich chybění u ošetření se dokládají až zpětně. Nemocnice na základě doložených dokumentů rozlišují osoby, které mají pojištění u zdravotní pojišťovny a osoby, které ho nemají.

Pokud osoba má zdravotní pojištění u kterékoliv zdravotní pojišťovny v ČR, pak i když dlouhodobě neplatí pojistné této pojišťovně, jsou pojišťovnou uhrazeny náklady na léčbu této osoby.

U osob, které nejsou registrovány u žádné pojišťovny v ČR a je doložitelné, že se jedná o osobu bez přístřeší, zasílá pověřený pracovník nemocnice žádost o úhradu nákladů spojených s léčením této osoby na Magistrát města Ostravy, např. v Městské nemocnici Ostrava se v roce 2011 jednalo asi o 5 případů. Magistrát poté uhradil náklady na léčbu i v případě, že osoba neměla trvalý pobyt v Ostravě.

Jiná je situace u regulačních poplatků, které se platí za ambulantní a pohotovostní ošetření v nemocnici, případně za pobyt v nemocnici. V případě, že osoby neuhradí tento poplatek, pak je zasílána upomínka na místo trvalého pobytu. U osob, jejichž místem pobytu je ohlašována úřadu, se zásilky většinou vrací nepřevzaty, ve výjimečných případech přichází platba za regulační poplatek přímo z úřadů jednotlivých městských obvodů. Agenda vymáhání dluhů na regulačních poplatcích je pro nemocnice finančně nákladná s nízkým efektem zaplacená dluhů. Od placení regulačních poplatků jsou osvobozeny osoby v hmotné nouzi, ale ne vždy se tyto osoby takto prokáží již při ošetření, často k tomu dochází až při spuštění děje s vymáháním dluhů za regulační poplatky.

Ambulantní péče

V Ostravě se v současné době nachází jedno lékařské ambulantní zařízení, do kterého je soustředěna péče o bezdomovce na území města Ostravy. Zde jsou posílány osoby bez přístřeší ke vstupním prohlídkám před vstupem do azylových domů různých sociálních poskytovatelů na území SMO. Jedná se o detašované pracoviště Městské nemocnice Ostrava na Varenské ulici č. 5. Ambulantní doba je denně 1,5 až 2 hodiny dle ordinační doby. Za vstupní prohlídku zde osoba zaplatí 57 Kč, lékař může poplatek v závažných případech i prominout. Během prohlídky je provedeno fyziologické vyšetření, hodnotí se stav kůže, změří se krevní tlak. V rámci tohoto vyšetření se neprovádí odběr krve, stolice či moči na další laboratorní vyšetření. Někteří z klientů mají praktické lékaře na území města Ostravy, kam dle potřeby docházejí. U osob bez přístřeší, které nemají v Ostravě praktického lékaře, je v případě jejich zájmu možná registraci v tomto ambulantním zařízení. S ambulantním ošetřením se pojí regulační poplatky, které jsou však promíjeny osobám, které se nacházejí ve stavu hmotné nouze a z tohoto titulu pobírají dávku pomoci v hmotné nouzi. Dle rozhovoru s MUDr. Pavlou Klimkovou většina osob bez přístřeší přináší do jednoho měsíce od prvního kontaktu v ambulanci potvrzení o hmotné nouzi, takže je od těchto poplatků osvobozena.

Poskytovatelé sociálních služeb osobám bez přístřeší neprovozují žádné ambulantní zařízení poskytující lékařskou péči, v případě potřeby posílají osoby bez přístřeší do ambulance na ulici Varenské, případně přímo do nemocničních zařízení (nejčastěji urgentní příjem, chirurgická ambulance). Do nízkoprahového denního centra Armády spásy dochází 1x týdně (v úterky) na 1 hodinu zdravotní sestra, která provádí převazy osobám bez přístřeší, za tuto dobu je převážáno 5 – 10 osob bez přístřeší (převazový materiál poskytuje Armáda spásy).

Prevence

V oblasti prevence v dřívějším období (do roku 2003) působila Hygienická stanice v Ostravě. Od roku 2003 došlo ke změnám a preventivní činnost (např. testování TBC nebo hepatitidy) již nespadá do činnosti Krajské hygienické stanice v Ostravě a tudíž na území SMO neprobíhá. V současné době se řeší konkrétní případy, např. výskyt žloutenky, TBC či HIV, kdy stejně jako u dalších občanů dochází k vyšetření osob v jejich okolí. Samotné vyšetření není prováděno v prostorách Krajské hygienické stanice, ale osoby jsou na něj zvány do ambulance infekčního oddělení ve Fakultní nemocnici Ostrava, případně se mohou dát vyšetřit u svých praktických

lékařů. V případě, že se osoba na vyšetření nedostaví do stanoveného termínu, pak je využíváno i vyhledání osoby policií z důvodu možného páchaní trestného činu šíření nakažlivého onemocnění.

6 NÁVRHY ŘEŠENÍ SITUACE TÝKAJÍCÍ SE BEZDOMOVECTVÍ V OSTRAVĚ

Stěžejní je **systematický přístup** k řešení problematiky bezdomovectví pod garancí Magistrátu města Ostrava – klíčová je spolupráce mezi MMO a jednotlivými městskými obvody, spolu s Městskou policií Ostrava a Policií České republiky. Neziskové sektory - organizace zajišťující péči o lidi bez domova, stejně jako organizace věnující se péči o potenciální bezdomovce, tzn. zamezující vzniku bezdomovectví, jsou rovněž partnery pro řešení této problematiky.

Návrhy řešení situace týkající se bezdomovectví v Ostravě:

- 1) Opakované sčítání bezdomovců na území města alespoň 5x za rok, jelikož při jednorázovém sečtení nejsou nalezeni všichni bezdomovci. Z důvodu bezpečnosti sčítacích komisářů by mělo být sčítání prováděno za spolupráce PČR a Městské policie, přičemž hlavním subjektem by měla být Městská policie, zejména z důvodu místní znalosti a faktu, že Městská policie je orgánem města, který má ze zákona povinnost péči o občany a komplexní rozvoj území. Na základě zákona č. 101/200 Sb., o ochranné osobních údajů v platném znění není v současné době možné vytvořit evidenci bezdomovců, jelikož v současné době je evidence těchto osob považována za porušení ochrany jejich osobních údajů. V případě změny v této oblasti by bylo vhodné tuto evidenci vést.
- 2) Nedílnou součástí plánování sociálních služeb pro osoby bez přístřeší je „Zimní program“ – je nutné pokračovat v zimním programu, nastavení kapacit zařízení je dostatečné. Bylo by vhodné provést sčítání bezdomovců těsně před zimním obdobím.
- 3) Nedílnou součástí systematického přístupu je **Program sociální inkluze**, který je na území SMO v současné době realizován. V rámci bytové politiky města je rozšiřován vícestupňový systém bydlení, který zachycuje osoby před pádem do stavu bezdomovectví, popř. napomáhá jejich návratu zpět. V rámci pracovní skupiny primátora města Ostravy bylo navrženo navýšení až na 850 bytů druhého stupně v horizontu pěti let. Systém vícestupňového bydlení je na území SMO provozován několika neziskovými organizacemi, jejichž seznam včetně počtu bytů v jednotlivých obvodech je uveden v příloze č. 15. Cílovou skupinou jsou rodiny, ale i jednotlivci.

Samostatným prvkem tohoto tématu jsou klienti dětských zařízení (diagnostických ústavů, výchovných ústavů a dětských domovů), u kterých existuje zvýšené riziko vzniku bezdomovectví. Po odchodu z těchto zařízení, která patří pod MŠMT, přestávají být evidováni. Řešením by mohla být intenzivnější spolupráce mezi resortem školství a sociálním odborem MMO, kde by tyto osoby mohly nalézt silnější oporu pro svůj životní start. Podobnou skupinou jsou i osoby opouštějící pěstounskou péči.

Na území SMO je nedostatečný počet startovacích bytů pro tuto cílovou skupinu, ředitelé dětských institucí mají zájem o tuto službu, ale nemají prostředky, a to legislativní ani finanční, na jejich získání či správu.

- 4) Návrh na vyšetření zdravotního stavu osob bez přístřeší na území SMO by mohl splnit úlohu v rámci prevence šíření nálezů. Již 10 let není vykonávána preventivní činnost v této oblasti, což by se dalo uskutečnit podrobnějším vyšetřováním bezdomovců v ambulanci na Varenské ulici patřící k Městské nemocnici Ostrava. Úhradu nákladů spojených s rozšířením vyšetření však nelze požadovat po bezdomovcích, ale náklady by musely být hrazeny Magistrátem. Doporučená doba, po kterou by byli bezdomovci podrobněji vyšetřováni je 3 – 6 měsíců. Na straně ambulance je dostatečná kapacita

provádět širší vyšetřování včetně odběru krve – hepatitida, sputa – TBC, případně dalšího typu odběrů.

ZÁVĚR

Bezdomovectví je staronový problém rozvíjející se uprostřed hospodářsky nejvyspělejších zemí Evropské unie, jeho nárůst lze dále očekávat vlivem postupující transformace společnosti ve společnost sociálních nejistot jako důsledku socioekonomických propadů a zvětšujících se rozdílů mezi jednotlivými vrstvami společnosti. Kladení důrazu na individualitu jednotlivce z druhé strany přináší rozpad sociálních sítí ve smyslu soudržnosti komunit, lokalit a sousedských vztahů. Ze studie vyplývá, že osobnosti s nižším potenciálem než je nastaven většinovou společností, neudrží svou koexistenci v ní bez pomoci a sociální soudržnosti. Stávají se za současných okolností většinové společnosti přítěží, jelikož v ní nenacházejí své přirozené místo, ve kterém by mohly naplnit svůj osud smysluplně. Zůstává tedy otázkou zamyšlení nad hospodářskou a sociální politikou země, ve které žijeme, neboť se ukazuje, že myšlenku soužití jako společností vzdělaných individualit a elit je vzhledem k potenciálu jednotlivců nemožné naplnit. Ekonomizace společnosti přinesla ledový efekt nárůstu sociopatologických jevů na jedné straně a maximum zisků malé části společnosti na druhé straně. Současná podoba demokracie se ocitá v tvrdé realitě rozpadu sociálních sítí, nejasném veřejném zájmu a nejasné vizi, kam by se společnost za těchto okolností a s tímto potenciálem chtěla dále ubírat.

Konkrétní důvody vzniku bezdomovectví jsou různé. Mnohé osoby bez přístřeší prodělaly ztrátu zaměstnání, složité rozvodové řízení nebo špatnou zkušenost s bankovními i nebankovními institucemi přijmutím nerovných a nevýhodných podmínek, nezvládaly splácení půjček, následkem čehož je neminuly exekuce. Mezi osobami bez přístřeší jsou lidé, kteří prožili složité dětství, jsou bez zázemí blízkých osob, či nebyli do života vybaveni potřebnými dovednostmi a návyky.

Nejviditelnější je bezdomovectví zjevné, osob bez přístřeší v této kategorii bylo sečteno celkem 890, z toho 442 bezdomovců mimo zařízení a 448 v zařízeních sociálních služeb pro tuto cílovou skupinu. Je nutné si uvědomit, že některé osoby nežádají ve své životní situaci pomoc sociálních služeb a své bezdomovectví skrývají. V rámci této studie byly v této kategorii sčítány osoby na ubytovnách, celkem bylo sečteno 1 797 osob.

Nejvíce početnou kategorií jsou bezdomovci potenciální, tzn. osoby, které jsou ztrátou bydlení ohroženy více než běžný občan, celkem v této kategorii bylo napočítáno 18 833 osob. Převážnou část této skupiny tvoří osoby žijící ve vyloučených lokalitách a osoby s trvalým pobytem na úřadu městských obvodů, resp. v místě sídla ohlašovny. Dále do této kategorie spadají osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody nebo mladí lidé vycházející z dětských institucí a pěstounské péče.

Nastavení sítě sociálních služeb pro danou cílovou skupinu je v běžném i zimním období dostatečné, v oblasti zdravotní však chybí pravidelné preventivní šetření zdravotního stavu osob bez přístřeší, a to především informace o přenosných infekčních onemocněních.

Jednou z již ověřených cest je systém vícestupňového bydlení, který zachytává osoby, které ztrácejí sociální jistoty, a napomáhá jim k jejich návratu zpět do společnosti. Je otázkou, zda nastavení dalších programů inkluze skutečně pomůže navrátit se těmto sociálně znevýhodněným osobám do společnosti, ve které se pak nebudou moci nadále čeho chytit. Bude nutné propojit systém bydlení se začleňováním osob i na trh práce, který v současné době ekonomických restrikcí nabízí málo pracovních příležitostí (méně kvalifikované práce) pro tuto cílovou skupinu.

7 POUŽITÉ ZKRATKY

ČSÚ – Český statistický úřad

MMO – Magistrát města Ostrava

MP – Městská policie

PČR – Police České republiky

SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů

SMO – Statutární město Ostrava

8 SEZNAM ZDROJŮ A POUŽITÁ LITERATURA

- BARTÁK, M.: *Bezdomovectví v ČR: Zdravotní stav bezdomovců a jeho determinanty*, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, ISBN: 978-80-7414-441-7.
- BURJANEK, A.: *Segregace*, Czech Sociological Review 33, N. 4, p. 423-434. 1997.
- GAC (2006) *Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti*. Projekt Ministerstva práce a sociálních věcí. Dostupný z WWW:
<http://www.gac.cz/userfiles/File/nase_prace_vystupy/GAC_MAPA_analyza_SVL_aAK_CJ.pdf?langSEO=documents&parentSEO=nase_prace_vystupy&midSEO=GAC_MAPA_analyza_SVL_aAK_CJ.pdf>.
- HECZKOVÁ, E.: *Dopady kapitalismu: bezdomovectví* [cit. 9-22-2012]. Dostupné z WWW: <<http://blisty.cz/art/25561.html>>
- HRADECKÁ, V.; HRADECKÝ, I.: *Bezdomovectví - extrémní vyloučení*. [1. vyd.]. Praha: NADĚJE, 1996, 107 s. ISBN 80-902-2920-4.
- HORÁK, J., T. INSPEKTOR, A. KRAUSOVÁ a L. HRUŠKA-TVRDÝ. Sociálně rizikové lokality v Ostravě. *Industriální město v postindustriální společnosti: 4. díl. Závěrečná monografie*. 1. vydání. Ostrava: ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, o.p.s., 2011, s. 178-208. ISBN 978-80-904810-3-9.
- HRUŠKA-TVRDÝ, L. a kol. *Industriální město v postindustriální společnosti: 4. díl. Závěrečná monografie*. 1. vydání. Ostrava: ACCENDO - Centrum pro vědu a výzkum, o.p.s., 2011. ISBN 978-80-904810-3-9.
- HRUŠKA-TVRDÝ, L. a kol. *Měření nových sociálních rizik v Moravskoslezském kraji*. Ostrava: ACCENDO - Centrum pro vědu a výzkum, o.p.s., 2011.
- HRUŠKA-TVRDÝ, L. a kol. *Nová sociální rizika v Moravskoslezském kraji*. Ostrava: ACCENDO - Centrum pro vědu a výzkum, o.p.s., 2011.
- HRUŠKA-TVRDÝ, L. a kol. *Změny ve struktuře osídlení a jejich dopad na rozvoj měst a regionů*. 1. vydání. Ostrava: ACCENDO - Centrum pro vědu a výzkum, o.p.s., 2012. ISBN 978-80-904810-4-6.
- INSPEKTOR, T.: *Metody agregace a adjustace geodat pro sledování prostorové segregace*. Ostrava, 2011. 132 s. Dizertační práce. VŠB-TUO.
- KVASNIČKA, R.: *Popis sociálně vyloučených romských lokalit v regionu Ostravska* [online]. Ostrava: Agentura pro sociální začleňování. 104 s. 2010. Dostupné z WWW: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-lokality/doc_download/50-popis-socialn-vylouenych-romskych-lokalit-v-regionu-ostavska-kvasnika-r-2010>.
- MAREŠ, P.: *Chudoba, marginalizace, sociální vyloučení. Sociologický časopis* [online]. 2000, roč. 36, č. 3, [cit. 2011-04-25]. s. 285-297. Dostupný z WWW: <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/028583b8ba8110c76a6ae9d260c5c0374e096283_376_285MARES.pdf>.
- MAREŠ, P., HORÁKOVÁ, M., RÁKOCZYOVÁ, M.: *Sociální exkluze na lokální úrovni*. (online) Praha: VÚPSV, v.v.i. , 2008. ISBN 978-80-7416-014-1 Dostupné na WWW: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_280.pdf
- NAVRÁTIL, P. a kol. *Romové v české společnosti*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-741-8

- Portál veřejné zprávy. [online]. [cit. 2012-08-02]. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/dulezite.jsp?rpp=15#local-content>>
- PRUDKÝ, L., HRADECKÝ, I., KLINECKÝ, T., TOMEŠOVÁ, L., VARGA, L.: *Koncepce pro postupné řešení problematiky bezdomovectví v hlavním městě Praha v letech 2012-2020*. Praha: 19 s. 2011.
- *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*, ČSÚ, 2011.
- SÝKORA, L.; TEMELOVÁ, J.: *Prevence prostorové segregace*. Praha: Univerzita Karlova v Praze a Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2005
- ŠIMEK, M.: *Ekonomie trhu práce*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – TO Ostrava. 171 s. 2007. ISBN: 978-80-248-1416-2.
- ŠTĚCHOVÁ, M.: *Bezdomovectví a bezdomovci z pohledu kriminologie: závěrečná zpráva*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-069-4.
- TOUŠEK, L.: *Sociální vyloučení a prostorová segregace*. 2007 [cit. 2011-04-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.antropologie.org/publikace/44-prehledove-studie/143-socialni-vyloueni-a-prostorova-segregace>>
- TRÖSTER, P.: *Právo sociálního zabezpečení*. 4., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. BECK, 2008. ISBN 978-80-7400-032-4.
- TÝM ČLENŮ KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB: *Katalog sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava*. Statutární město Ostrava: 110 s. 2012.
- *Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.*

Příloha 1: Přehled přímých citací týkajících se bezdomovectví v legislativě ČR

Zákon č. 2/1993 Sb. v aktuálním znění, Listina základních práv a svobod „Každý člověk má jako člen společnosti právo na sociální zabezpečení a nárok na to, aby mu byla národním úsilím i mezinárodní součinností a v souladu s organizací a s prostředky příslušného státu zajištěna hospodářská, sociální a kulturní práva, nezbytná k jeho důstojnosti a k svobodnému rozvoji osobnosti.“

Zákon č. 133/2000 Sb. v aktuálním znění, o evidenci obyvatel „Místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice. Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu, a to v objektu, který je označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem a který je určen pro bydlení nebo rekreaci. Změnu místa trvalého pobytu občan ohlásí ohlašovně v místě nového trvalého pobytu. Z přihlášení občana k trvalému pobytu nevyplývají žádná práva k objektu ani k vlastníkovu nemovitosti.“

Zákon č. 108/2006 Sb. v aktuálním znění, o sociálních službách „Každá osoba má nárok na bezplatné poskytnutí sociálního poradenství o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení. Rozsah a forma pomoci a podpory poskytnuté prostřednictvím sociálních služeb musí zachovávat lidskou důstojnost osob. Pomoc musí vycházet z individuálně určených potřeb osob, musí působit na osoby aktivně, podporovat rozvoj jejich samostatnosti, motivovat je k takovým činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrávání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace, a posilovat jejich sociální začleňování. Sociální služby musí být poskytovány v zájmu osob a v náležitě kvalitě takovými způsoby, aby bylo vždy důsledně zajištěno dodržování lidských práv a základních svobod osob.“

Podle zákona č. 108/2006 sb. §32 jsou sociální služby rozděleny na sociální poradenství, sociální péči a sociální prevence. Problematice bezdomovectví se věnuje především oblast sociální prevence §53. „Služby sociální prevence napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby.“

Zákon č. 110/2006 Sb. v aktuálním znění, o životním a existenčním minimu „Životní minimum je minimální hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Částka životního minima jednotlivce činí měsíčně 3 410 Kč. Existenční minimum je minimální hranice příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití. Částka existenčního minima osoby činí měsíčně 2 200 Kč.“

Hlavní využití životního a existenčního minima je v zákoně č. 111/2006 Sb. v aktuálním znění, o pomoci v hmotné nouzi. Životní minimum plní rozhodující úlohu při posuzování hmotné nouze. Životní a existenční minimum je využíváno také v zákoně č. 117/1995 Sb. v aktuálním znění, o státní sociální podpoře při zjišťování nároku na dávky.

Ochrana v oblasti bydlení je řešena v rámci systému státní sociální podpory poskytováním příspěvku na bydlení a v systému pomoci v hmotné nouzi **doplátkem na bydlení**.

Příspěvek na bydlení - je dávkou státní sociální podpory dle zákona č. 117/1995 Sb. v aktuálním znění, ze systému sociálních dávek tzv. II. pilíře sociálního zabezpečení ČR. Systém státní sociální podpory řeší sociální situace osob nad hranicí příjmu ve výši životního minima a nezabývá se situací osob, jejichž příjmy jsou pod hranicí životního minima nebo osobami bez

příjmu. Příspěvek na bydlení přispívá na krytí nákladů na bydlení rodinám či jednotlivcům s nízkými příjmy.

Doplatek na bydlení - je dávkou, která patří do systému dávek tzv. sociální pomoci, a to konkrétně do **systému pomoci v hmotné nouzi dle zákona č. 111/2006 Sb. v aktuálním znění**, jde o dávky tzv. III. Pilíře sociálního zabezpečení ČR. Tato dávka je závislá na výši příjmu osob, ale také i na úrovni celkových sociálních a majetkových poměrů posuzovaných osob. Doplatek na bydlení řeší situaci osob, jejichž příjmy nedosahují životního minima. Jedná se o dávku nárokovou. Doplatek na bydlení je možno poskytnout i osobám s jinou než nájemní nebo vlastnickou formou užívání bytu. V tomto případě záleží na posouzení orgánu pomoci v hmotné nouzi.

Příloha 2: ETHOS – Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR

ZJEVNÉ BEZDOMOVECTVÍ		SKRYTÉ BEZDOMOVECTVÍ			POTENCIÁLNÍ BEZDOMOVECTVÍ			
Koncepční kategorie	Operační kategorie	Životní situace		Generická (druhovú) definice	Národní subkategorie	*		
BEZ STŘECHY	1	Osoby přežívající venku	1.1	Veřejné prostory nebo venku (na ulici)	Osoby přežívající na ulici	1.1.1	Osoby spící venku (např. ulice, pod mostem, nádraží, letiště, veřejné dopravní prostředky, kanály, jeskyně, odstavené vagony, stany, garáže, prádelny, sklepy a půdy domů, vraky aut)	b
	2	Osoby v noclehárně	2.1	Noclehárna	Osoby bez obvyklého bydliště, které využívají nízkoprahové noclehárny	2.1.1	Osoby v nízkoprahové noclehárně	b
						2.1.2	Osoby sezonně užívající k přenocování prostory zařízení bez lůžek	b
BEZ BYTU	3	Osoby v ubytovnách pro bezdomovce	3.1	Azylový dům pro bezdomovce	Osoby v azylových domech s krátkodobým ubytováním	3.1.1	Muži v azylovém domě	b
						3.1.2	Ženy v azylovém domě	b
						3.1.3	Matky s dětmi v azylovém domě	b
						3.1.4	Otcové s dětmi v azylovém domě	b
						3.1.5	Úplné rodiny v azylovém domě	b
						3.1.6	Osoby v domě na půli cesty	b
			3.2	Přechodná ubytovna	Osoby ve veřejných ubytovnách s krátkodobým ubytováním, které nemají vlastní bydlení	3.2.1	Osoby ve veřejné komerční ubytovně (nemají jinou možnost bydlení)	b
						3.2.1	Osoby v přístřeší po vystěhování z bytu	b
			3.3	Přechodné podporované ubytování	Bezdomovci v přechodném bydlení se sociální podporou	3.3.1	Bydlení s podporou výslovně určené pro bezdomovce neexistuje	a
	4	Osoby v pobytových zařízeních pro ženy	4.1	Pobytové zařízení pro ženy	Ženy ubytované krátkodobě v zařízení z důvodu ohrožení domácím násilím	4.1.1	Ženy ohrožené domácím násilím pobývající na skryté adrese	a
						4.1.2	Ženy ohrožené domácím násilím pobývající v azylovém domě	a
	5	Osoby v ubytovnách pro imigranty	5.1	Přechodné bydlení (azylová zařízení pro žadatele o azyl) ubytovnách z důvodu imigrace	Imigranti v přechodných	5.1.1	Žadatelé o azyl v azylových zařízeních	a
			5.2	Ubytovny pro migrující pracovníky	Osoby v ubytovnách pro migrující pracovníky	5.2.1	Migrující pracovníci – cizinci ve veřejné komerční ubytovně (nemají jinou možnost bydlení)	a
6	Osoby před opuštěním instituce	6.1	Věznice a vazební věznice	Bez možnosti bydlení po propuštění	6.1.1	Osoby před opuštěním věznice	a	
		6.2	Zdravotnická	Zůstává déle z	6.2.1	Osoby před opuštěním	a	

ZJEVNÉ BEZDOMOVECTVÍ		SKRYTÉ BEZDOMOVECTVÍ			POTENCIÁLNÍ BEZDOMOVECTVÍ				
Koncepční kategorie	Operační kategorie	Životní situace		Generická (druhovú) definice	Národní subkategorie	*			
		6.3	zařízení	důvodu absence bydlení		zdravotnického zařízení			
			Zařízení pro děti Bez možnosti bydlení	Bez možnosti bydlení	6.3.1	Osoby před opuštěním dětské instituce	a		
		7.1	Pobytová péče pro starší bezdomovce	Senioři a osoby invalidní dlouhodobě ubytované v azylovém domě	7.1.1	Muži a ženy v seniorském věku nebo invalidé dlouhodobě ubytované v azylovém domě	b		
	7	Uživatelé dlouhodobější podpory	7.2	Podporované bydlení pro bývalé bezdomovce	Dlouhodobé bydlení s podporou pro bývalé bezdomovce	7.2.1	Bydlení s podporou výslovně určené pro bezdomovce neexistuje	a	
			8	Osoby žijící v nejistém bydlení	8.1	Přechodné bydlení u příbuzných nebo přátel	Přechodné bydlení u příbuzných nebo přátel	8.1.1	Osoby přechodně bydlící u příbuzných nebo přátel (nemají jinou možnost bydlení)
	8.2	Bydlení bez právního nároku			Bydlení bez právního nároku, nezákonné obsazení budovy	8.2.1	Osoby bydlící v bytě bez právního důvodu	a	
8.2.2						Osoby v nezákonně obsazené budově	b		
8.3	Nezákonné obsazení pozemku	Nezákonné obsazení pozemku			8.3.1	Osoby na nezákonně obsazeném pozemku (zahrádkářské kolonie, zemnice)	a		
9	Osoby ohrožené vystěhováním	9.1	Výpověď z nájemního bytu	Výpověď z nájemního bytu	9.1.1	Osoby, které dostaly výpověď z nájemního bytu	a		
		9.2	Ztráta vlastnictví bytu	Ztráta vlastnictví bytu	9.2.1	Osoby ohrožené vystěhováním z vlastního bytu	a		
10	Osoby ohrožené domácím násilím	10.1	Policejně zaznamenané domácí násilí	Případy, kdy policie zasáhla k zajištění bezpečí oběti domácího násilí	10.1.1	Osoby ohrožené domácím násilím – policejně zaznamenané případy – oběti	a		
								11	Osoby žijící v provizorních a neobvyklých stavbách
11.2	Neobvyklá stavba	Nouzový přístřešek, bouda, chatrč, barák	11.2.1	Osoby žijící v budově, která není určena k bydlení, např. osoby žijící na pracovišti, v zahradních chatkách se souhlasem majitele	a				
11.3	Provizorní stavba	Provizorní stavba	11.3.1	Osoby žijící v provizorních stavbách nebo v budovách např. bez kolaudace	a				
12	Osoby žijící v nevhodném bydlení	12.1	Obydlené neobyvatelné byty	Bydlení v objektu označeném podle národní legislativy jako nevhodné k bydlení	12.1.1	Osoby žijící v nevhodném objektu – obydlí se stalo nezpůsobilým k obývání (dříve mohlo být obyvatelné)	a		
13	Osoby žijící v	13.1	Nejvyšší	Definované jako	13.1.1	Osoby žijící v	a		

ZJEVNÉ BEZDOMOVECTVÍ		SKRYTÉ BEZDOMOVECTVÍ			POTENCIÁLNÍ BEZDOMOVECTVÍ		
Koncepční kategorie	Operační kategorie	Životní situace		Generická (druhová) definice	Národní subkategorie		*
	přelidněném bytě		národní norma definující přelidnění	překračující nejvyšší normu podle rozměru nebo počtu místností		přelidněných bytech	

* použité zkratky v posledním sloupci – Stupeň ohrožení: a – ohrožené osoby, b - bezdomovci

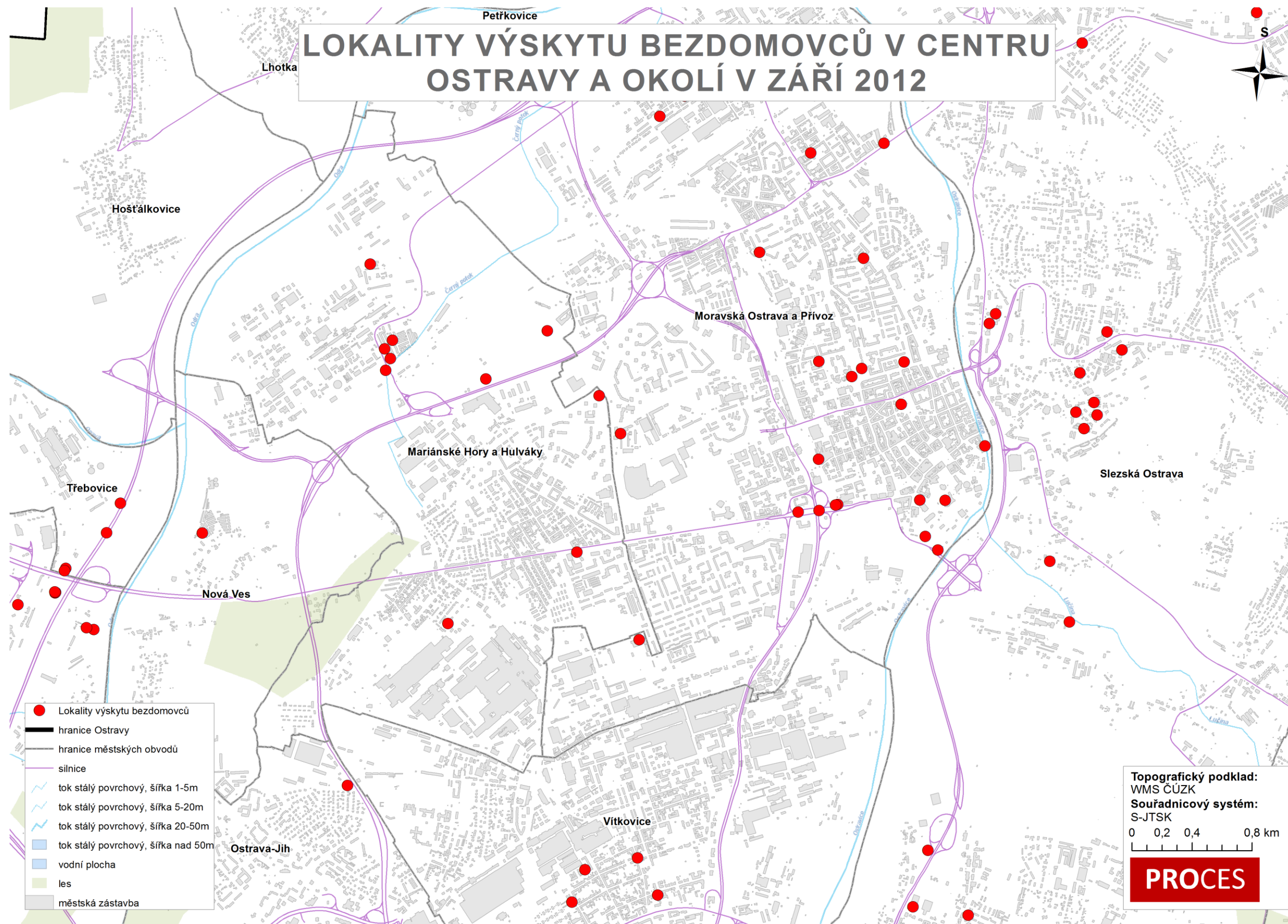
Příloha 3: Bezdomovci podle kraje trvalého pobytu a kraje sečtení

		TRVALÝ POBYT															
		PHA	SČK	JČK	PLK	KVK	ÚLK	LBK	KHK	PAK	VYS	JMK	OLK	ZLK	MSK	NEZJ	CELKEM
MÍSTO SEČTENÍ	PHA	786	120	20	13	24	64	21	18	20	6	19	18	12	67	46	1 254
	SČK	33	843	13	3	1	8	15	6	3	1	4		1	10	13	954
	JČK	1	9	499	4		6	4	1			1	1		1	2	529
	PLK	9	8	3	267	7	2	3	4	4	3	2	2	1	1	24	340
	KVK	6	3	1	3	234	3	2				1	1		1	1	256
	ÚLK	17	32		2	8	903	19	3	3	1	1	1	1	5	14	1 010
	LBK	3	3	2		1	5	228	2	2		1			2	13	262
	KHK	3	11	2	2		7	14	399	13	1	1	3	3	3	5	467
	PAK	3	3	1			4	2	13	496	2	5	2	1		5	537
	VYS	19	9	3			2	4		2	314	5	1		4	4	367
	JMK	2	7	1	2	1	9	3	3	6	13	1066	4	6	10	23	1 156
	OLK	2	8	4	1		5	5	4	4	1	5	955	6	23	10	1 033
	ZLK	3	6				2	1		3	1	20	18	684	17	2	757
	MSK	6	6	4	6	1	5	8	1	2		7	22	10	2460	36	2 574
	CELKEM	893	1 068	553	303	277	1 025	329	454	558	343	1 138	1 028	725	2 604	198	11 496

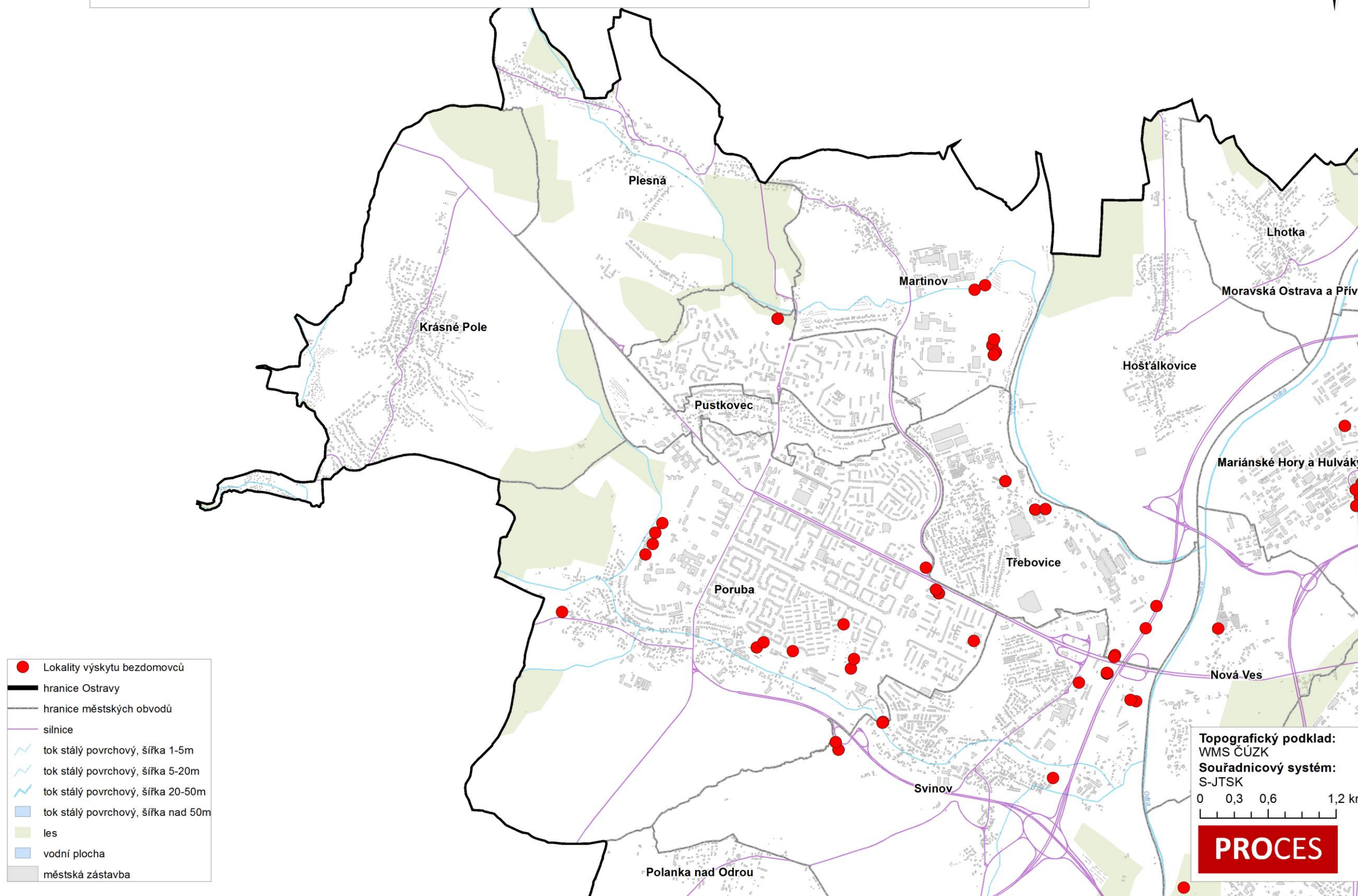
Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

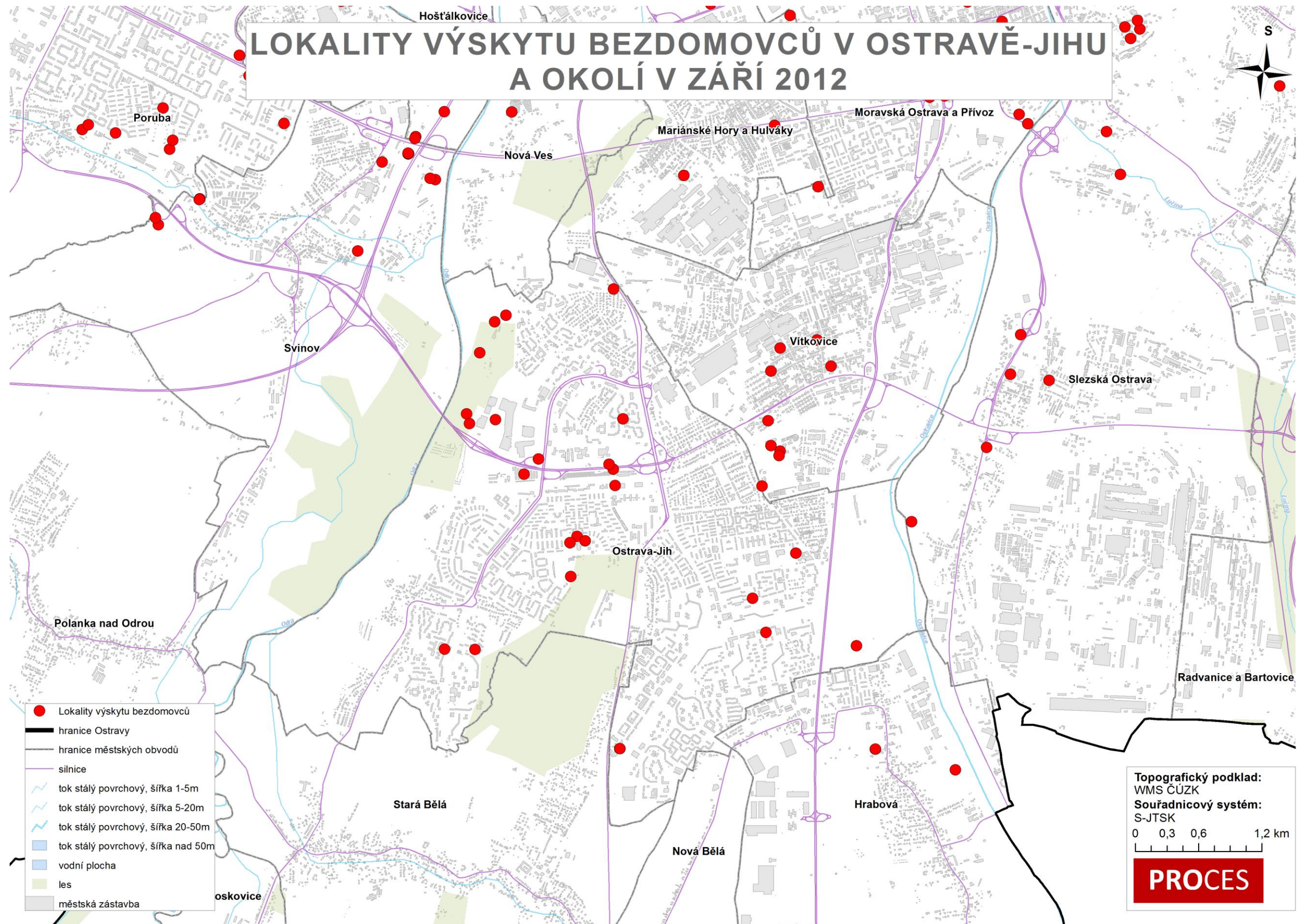
Pozn.: PHA – Hlavní město Praha, SČK – Středočeský kraj, JČK – Jihočeský kraj, PLK – Plzeňský kraj, KVK – Karlovarský kraj, ÚLK – Ústecký kraj, LBK – Liberecký kraj, KHK – Královohradecký kraj, PAK – Pardubický kraj, VYS – Kraj Vysočina, JMK – Jihomoravský kraj, OLK – Olomoucký kraj, ZLK – Zlínský kraj

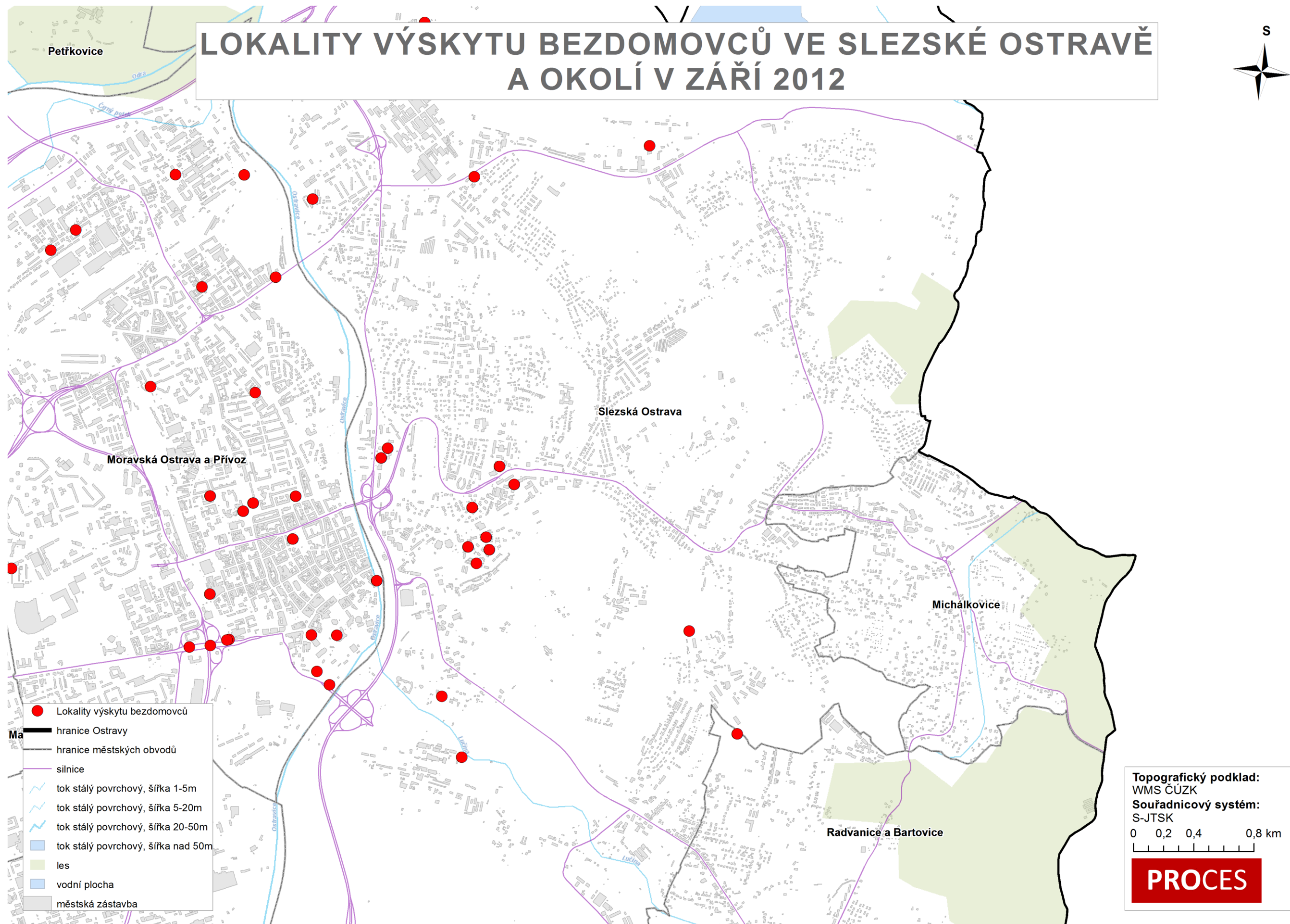
Příloha 4: Lokality výskytu bezdomovců v centru Ostravy a okolních lokalitách v září 2012

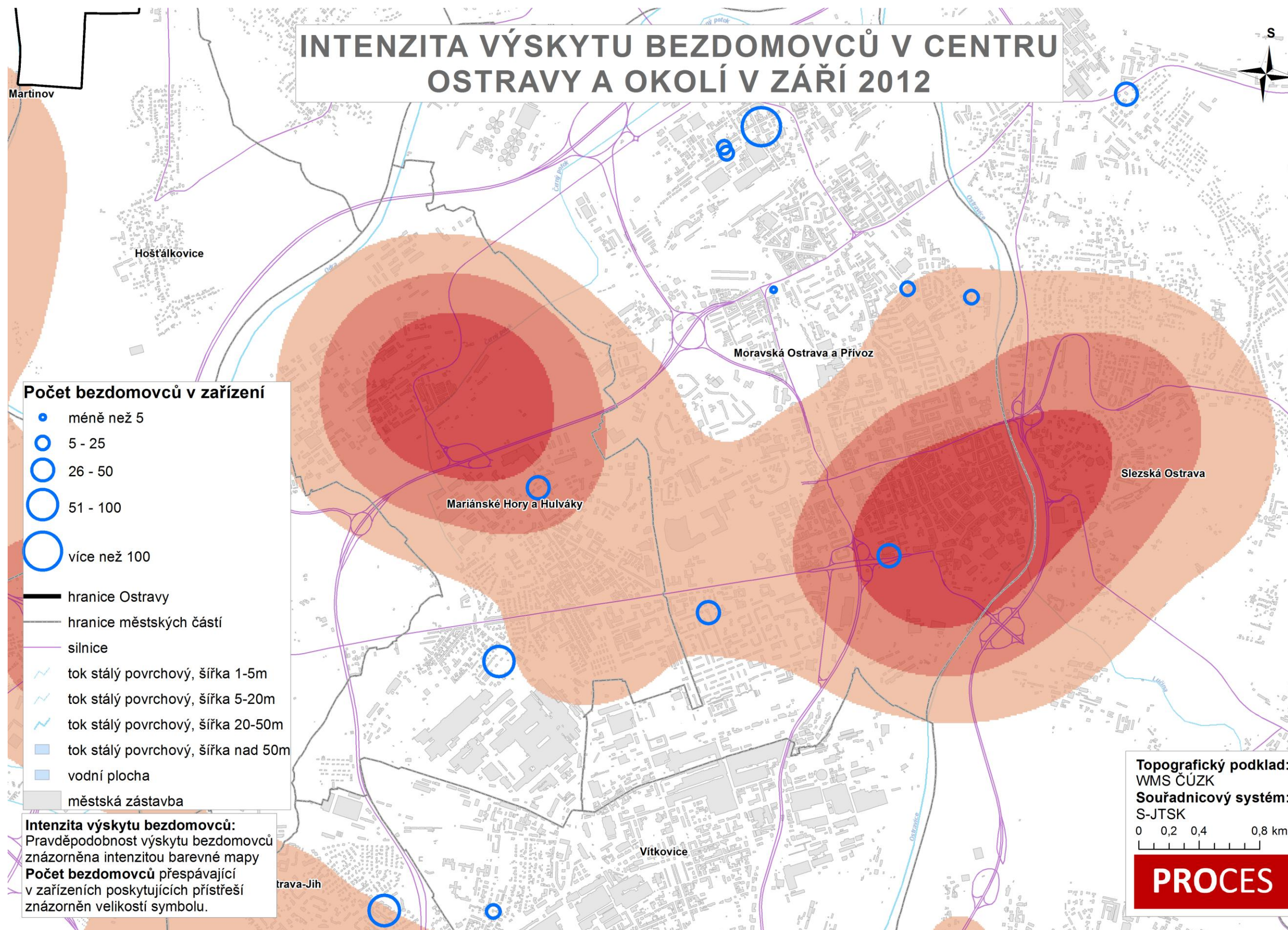
LOKALITY VÝSKYTU BEZDOMOVců V OSTRAVĚ-PORUBĚ A OKOLÍ V ZÁŘÍ 2012

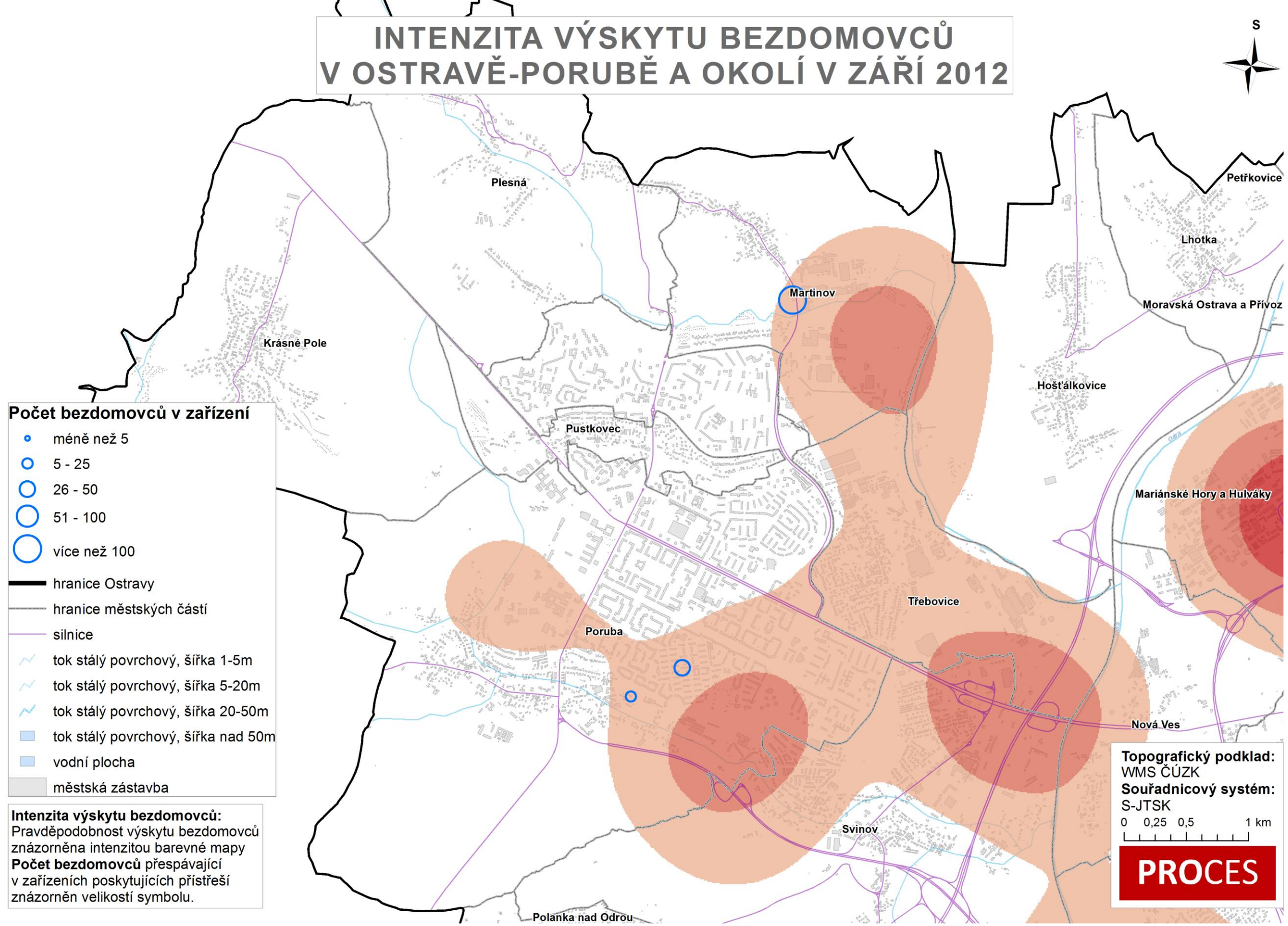

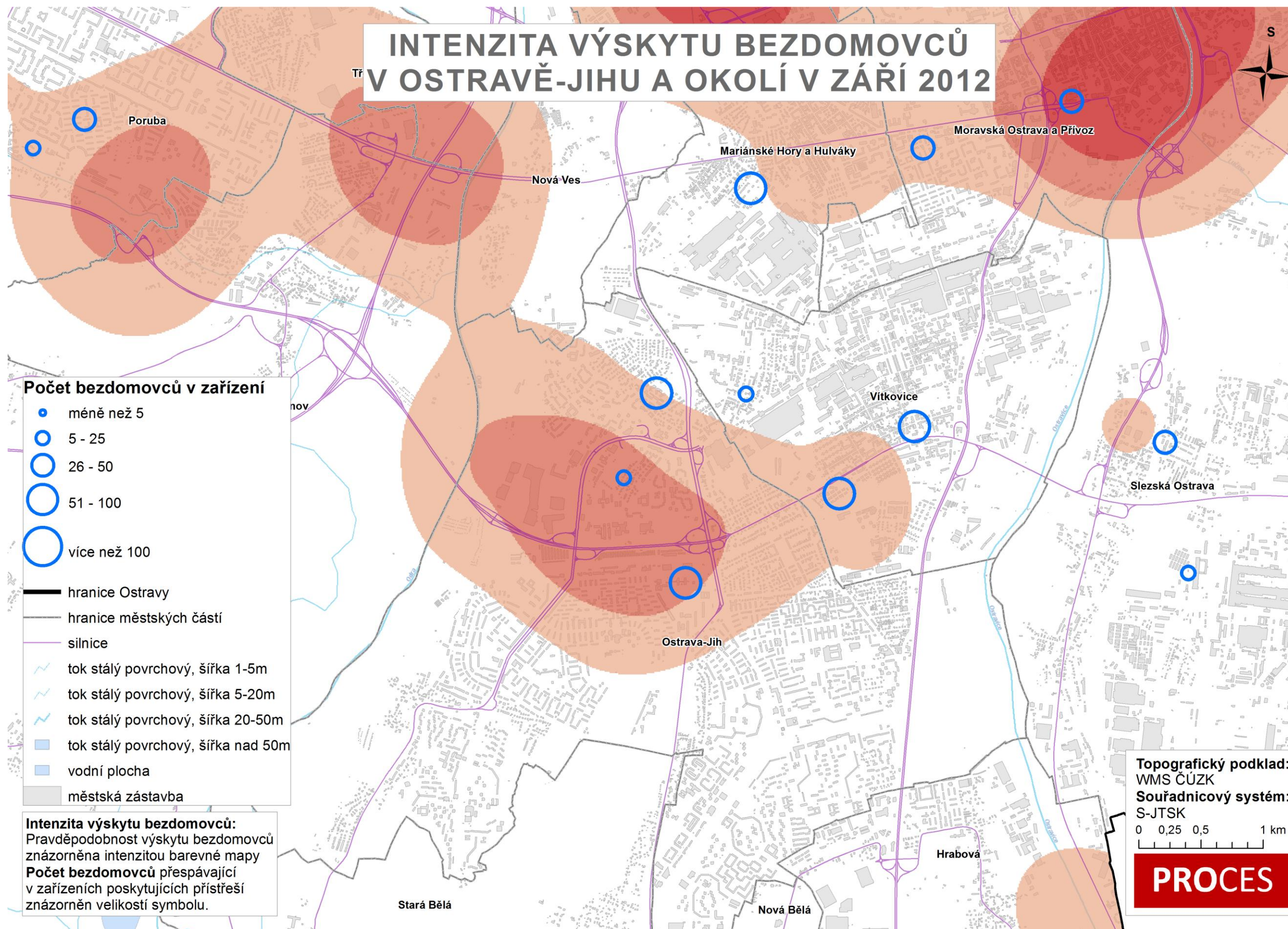
Příloha 8: Pravděpodobnost výskytu bezdomovců a bezdomovci nocující v zařízeních poskytujících přístřeší v centru Ostravy a okolních lokalitách v září 2012

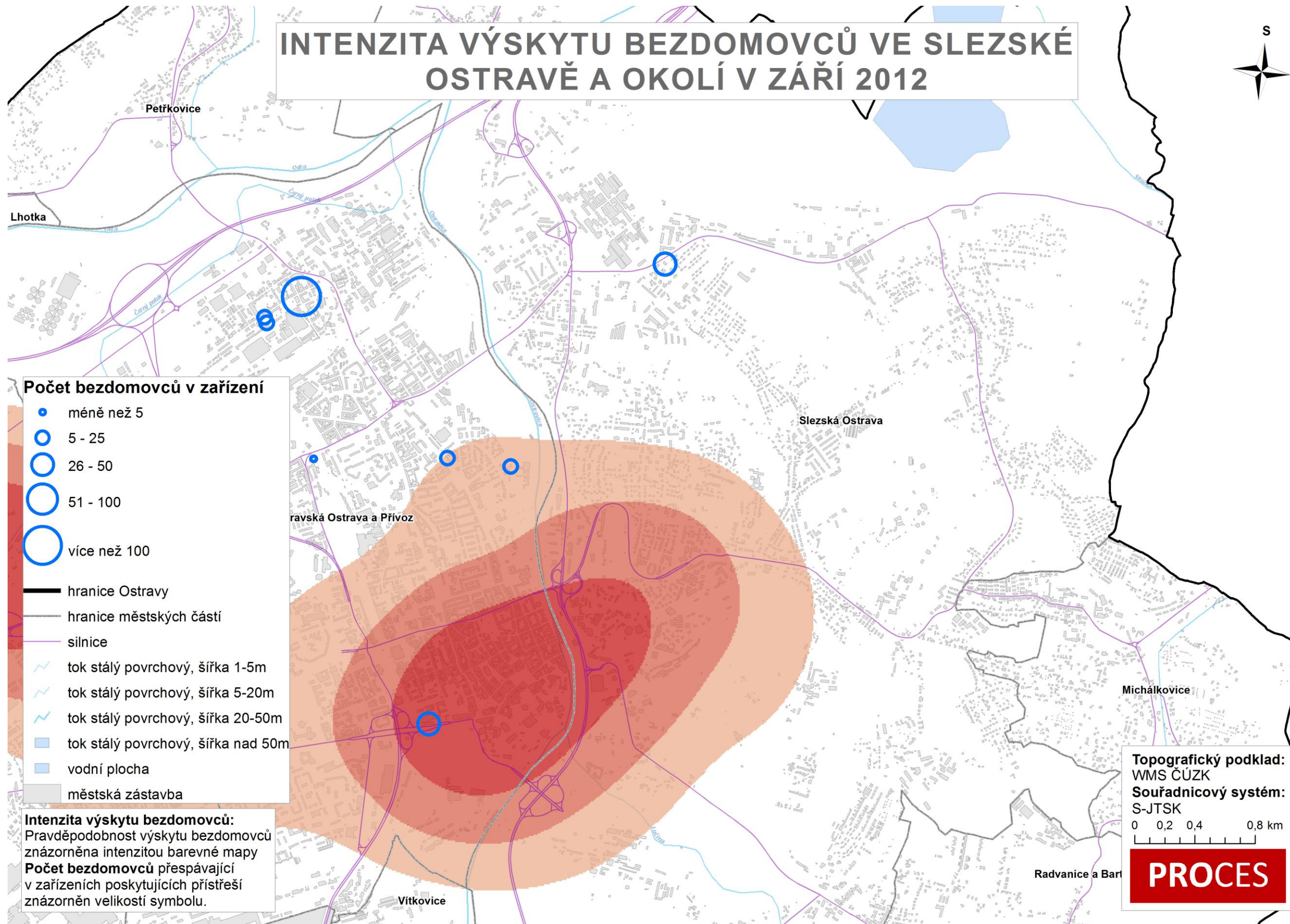

INTENZITA VÝSKYTU BEZDOMOVců V OSTRAVĚ-PORUBĚ A OKOLÍ V ZÁŘÍ 2012

Příloha 10: Pravděpodobnost výskytu bezdomovců a bezdomovci nocující v zařízeních poskytujících přístřeší v Ostravě-Jihu a okolních lokalitách v září 2012

Příloha 12: Výsledky předvýzkumu a přepisy rozhovorů

Ekonomika bezdomovectví

Výše příjmů osob bez přístřeší (bez uvedení „Pravidelného příjmu“) - v Kč

	Respondent																	
	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10	R11	R12	R13	R14	R15	R16	R17	R18
Sběr druhotných surovin Po - Pá	250	50			150	150	200	0	0	150		150	150					200
Sběr druhotných surovin Sobota	125	25			75	75	100			75		75	75					10
Žebrání - prac. dny								200							70	70	70	
Drobné krádeže - prac. dny	do 50														cca 100	cca 100	cca 100	

Výše uvedená tabulka ukazuje denní příjmy respondentů. Je zde jasně vidět příjem ze sběru druhotných surovin, žebrání je prováděno v pracovních dnech a drobné krádeže v nákupních centrech dle potřeby respondenta. Obsahem krádeží je alkohol a drobné jídlo.

Pravidelný příjem respondentů - měsíční (v Kč)

	Respondent																	
	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10	R11	R12	R13	R14	R15	R16	R17	R18
Pravidelný příjem (soc. dávky, starobní důchod, invalidní důchod)		3 410	7 000				3 410	3 410 - 5 000	3 410	3 410	5 920	4 600	3 410	3 410	3 410	3 410		3 410

Výše uvedená tabulka ukazuje pravidelné měsíční příjmy respondentů. Každý respondent, který je občanem ČR a má platný občanský průkaz (evidence trvalého bydliště) má nárok na sociální dávky ve výši minimálně 3 410 Kč měsíčně. Respondenti R3 a R11 mají starobní důchod, R16 má invalidní důchod. R4 má invalidní důchod, který momentálně nepobírá z důvodu odcizení občanského průkazu – byl pozastaven na 7 měsíců, bude doplacen zpětně v říjnu 2012. R5 a R6 nechtějí žádné sociální dávky, nemají občanský průkaz. R7 si vyřizuje starobní důchod. R8 má částečný invalidní důchod ve výši 3 236 Kč a úřad mu doplácí od 174 Kč do 3 410 Kč, z kterého platí matka R8 měsíčně alimony ve výši 500 Kč a poskytuje respondentu R8 stravu. R9 si vyřizuje důchod, který bude doplacen zpětně.

Spotřeba alkoholu a výdaje denně v Kč

	Respondent																	
	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10	R11	R12	R13	R14	R15	R16	R17	R18
Alkohol - množství (v l)	4	2	2	2	2	2	0	4	2	4	2	4	2	2	4	4	4	2
Alkohol (v Kč)	90	45	45	45	45	45	x	90	45	90	45	90	45	45	90	90	90	45
Jídlo, káva-Po-Pá	60	70	70	70	60	60	200	0	75	75	70	70	70	70	75	75	75	200
Jídlo, káva-So-Ne	30				30	30	100		35	35	30	30	30	30	35	35	35	10
Tabák	60	x	x	x	15	15	60	60	30	30	50	60	60	0	60	60	50	60

Pozn.:

 stolní víno PET "Vinařovo tajemno"

 tabák

Výše uvedená tabulka monitoruje denní spotřebu jednotlivých surovin respondenty. Dochází zde k rozdílné konzumaci jídla v pracovních dnech a o víkendech. Důvodem je nedostatek finančních prostředků o víkendech a svátcích, sběrný jsou od 12. v sobotu uzavřeny mimo jediné sběrný, která je otevřena každý den.

Spotřeba alkoholu a tabáku zůstává prakticky vždy stejná, pokud je nedostatek finančních prostředků šetří respondenti na jídle, popřípadě sbírají odhozené nedopalky, z kterých vysypávají tabák. Pouze jeden respondent nekonzumuje alkohol a tři další respondenti nekouří tabák.

Spotřeba stolního vína měsíčně u všech respondentů dohromady činí **1 500 litrů, tj. 33 750 Kč.**

Ekonomika respondentů měsíčně v Kč

	R1	Skupina 1			Skupina 2			R7	R8	Skupina 3			Skupina 4			Skupina 5			R18
		R2	R3	R4	R5	R6	R7			R9	R10	R11	R12	R13	R14	R15	R16	R17	
Příjem celkem	5 600	4 535	7 000	0	3 375	3 375	7 910	3 110	3 410	6 785	5 920	6 785	6 785	4 600	6 810	6 810	3 400	7 460	
Výdaje celkem	5 400	3 450	3 450	3 450	3 300	3 300	7 800	3 100	4 100	5 450	5 850	4 350	6 150	7 500	5 750	5 750	5 450	7 250	
Zůstatek	200	1085	3550	- 3450	75	75	110	10	- 690	1335	70	2435	635	- 2900	1060	1060	- 2050	210	
Společný skupinový zůstatek		1185			150					645			170			70			

Ve výše uvedené souhrnné tabulce jsou respondenti rozčleněni dle malých skupin, do kterých se sdružují a dělí se o veškeré příjmy a výdaje.

Členové skupin si vzájemně vypomáhají a chrání se. Pokud ve skupinách existují partnerské vztahy, jsou trvalého charakteru. Společné skupinové zůstatky jsou utráceny při sdružování respondentů, popř. jsou o ně okradeni příslušníky jiných skupin. Všichni respondenti se navzájem znají, bez ohledu na příslušnost k jednotlivým skupinám.

Ve skupinách 1,3,4,5 se nachází žena. Ve skupině 3 jsou pouze muži. R1 má psychickou poruchu, prošel vězením a psychiatrickou léčebnou v Opavě (několikrát), zde je resocializace velmi nepravděpodobná. R8 má invalidní důchod, práce není schopen. R11 pobírá starobní důchod. R18 si hledá zaměstnání, zde je nutná pomoc institucí, popřípadě možnost práce v chráněné dílně. Nesnášenlivost respondentů: skupina 4 fyzicky i verbálně napadá skupinu 1, R11 verbálně napadá skupinu 5, R1 napadá všechny ostatní respondenty.

Denní režim

Pro nastavení dalšího sčítání bylo nutné vyhotovit časový snímek pracovního dne, jehož výsledky jsou uvedeny níže.

Denní režim respondentů v pracovních dnech

hod.	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10	R11	R12	R13	R14	R15	R16	R17	R18	
1.	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Yellow
2.	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Green
3.	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Green
4.	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Green
5.	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Yellow	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Green
6.	Blue	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Blue	Blue	Yellow	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Green
7.	Blue	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Blue	Green	Blue	Yellow	Yellow	Yellow	Blue	Blue	Blue	Blue	Green
8.	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Light Blue	Blue	Green	Blue	Purple	Green	Green	Blue	Blue	Blue	Blue	Green
9.	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Light Blue	Yellow	Green	Yellow	Purple	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	White	White
10.	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Light Blue	Purple	Green	Purple	Purple	Green	Green	Light Blue	Light Blue	Light Blue	White	White
11.	Green	Green	Green	Green	Green	Green	White	Light Blue	Purple	Green	Purple	Purple	Red	Red	Light Blue	Light Blue	Light Blue	White	White
12.	Green	Red	Red	Red	Red	Red	White	Light Blue	Red	Red	Purple	Purple	Green	Green	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Blue	Blue
13.	Red	Red	Red	Red	Red	Red	White	Green	Red	Red	Purple	Purple	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Blue
14.	Green	Red	Red	Red	Red	Red	White	Green	Red	Red	Purple	Purple	Green	Green	Red	Red	Red	Red	White
15.	Green	Red	Red	Red	Red	Red	White	Red	Red	Red	Purple	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	White
16.	Red	Red	Red	Red	Red	Red	White	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	White
17.	Red	Red	Red	Red	Red	Red	White	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	White
18.	Red	Red	Red	Red	Red	Red	White	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
19.	Red	Red	Red	Red	Red	Red	White	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red
20.	Red	Blue	Blue	Blue	Red	Red	White	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue
21.	Red	Blue	Blue	Blue	Red	Red	White	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue
22.	Red	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	White	Red	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Red	Red	Red	Red	Blue
23.	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue
24.	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue

Legenda:

Blue	spánek
Yellow	jídlo, hygiena
Green	sběr šrotu a papíru
Light Blue	žebrání
Red	sdružování a volná konzumace alkoholu
Purple	samotáři
White	jiné činnosti

Podrobnější rozvedení kategorií:

- **Spánek** - doba spánku je individuální, v sobotu je režim přizpůsoben zkrácené otevírací době sběren, kde respondenti odnášejí šrot a papír, v neděli a o svátcích jsou sběrní uzavřeny a respondenti pouze odpočívají a sdružují se.
- **Sběr druhotných surovin** - probíhá v pracovních dnech. V sobotu pouze do 12 h, pak jsou sběrní uzavřeny, sběrna druhotných surovin Gulka má provozní dobu včetně neděle a svátků.
- **Žebrání** je prováděno v pracovních dnech, o víkendu jen výjimečně.
- **Jídlo a osobní hygiena** - pokud je prováděna, probíhá převážně ráno před zahájením sběru druhotných surovin. Také převážná část konzumace potravin probíhá v tuto dobu.
- **Samotáři** - pojem samotáři neoznačuje osamělé respondenty, ale ty, kteří se neúčastní sběru druhotných surovin, v jednotlivých skupinách si zabezpečují místo pobytu, vaří apod.
- **Sdružování respondentů** - po ukončení sběru druhotných surovin si nakoupí víno a volně se sdružují na oblíbených místech. Zde pak dochází ke konzumaci alkoholu, projevům opilosti, povalování se na veřejných prostranstvích, obtěžování ostatních občanů.

Přepisy rozhovorů s bezdomovci

Rozhovor č. 1 s R11

Já se nestydím za svůj věk, triadvacátého listopadu mi bude 71 let. Jsem žena, Slovenka. Na ulici jsem kvůli lichvě a to od roku 2000. Rok 1968 jsem ještě zažila v Praze a od roku 1969 jsem sama v Ostravě. Trvalé bydliště mám na úřadě v Mariánských horách. Dříve jsem bydlela na Bedřišce. No prostě je to 12 let co nemám své pořádné bydlení. Žiju tady v garážích s přítelem Mirkem. Ne nikdy jsem v žádném nápravném ústavu nebyla. Já mám jedinou dceru, ta měla 16. května 53 let. A neviděla jsem ji od jejích 2 let! Ona neví, že já žiju! Můj manžel mi ji ukradl! Holčička měla 2 roky a on si našel milenku v Praze. On byl stavební technik a sloužil v Bratislavě u pohraniční stráže! Nejdříve vykonal základní přijímač, a pak ho dali do kanceláře. No a on když skončil vojnu, to bylo u přesáků na 26 měsíců, tak potom jsme spolu bydleli v Bratislavě, kde pracoval na stavebním úřadě. Služebně pak jezdil do Prahy, tam si našel tu babu. Když jsme se pak rozváděli tak to svedl na mě, že za všechno špatné můžu já. Všem nabulíkoval takové lži a s dcerou mi pak odjel někam pryč! O dcerce vím, akorát to že má bydlet někde v Benešově u Prahy. Provdala se a vím, že mám 2 vnoučátka.

Tady v garáži vstávám jak kdy. Někdy ve 4 ráno, někdy v 5. Nevstávám pravidelně. Čumím na televizi jako tele. Někdy dlouho do noci luštím osmisměrky a švédské křížovky. Můj partner vstává kolem 9 hodiny ráno a to už naši pejskové jsou vyvenčeni a napapaní. On má snídani taky připravenou. Já si udělám kávu, sednu, luštím, anebo čumím na bednu. On pak chodí nakupovat do Tesca, do Hornbachu, jak potřebuje. Například ty pilové pláty, podívejte to dřevo, co tu leží, je všechno naše. A žádná córka! To nám tu vozí normálně. Víte Vy, kolik věcí jsme už dostali normálně? Jesus Mária, nikdy nežebráme ani nevybíráme popelnice, ať už s jídlem nebo papírem! Jestli se nebudete štítit nebo stydět, ukážu Vám naši plnou ledničku. Teď si můžeme dovolit koupit tolik jídla do zásoby, protože jsme ledničku dostali za 50 korun od pána, jak byla ta zeleninová budka pod Svinovským mostem. A protože se tam všechno opravuje, tak ho přestěhovali tam. No a my jsme jeho stáli zákazníci. Protože přece Mirek nepoletí pro pivo do TESCO. Nechodíme do sběren, oba máme starobní důchody! Když potřebuji, tak jezdím veřejnou dopravou, ale často ne.

Mě bolí jen ty nohy, ale Mirek je invalidní na ruce a nohy. Je ale úplně soběstačný! On totiž kdysi dělal na šachtě. Pijeme alkohol, ale žádné orgie tady neděláme! Každý vypijeme tak pět až šest piv denně. A když si chceme posedět, koupíme si 0,5 litru vodky. Jo, ale nezapijíme ji pivem! My tu vodku zapijeme sodovkou. Za měsíc dáme dohromady do alkoholu tak 500 korun. Dokonce elektřinu tady máme zavedenou. Platíme za ni 5 korun měsíčně. No a teď bylo vyúčtování, kdy jsme měli 3 000 korun přeplatek, tak si od nás tento měsíc nikdo nic nevzal. Takže platit elektřinu budeme zase až v lednu. A nemáme problémy s nikým, kdo tady má garáž. Se všemi vycházíme! Večer nás venku v Ostravě nevidíte, nechodíme ani po ulicích a neopijíme se na veřejnosti. V minulosti jsem ale byla dvakrát na protialkoholní záchytné stanici. To byla ale náhoda, potkala jsem velkou partii a pili jsme společně. Jenomže oni mi do toho pití museli něco dát! A potom co jsem byla mimo, mě okradli! Jo takže bohužel, stydím se za to. Žádné dluhy nemám. Jediné co platím je ta peněžní lichva, kterou mi několik let stahují ze starobního důchodu! Ještě mi k doplacení zbývá jen 167 korun. Potom už budu dostávat důchod v plné výši. Ale ani náhodou odtud neodejdeme! Už jsme dostali nabídky k bydlení. Víte, já mám ráda klid a svůj režim. Už bych si na novou změnu nezvykla. Nám nabízeli, jestli chceme, že nás můžou společně ubytovat. A já říkám, a co pejskové? Co a co pejskové, ani bohovi! Ale já jsem zvyklá na zvířata od dětství! Největší obavy mám tady z té bandy, co bydlí ve Žluťáku (Squot)! Už aby ten nádražní domek zbořili, protože to dělá jenom ostudu! Strach mám už jen s nimi promluvit, protože mi nabídnou něco vypít a určitě v tom něco bude dané, nějaký oblbovák! Pak kradou jak straky! Fyzicky oni neublíží, jen Vás něčím nadopují! Ale opravdu nejvíce mě tady rozčiluje jeden řidič služební dodávky společnosti PPL, který kolem naší garáže každý den projíždí rychle! Jezdí ráno

před 6 hodinou a vytrubuje jako blázen. To nám dělá schválně, přitom vůbec nevím, o koho se jedná. Jezdí tudy dohromady 7 služebních dodávek PPL a jen ta jediná potvora troubí a troubí! Už to trvá okolo půl roku! Na policisty se nezlobíme, ba naopak chybí nám! Odstěhovali se odtud, jak drážní policie, tak městská policie. Navštěvuje nás tu často jeden strážník, my mu s Mirkem říkáme Chorvat.

Jednou tu byl starosta z Třebovic i se sekretářkou. Dostali jsme od nich vizitku. Ptali se, jak se máme, co za služby využíváme. Azylový dům využívám občas na hygienu. Nemám důvod se v azylových domech něčeho obávat, byla jsem vždy jen na návštěvě. Od doby co máme televizi, šlus, konec! Nikde nechodíme. V roce 1991, koncem července, bylo obrovské propouštění na Nové Huti, kdy mě coby jeřábnici ze čtrnáctky propustili. Kdyby to bylo nutné, volala bych telefonem o pomoc na policii. Jsme už oba důchodci, takže se o práci vůbec nezajímáme.

Rozhovor č. 2 s R9

Jsem žena, je mi 59 let a tady pod mostem bydlím spolu s R10. Letos v květnu nás vyhodili z ubytovny v Mariánských Horách kvůli pokaženému záchodu. S R10 žiju už 18 let. Před rokem jsme ještě bydleli v normálním bytě u R10, protože jsme ale hodně pili alkohol a neplatili nájem, tak nás vyhodili z bytu. Jako náhradní bydlení nám zařídili ubytovnu v Mariánských Horách. A teď jsme tady pod mostem. Trvalé bydliště máme na bývalé adrese u R10. Pod mostem spíme jen provizorně, já už mám vyřízený důchod. Koupím si byt, protože důchod dostanu zaplacený zpětně. Takto mi to řekli úředníci na úřadě. To nejde tady žít pod mostem dlouhodobě! Ve vězení ani v ústavu jsem nikdy nebyla, ani R10 ne! Se svou rodinou jsem se naposledy viděla před osmi lety. Rodiče i děti mi říkali, že jsem zlá, protože žiju s R10. Celkem mám tři děti a neví o mně, že žiju na ulici. Já je ani nechci obtěžovat, ony mají svoje děti. Já jsem je vychovala, oženily a vdaly se. A tím to končí.

Tady pod mostem vstáváme asi v 5 hodin. R10 chodí s kýblem pro vodu a tady se umýváme. Já pořád tady na místě sedím a R10 jede! On si chodí na sběr železa, papír se moc nevyplatí. Sbírá tak 5 hodin a za tu dobu vydělá 150 korun, někdy i více. Do sběrný jede jen jednou denně. Z těch peněz koupí jídlo a trochu alkoholu. Denně nám stačí 1 dvoulitrová láhev vína. On často jezdí tramvajemi a já mu pořád říkám „R10 kup si jízdenku“. Já bych se jezdit „načerno“ bála. R10 i já zatím pobíráme sociálku, ale už jsem si osobně zažádala o důchod.

Ano, já mám amputované prsty a nárt! Mám to z omrzlin a cukrovky! R10 je v pořádku, bez postižení. Do alkoholu dáme společně tak 50 korun. Pokud je R10 se mnou, tak ten zákaz pití alkoholu dodržuje. Já jsem na záchytce nikdy nebyla a R10 jednou v mládí. Já přesně nevím, jaké máme dluhy. Jen co vím, že R 10 dluží něco za revizory. Tady pod mostem nám nikdo neubližuje. Před tím, než nás z ubytovny „LAGUNA“ vyhodili, tak za námi tam chodili místní cigáni a pořád chtěli jen peníze a peníze! Tady mám největší obavy z bouřky. Já se tu blesků bojím. V azylovém domě jsem nikdy okradena nebyla. Policisté jsou tu příjemní a fajn.

Tady pod mostem nás nikdo kromě strážníků nenavštěvuje. My chodíme jednou za čas na sociálku. Nechci být v azylovém domě ani charitě, protože tam se mnou hrubě zacházejí. Nadávají mi do mrzáků apod. Ubytování bezdomovci pochtívají na kořalku, pořád mi říkají „dej, dej“! My s R10 jsme odkázáni jeden na druhého. On nemá nikoho, všichni mu zemřeli. Vyřizují si důchod, který dostanu i zpětně, protože jsem na něj už měla dávno nárok. Z těch peněz si s R10 koupíme malý byt. Já pracovat nemůžu, neudržím se dlouho na nohách, ale R10 chodil 3 měsíce dělat obecně prospěšné práce. Chodí i na pracovní úřad, ale práci pro něj nemají.

Rozhovor č. 3 s R8

Jsem muž a bude mi 40 let. Nepřeji si ale, abyste mě fotili. Trvalé bydliště mám v Ostravě na úřadě. Osmkrát jsem byl z mladické nerozvážnosti ve vězení. Žena se se mnou rozvedla, mám dceru a sestru, která je zubařka v Ostravě. Venku jsem okolo 11 let. Kvůli mému postižení většinu času trávím s kamarády, protože jsem lehce zranitelný. Bezdomovci mi pomáhají a

hlídají mě, když přespáváme v lese. S dcerou se vídám často a svou setru vidím jen občas. Nedávno mě budila v tramvaji a dávala mi do ruky 200 korun na jídlo. Chodím si také ke své matce, kde mám schované léky „B 12“.

Ráno vstávám okolo 7 hodin. Hygienu dělám u rybníka pod úřadem. Ano chodím žebrat, ale slušně lidi oslovím. Nikoho nenapadám. Chodím vybírat i z popelnic noviny. Do sběrný tahám kolem 25 kg papíru, občas mi kamarádi s taháním pomůžou. Vydělám si tak 200 korun. Ty pak odevzdám kamarádům, kteří za to nakoupí alkohol a tabák, někdy i něco málo na jídlo. Tramvaji jezdím často a s průkazkou ZTP to mám zadarmo. Ano chodím na sociální úřad a beru malý invalidní důchod, který mi vypočítali z platu za komunismu.

Ano, mám průkaz ZTP, ale nedávno jsem jej ztratil. K vyřízení nové průkazky potřebuji peníze. Mám na zádech velký hrb. Moje diagnóza je skolióza páteře spojená s Bechtěrevovým onemocněním páteře stupně. V háji mám i kyčle. Nemoci nemám vrozené, jako dítě jsem jezdil „za totáče“ do sběren druhotných surovin a odvážel tam tuny železa. Dokázal jsem si vydělat i 1 000 korun Československých! Z toho mě však začaly bolet záda. Později jsem pracoval na šachtě, kde mě začaly neskutečně bolet kyčle. Poslední zaměstnání jsem měl v roce 2004, kdy jsem pracoval ve Vítkovicích Závod 2 jako dělník. Kdysi jsem pil jen mléko, protože vápník potřebuji pro zpevnění kostí. Ale teď piju hodně jen alkohol a nejde to zabrzdit. Kamarádi mě nalévají jen vínem, s mlékem se mně vysmívali. Ještě nedávno jsem vážil 90 kilo a teď kvůli tomu chlastu jen 70. Nejde to zastavit! Ne drogy neberu, fuj! Na záchytce jsem už byl, ale kolikrát, to si nepamatuji! Ano mám i jiné finanční dluhy od revizorů a nesplacenou půjčku. Výši dluhu neznám. Do azylového domu nechodím, nenávidím ho! Jsou tam staří „chrchláci“, většina bezdomovců tam smrdí a taky tam mají šatní vši. To teď zrovna nepotřebuji. Na ulici mě okradli kamarádi bezdomovci, které jsem po vyzvednutí důchodu pozval do hospody na pivo. Oni mi potom, když už jsem nechtěl dál platit, sundali boty a z ponožek mi ukradli všechny zbylé peníze. Nehlásil jsem to. Strach mám z „feťáků“. Jednou jsem spal na hřišti VOKD a někdo, nevím přesně kdo, mě v té tmě bodl nůž do nohy. Než jsem se vzpamatoval, byl nebo byli už pryč. Když spím v lese, mám strach z těch „feťáků“, že mě napadnou. Taky mám strach z exekutorů, kteří si Vás dokážou najít i na ulici. Na policisty i strážníky se zlobím, skutečně mi znepríjemňují život. Jednou mě dva strážníci - „malý a velký“ - na Svinovských mostech chytili pod paži (každý z jedné strany) a odvěkli mě pod mosty k Hornbachu, kde mě povalili na zem a ten malý nastavil svou nohu nad mojí hlavou a vyhrožoval mi rozšlápnutím. To bylo hodně nepříjemné. Ale je také strážník, který za mnou přišel v zimě a dovezl mi ze služebny deku na přikrytí.

Jsem v kontaktu se svou sociální pracovnící tady z úřadu. Zním azylové domy i charitu, ale jak už jsem řekl, nevyužívám je. V případě potřeby bych se obrátil na kamarády z ulice, kteří mě ochraňují. Pro změnu života jako mrzák, nemohu udělat nic. I s tím alkoholem bojuji a nemůžu přestat. Práce nevyklovávám, protože jsem invalidní. A o práci jsem se naposledy zajímal v roce 2004.

Rozhovor č. 4 s R7

Je mě 62 a na ulici jsem 2 roky. Jsem ročník 1950 a narodil jsem se jako muž! No já jsem se kdysi rozvedl, vychoval jsem děti a odešel jsem pryč! Já nepiju, alkohol v tom nebyl. Tady v Ostravě všichni pijí a na té Armádě se dýchá. A když nafoukáte, tak to Vás nepřijmou vůbec! Já nejsem nikde evidovaný. Já jsem ale z jiného okresu, kde mám bydliště na bývalé adrese. Přespávám na Armádě spásy i přes zimu. Na ulici nemám nic, žiju sám. Sám na svoji pěst jedu! Protože já jsem dělal a ti druzí, oni mě okradli o všechno! Okradli mě na Charitě ve Vítkovicích, kde se i fetuje! To si nedělám legraci! Tam by to měli jednou policisti vybrat. Tam se prodává marihuana, tam se prodává všechno, co chcete! Tam by fakt měli udělat jednou zátah! Vybrat ty, kteří jsou trestaní. To by tam měli všechno zlikvidovat! Tam se dozvíte nejvíce věcí. Já osobně jsem trestaný nikdy nebyl. Já mám čistý štít. V kontaktu s rodinou jsem každý měsíc. Já jsem dětem říkal, že se vrátím až v 65! Prostě jsem postavil barák, bydlí tam dcera. Mohl bych se

vrátit, ale já nechci! Já jsem musel z jednoho důvodu odtamtud odejít. Oni tam tenkrát vykradli lékárnu. Ti kluci to potom začali prodávat školákům a já jsem je všechny udal! Já mám policistu kamaráda a ten mi říká: ztrat' se na chvíli, protože to nemá cenu. Nemám rád drogy ani nic podobného!

Na Armádě vstávám o půl čtvrté a dám si 5 káv. Vypiju je za sebou. Denně vypiju 15 káv. To mám místo vína. To je taky droga, ale zase je to lepší, než kdybych bral ty skutečné drogy. Hygienu si samozřejmě taky dělám na Armádě. Ne, nikdy žebrot nechodím, to nedělám! Tady z toho papíru co chodím sbírat, si na ty cigarety, noviny a na to spaní vydělám. Ty dvě stovky denně mám. Vybírám popelnice tak 4 hodiny denně. No jak kdy, když se mi chce, nebo když se mi nechce. Já Vám to řeknu tak - toho papíru natahám v pytli kolem 100 kilo. Ted' ráno jsem měl 45 kilo. Do sběrný jdu dvakrát za den a kašlu na to. Zaplatím si pak 45 korun za ubytování, polévku a chleba Vám dají. Ano, tramvají i autobusy jezdím každý den, ale kupuji si pokaždé jízdenky. To mi musí vyjít. Ne, nechodím si pro sociální dávky, ale zažádal jsem si o důchod. Nemám nic, ale žiju tady z toho papíru. A nikoho neokrádám! Nemám zájem okrádat někoho.

Jéje, netrpím vůbec ničím, jsem naprosto zdravý. Do alkoholu nedám ani korunu, nepiju! To Vám klidně nadýchám i na Armádě, kdybyste tam přišel. Nic, žádná záchytky ani dluhy! Já většinou chodím pěšky, nebo když si koupím lístek tramvají, hotovo. Momentálně jsem sám, takže mi nikdo neublíží. Já Vám řeknu, z čeho mám největší obavy, ti Romové přepadají lidi! Taky mě přepadli a obrali. Obstoupila mě skupina mladých Romů asi feťáků a sebrali mi všechno, co viděli. Hledali u mě i měd' a podobné věci. Okradli mě i bezdomovci na Charitě ve Vítkovicích. To mě obrali o 2 500 korun, které jsem měl v batohu, ale nevím, kdo to byl. Spal jsem. Někdy s Vámi život tak zatočí, že se budete divit. Ne vůbec se na policisty nezlobím.

Nikoho ze sociálních služeb nevyhledávám. O pomoc bych zavolal policisty. No já čekám, až se situace doma uklidní. A to už mám i sehnanou práci! Já chodím pracovat na stavby. Já jsem zedník. Takže v srpnu jdu dělat, to už mám domluvené. Nevykonávám žádné veřejné práce, nemusím. Tady mě nikdo nezná! Zastaví mě policisti, zkontrolují občanku, zavolají, jestli nejsem hledaný a to já jim pořád dokola říkám, že jsem nikdy v životě trestaný nebyl. Já chodím každý rok v létě dělat na stavby, tak do těch Vánoc. Tak dvakrát do roka získám na stavbách práci. Takže když dostanu nabídku, hned jdu!

Rozhovor č. 5 s R18

Jsem muž ve věku 46 roků. Na ulici jsem začal žít před 4 lety. Víte, jezdil jsem za prací mimo Ostravu. Otec s mou sestrou mě odhlásili z trvalého bydliště a nechali mě napsat na úřad v Porubě. V té době totiž zemřela moje maminka, ale o její smrti jsem dozvěděl až rok poté, co zemřela. To mě velice zasáhlo, to jsem přestal pracovat a začal hodně pít alkohol. Přespávám s kamarádem ve stanu. Spíme tam i v zimě na matracích, budu tam ted' dělat podsadu z dřevěných palet. Ve vězení ani ve výchovném ústavu jsem nikdy nebyl. Rodina ví o tom, že žiju jako bezdomovec. Vidáme se dvakrát do roka při výročí úmrtí maminky a na dušičky. Nechci je zatěžovat svým problémem. Každý ať žije svůj život.

Vstávám kolem půlnoci. Hygienu dělám v řece nebo ve sprchách na hlavním nádraží. To tam stojí 35 korun. Žebrot nechodím, to nikdy. Jezdím s dvoukolovým vozíkem vybírat papír a šrot z popelnic. Vozík jsem koupil od známého ze sběrný za 500 korun. Asi 6 hodin mi trvá nasbírat jednu „fůru“, to je 80 kilo papíru nebo 25 kilo železa. Za to dostanu ve sběrně u Josefa kolem 200 korun. Nakoupím si v obchodě tabák, pivo, lepší litrové víno. Tady v bistru si pak dám kávu a cigaretu, pokecám se známými a jdu zpátky do stanu „domů“. Tramvají jezdím jen v případě, když vyřizují pracovní úřad a tak.

Netrpím žádným onemocněním. Do alkoholu moc peněz nedávám, už jsem se přestal opíjet. Koupím si sem tam pivo nebo litr lepšího vína, které si v klidu vypiju s kamarádem doma u řeky. Ne, žádné drogy nebereme. O vyhlášce vím a dodržuji ji! Nikdy jsem na záchytkce nebyl. Dluhy

mám od revizorů v tramvaji a za nesplacený úvěr. Výši svého dluhu neznám. Nikdo mi venku neubližuje, ale když jezdím po půlnoci s vozíkem po kontejnerech, tak mám strach z napadení „fetáky“. Nikdy nevíte. V azylovém domě jsem přespal jednou a chytil jsem tam šatní vši. Už nikdy! S policisty problém nemám, nevadí mi. Někdy večer jsem rád, že je potkávám. Cítím se na chvíli bezpečněji.

Nikdo ze sociálních služeb mě nenavštěvuje. Já chodím pravidelně na pracovní úřad. Znáám jak azylové domy, tak i charitu, ale nepřespávám tam. Mám velký dvoukolový vozík a s tím tam nesmíte. Ten vozík je pro mě všechno, jediný zdroj pravidelné obživy. Takové vozíky neseženete. Nový stojí kolem 4 000 korun a já ho mám od známého ze sběrný za 500 korun. Kdybych potřeboval, zavolal bych si na pomoc policii. Na veřejné práce jsem na pracáku krátkou dobu, tak je nedělám. Vyhledávám inzeráty v novinách. Za tu dobu, co jsem na ulici, jsem byl osobně na 20 výběrových řízeních. Ale nechťejí mě kvůli vysokému věku. Nedávno jsem byl i na výběrovém řízení v Brně a taky mě nevzali. Teď mám po známosti příslibenou práci dělníka ve Vítkovicích a to bez výběrového řízení. Tak moc doufám, že mi to už konečně vyjde.

Rozhovor č. 6 s R5 a R6

R5: Jsem muž a mám 37 let. Na ulici jsem už asi 7 let. Trvalé bydliště mám v Moravské Ostravě v klasickém obytném domě, ale už tam dávno nebydlím. Přespávám většinou tady u školy s R6 nebo tam, kde si ustelu, když jsem zrovna na cestách. Když jsou největší mrazy, tak většinou spím, jak jsou ty charity. Venku na ulici jsem se ocitl po tom, co mi otec umřel. To jsem začal hodně pít alkohol. Mě jednou zavřeli na 3 týdny do vazby. A já Vám řeknu, že je lepší být na „lángu“, než na vazbě! Tam jsou úplně paka!

R6: Jsem muž a je mi 61 roků. No na ulici jsem též asi 8 roků. Trvalé bydliště mám v Porubě v obytném domě. Jsem Ostravák, Porubák každým coulem. Jsem tady od 1952. Převážně spím tady u budovy školy a přes zimu kde se dá. V největších mrazech taky spím v azylovém domě. Abych řekl pravdu, tak venku na ulici jsem z blbosti. Bydlel jsem na ubytovně na Kováku v Kunčicích na Nové Huti. Vzal jsem tam přes R5 dobrého kamaráda, on byl bezdomovec. No a vedoucí ho na té ubytovně chytil a tak nás oba vyhodil ven. Zároveň jsem přišel o práci. Od té doby spím venku na ulici. No a on ten kamarád bezdomovec už dneska bydlí a já spím venku! Já pravidelně navštěvuji dceru. Dcera neví, že žiju na ulici, nemusí všechno vědět. Nechci, aby mi pomáhala. Já ji nebudu zatěžovat svými problémy. Ona bydlí tady ve Svinově, má barák za 4 500 000 korun. To radši budu žít svůj život, než ji obtěžovat. Cítil bych se jako něco takového jako parazit. A zeřáka nesnáším, nejde se s ním pobavit o ženských a fotbalu. On jen mluví o práci a rodině. Víte on je námořník. Já jsem ve vězení ani v ústavu nikdy nebyl.

R5 & R6: My oba vstáváme kolem 5, 6. Chodíme dělat hygienu na „Cháčko“. „Cháčko“ to je jako Charita. Nechodíme žebrot, jen vybíráme z kontejnerů železo a papír. Plus mínus většinou 2, 3, 4 hodiny. Když třeba uděláme otočku a dohromady vyděláme 150 korun, tak na to už kašlem. Sběrnu otočíme plus mínus dvakrát, někdy jednou. Najdeme třeba vodovodní baterii a to je 70 kilo. Tak za to máme 200 – 300 korun a kašlem na to. Ale někdy chodíme i celý den. No, na jeden záťah uděláme každý těch 45 kilo. No jasně, jezdíme tramvajemi do Gulky. Ne, nebereme ani jeden z nás sociální dávky. Vážně nebereme ani korunu! Za prvé bychom potřebovali občanský průkaz. A za druhé mi to připadá jako žebrota! Chodit po úřadech, na to není ani čas ani peníze. Musíte taky něco jíst.

R5: Já mám problém s očima. Mám od narození zrakovou vadu, vidím očima jen na 40 procent. Mě nikdo skoro nechce vzít do práce. Něco dáme na jídlo, něco na tabák. Denně si koupíme tak ty 2 dvoulitrové flašky s vínem. Skoro pravidelně to je 4 litry. Drogy ne, to vůbec nebereme. Jasně, že známe vyhlášku o zákazu alkoholu. Já jsem byl na záchytce asi 18 krát. Finanční dluhy mám, už mi to ani nepočítají. Největší obavy co mám, tak jsou asi z toho systému. I život na ulici má pravidla, musí je mít! Buď dostanete Vy, nebo dostane druhý. My tady spíme na takovém místě, o kterém málokdo ví. No a jasně, že si odtamtud odnesete blechy a svrab. Jak vlezete, tak

to musíte všechno schovat k pečovatelům. A ráno si to vyzvednout. No o těch policistech bych vám to asi nechtěl říci, to je „bordel“ sám o sobě!

R6: No momentálně mě bolí žebra. Spadl jsem a narazil si je. Ne, všechny peníze, co si denně vyděláme, do alkoholu nedáme. Něco kolem stovky, to jo. Ráno si dáme jednu „dvojku“ a večer si dáme druhou na spaní. Není to ale pravidelné. Ani léky žádné nebereme. Já, abych řekl pravdu, naposledy jsem byl na záchytce tak sedm roků a potom kdysi za komunistů dvakrát. Ale kdeže, nikdo nám tady neublíží. Nás tady ani nikdo neokrádá. Na „áčku“ - na Armádě spásy přijdete o všechno, co máte. Usnete v noci, ráno se vzbudíte a nemáte nic. My tam kvůli tomuto vůbec nechodíme, právě. Já se vůbec nezlobím na žádné policisty. Kdyby se něco stalo, tak R5 by zašel na Charitu zavolat telefonem. Anebo bych zazvonil na hlídače z hřiště. On tady taky pravidelně chodí.

R5 & R6: Oba chceme ten život změnit, ale za prvé si musíme vyřídit doklady. To bychom dostali od státu peníze a šli bychom na ubytovnu. Na obecně prospěšné práce se nechytáme, tam se chytají jenom Romové a „smetáci“. To je dost těžké, o práci jsme se nezajímali. R6 je už dost starý a já (R5) špatně vidím. No hodně dávno jsem se zajímal o práci, ale při mém zdravotním stavu mě nikdo nechce. Nevezmou mě ani na zametání cest, protože na to neuvidím.

Ne nikdo tu nechodí. Jen strážníci tu v zimě byli se ptát, jestli jsme nezmrzli. My tady na tom místě, kde spíme, nemáme s nikým žádné problémy. Žádný „bordel“ tady neděláme. Občas tady přijde školník, no a ten je v pohodě. Řekne nám třeba: kluci, musíte jít pryč a přijďte tu zase až k večeru.

Rozhovor č. 7 s R12, R13 a R14

Život v komunitě na samotě u lesa poblíž Fakultní nemocnice Ostrava, zde žijí čtyři lidé a jeden pes. Tři muži jsou ve věku 61 let, 53 let a 46 let. Žena je ve věku 47 let a jejím partnerem je muž ve věku 61 let. Všichni přespávají ve třech postavených stanech, jsou vybavení nádobím a nábytkem, ve kterém ukrývají před nepříznivým počasím například koření, těstoviny, rýži apod.

R13: Měla jsem staršího manžela, který mi zemřel. To mi bylo 36 let a byla jsem sama bezdětná. Měla jsem sice kdysi za svobodna dceru, to mi bylo 22 let, ale dala jsem ji k adopci. Za byt jsem platila 3 800 Kč, vdovský důchod jsem dostávala ve výši 4 300 Kč. Zaměstnaná jsem byla jen na půl úvazku a žila jsem „jak z huby do huby“. Finančně jsem to vůbec nezvládala. Pořád zvyšovali nájem a po jeho zaplacení mi zůstávalo jen 500 korun na celý měsíc. Trvalý pobyt mám na bývalém bydlišti, na Opavské u Mepha centra. Na ulici žiju společně s partnerem (muž 61 let) a to dobrých 5 let. Nikdy jsem v ústavu ani ve vězení nebyla.

R12: V roce 2000 mi zemřela matka. Potom jsem si vyměnil byt za menší. Neměl jsem připojený plyn, elektřinu jsem si vyřídil sám. Já jsem myslel, že to zvládnou, ale nezvládl. Nepil jsem tenkrát alkohol, to vůbec. Pracoval jsem dlouho u Ostravských komunikací, vybíral jsem a čistil kanály, no prostě bylo mi tam dobře. Potom mi umřel táta a já zůstal s maminkou sám. Nemohl jsem v práci zůstat kvůli matce, která byla hodně nemocná a já se o ni musel starat a ošetřovat ji. Od roku 2002 žiju na ulici, bez rodiny, bez peněz. Adresa mi zůstala na bývalém bydlišti na Budovatelské 468. Já jsem kdysi jezdil hodně na hory, tak mě ten život v přírodě táhl. Jsme tady v osadě, abychom spolu mohli žít. Jsme slušní a vypadáme čistě. Akorát jsem teď trochu víc zarostlý vousy. Ale musím se oholit, protože dneska jsem byl na „socce“ (sociální úřad), protože potřebuju papír pro doktora a tam nikdo nebyl. Když na úřadě byly zamčené dveře, tak jsem šel na poštu, že bude podpora a nemám ještě nic. No já myslím, že se to spraví do pátku. Já jsem ve vězení byl 8 měsíců pro „čórky“ (krádeže), nebo tak. Ale to už je dávno.

R14: Já jsem venku na ulici 5 let, společně s partnerkou R13. Poznali jsme se, když už byla vdova. Bydliště mám na úřadě v Hrabůvce. Já jsem dělal 10 let „načerno“ u „Tamanů“ (Vietnamská tržnice). Dostal jsem do nich na ruku 200 korun denně. No co to je? Byl jsem mladý, když jsem se ženil. Bylo mi 18 let. Moje paní měla 22 let a byla rakouské národnosti.

Mám kluka, ten má 43 roků. No narodil se mi v 18 a má se dobře. Pak mám dvě děti s druhou bývalou paní a řeknu Vám, tak já jim lžu. My jsme s dětma žili v přepychu, vždycky když něco chtěly, tak to měly. Chodím za dětma na návštěvu oholený a oblečený jak manekýnek a kolik mám roků! Ne, nebyl jsem zavřený v ústavu ani ve vězení.

My tady vstáváme různě. Ale většinou vstaneme kolem 6 hodiny ranní. V potoce si uděláme hygienu. Na ohništi si uvaříme kávu, připravíme si snídani a pokecáme. Ohřejeme teplou vodu a umyjeme si nádobí. Muž (46 let) pak jede sbírat železný šrot a papír. Sbírá denně okolo 8 hodin a vydělá tím 300 korun. Ano chodíme vybírat i kontejnery s jídlem, ale jen pro psa. Tomu taky vyvařujeme. Žebrat to nikdy nechodíme! Z peněz, které se vydělají, se koupí co chybí, např. těstoviny, káva, cukr, víno apod. Jezdíme tramvajemi, když máme nějaké úřední vyřizování.

R12: *Já mám po 10 letech života venku nemocné nohy. Na záchytce jsem byl jen jednou.*

R14: *Já mám po autonehodě ochrnutou ruku. Do roku 1989 jsem pracoval jako číšník v restauraci Shantal. Než přišly restituce. Pobírám důchod a do alkoholu denně nedáme moc peněz. Vypijeme si tu společně maximálně 4 litry vína. Ne, nikdo tady drogy nebere! O vyhlášce zakazující pití alkoholu v Ostravě víme a snažíme se ji dodržovat. Pijeme tady v osadě mezi stromy. Já ani moje partnerka R13 jsme na záchytce nebyli, ale muž (46 let) byl třikrát. Ano, máme dluhy, a to na sociálním a zdravotním pojištění, ale nevíme kolik. Ustavičně nám tady chodí „feťáci“ a házejí na nás petardy! Musíme se navzájem hlídat. Ne, v azylovém domě nás neokradli. Cenné věci jsme si nechávali schovat do trezoru. Ale už tam nechodíme. Policisté a strážníci co tu chodí, se dělí na dobré a zlé. Minule tady byli dva strážníci, jeden starší byl v klidu, ale ten druhý mladý arogantně a panovačně po nás pokřikoval a dožadoval se občanských průkazů. V okamžiku když jsem mu podával občanku, on si s odporem oblékl gumovou rukavici a přes vysílačku ověřoval, jestli nejsme v pátrání. S prominutím, ale před tím mladým „snoplem“ v uniformě jsem si připadal jako ten největší odpad! To bylo nepříjemné.*

Ano chodí tady za námi na střídačku dva sociální pracovníci z Mariánských Hor. Potom tady za námi chodí lesník a ten nám radí, co můžeme nebo nemůžeme v lese dělat. Pak tady taky chodí ti strážníci. Na azylová zařízení už nechodíme, kvůli nemocným chrchlajícím lidem. Je tam taky hnusné jídlo. Ostatní bezdomovci se Vám u jídla dívají do pusy, celkově na Vás mají špatné pohledy. A u jídla smrdí, ani se nevykoupou! My se tady v osadě musíme spoléhat sami na sebe. Máme u sebe mobilní telefon, ale nemáme ho kde dobíjet. Změna života asi nepřijde. Staré a nemocné nás do práce nikdo nikde nevezme!

Rozhovor č. 8 s R2, R3 a R4

R3: *Jsem matka tady tohohle kluka (R2) a mám přes 77 roků. Jsem už dlouho ve starobním důchodu a syn je od devadesátých let bez práce. V bytě od RPG nám průběžně zvedali nájemné a úměrně tomu nám na nájemném a vodě rostl dluh. Na ulici jsem se synem proto, že nás kvůli tomu dluhu na bytě vyhodili. Dali nám náhradní ubytování v ubytovně v Hrabůvce, kde jsme ale nemohli zůstat. Byla to ubytovna plná cikánů a někteří z nich chodili čichat k našim dveřím. Nevydrželi jsme to s nimi, museli jsme pryč! Trvalé bydliště máme se synem spolu na starém bydlišti, tady na ulici Opavské v Porubě. Spíme tu v lesíku u Vysoké školy báňské. Do zimy se chceme přestěhovat na ubytovnu. Vychovala jsem ještě další dva syny, ale ti o nás nejeví zájem. Na ulici jsme tak čtyři roky a od té doby jsem své zbývající dva syny neviděla.*

R2: *Jsem muž ve věku 45 let, s maminkou R3 žiju na ulici přes 4 roky. Před 4 roky jsme normálně žili v bytě tady v Porubě. Jednoho dne jsme s maminkou přecházeli na zelenou po přechodu pro chodce a přitom nás srazilo auto. To auto řídil ožralý profesor Vrubl z VŠB. Za to, že jsme s maminkou na ulici, může tato autonehoda. Prostě jsme v klidu přecházeli a najednou „prásk“ a nic si už z toho nepamatují. Oba dva jsme skončili v nemocnici, já v bezvědomí s roztržitou nohou a úrazem páteře. Maminka byla hospitalizována s krvácením do mozku a úrazem nohou. Nejdříve nás léčili v nemocnici a potom v léčebně pro dlouhodobě nemocné*

v Klokočově. Jednou do léčebny za námi přišel profesor Vrubl a nabídl mě a matce, že nám dá dohromady 4 000 korun, když mu podepíšeme jakési dobrozdání. Souhlasili jsme, protože jsme byli moc chudí. Po podepsání jeho formuláře nám profesor Vrubl přislíbil pomoc, až se vrátíme z léčebny. Když jsme se po roce vrátili domů, měli jsme velké dluhy. Nevím už přesně kolik to mohlo být. Něco okolo 100 000 korun. Já bez práce, maminka v důchodu a mí dva bratři se k nám nehlásili. Odmítli nám pomoci. Pro naši neschopnost splatit tento dluh nás společnost RPG vyhodila z bytu, s náhradním bydlením v hotelovém domě Hlubina v Ostravě – Hrabůvce. Snažili jsme se vyhledat profesora Vrubla, ale nepodařilo se nám to. Na adrese, kterou nám v léčebně dal, nikoho takového neznali. Snažíme se alespoň tady kolem rektorátu VŠB najít jeho auto, kterým nás srazil a požádat ho pomoc se střechou nad hlavou. Ve vězení ani v ústavu jsme nikdy s maminkou nebyli. V té léčbě v Klokočově jsem se seznámil se svou přítelkyní, která s námi tady v lesíku žije.

R4 (Přítelkyně R2): Já mám 45 roků a od narození se léčím na srdeční vadu. Byla jsem už dvakrát na operaci a pak se léčila v Klokočově, kde jsme se s přítelem a jeho maminkou poznali. Víte, byla jsem 10 roků vdaná za muže, který mě bil a týral. Bydlela jsem s ním v Opavě, ale musela jsem od něj utéct, jinak by mě zabil. Opustila jsem svého tehdy devítiletého syna a začala žít schovaná na ulici v Ostravě. Už to bude 9 let, co je ze mě bezdomovec. Z invalidního důchodu, který pobírám, posílám alimenty na dítě. Víím, že můj bývalý manžel bil po rozvodu i mého syna. Nevím kde je mému synkovi konec, taky někde „barabuje“. Utekl z domu, už mu za chvíli bude 18. Trvalé bydliště mám na starém bydlíšti v Opavě. Ve výchovném ústavu ani ve vězení jsem nikdy nebyla. Svou rodinu jsem naposledy viděla před 9 lety. Pocházím ze 6 sourozenců a nechci jejich pomoc, každý ať se stará sám o sebe.

Všichni 3 vstáváme okolo 6 hodiny ráno. Ráno si v potoce pod kolejem VŠB uděláme hygienu. Občas vybíráme kontejnery s papírem, který spolu odevzdáme ve sběrně. Moc kilogramů neutáhneme kvůli špatnému zdraví. Chodíme vybírat i kontejnery s jídlem, kde si vytáhneme balené pečivo nebo zabalenou zeleninu. Z vydělaných peněz si koupíme tak 2 litry vína, to nám třem stačí. Jídlo si někdy vaříme na ohýnku v lese. Tramvajemi nejezdíme, nemáme kam. Chodíme pěšky na pracovní a sociální úřad tady v Porubě. Maminka pobírá starobní důchod, moje přítelkyně pobírá invalidní důchod. Obě dvě jej dostávají po částech. Týdně dostane každá 400 korun. A moje sociální pracovnice mi radí, ať i já si vyřídím invalidní důchod, že na to mám právo.

Ano všichni 3 jsme tělesně postižení. 100 korun dáme denně do 2 dvoulitrových lahví vína, navíc to není pravidelně. Drogy nikdo nebereme. O vyhlášce zakazující pití alkoholu veřejně víme, proto pijeme schovaní tady v lese. Na záchytné stanici jsem byl jen já (syn) a to dvakrát. Dluhy máme, ale nevíme kolik. Ale ten dluh na bytě (nájemném) a za vodu jsme postupně splatili, strhávali to pravidelně z důchodu. Mé přítelkyni ublížil bezdomovec Rost'a, jeho příjmení neznám. Dostala od něj pěstí do obličeje a okradl ji o peníze.

R4: V pondělí jsem si byla vyzvednout důchod. Potkala jsem bezdomovce, který spí v okolí Krevního centra, jmenuje se Rost'a a chodí o holi. Pozvala jsem jej na jedno pivo, když ho vypil, řekl, že mu to nestačí a začal se semnou přetahovat o kabelku, kterou jsme měla na rameni. Vrazil mi pěstí do obličeje a kabelku strhl z ramene. Vybral peníze a odešel pryč. Já jsem se mu bolestí nebyla schopna bránit. Nehlásila jsem to, protože mám strach z jeho kamarádů bezdomovců, že by se nám třem mohli pomstít. Nechci nás ohrozit.

R2: Další obavu mám z toho, co bude dál. Jak tak chodím po úřadech vyptávat se na nějakou lehčí práci a podobně, potkávám různé lidi. Minulé vánoce v roce 2011 mě před sociálním úřadem u bazénu v Porubě oslovila cikánka. Představila se mi jako Tereza Bandyová a bavila se se mnou o mých problémech. Po krátkém rozhovoru mi nabídla, že nám třem zajistí bydlení, což nám vyhovovalo, protože maminka je moc stará a přítelkyně moc nemocná. Její nabídka ale měla jedinou podmínku a to abych ji šel ručit na osobní půjčku do banky. Pro vidinu střechy nad

hlavou jsem souhlasil a byl té cikánce ručit v bance na půjčku 170 000 korun. Cikánka Bandyová si na ten úvěr zajistila ještě druhého ručitele - Milana Stazka z Havlíčkova náměstí tady z Poruby. Tomu nevím, co za to slíbila. Potom nás Tereza Bandyová všechny 3 (mě, maminku a přítelkyni) odvedla na ulici Dělnickou v Porubě, kde nás ubytovala do rodiny, která nebyla Romská. Avšak bydlet nás tam nechali jen 3 dny, pak nás vyhodili pryč! Teď si mám vyřizovat invalidní důchod a obávám se, že mi ho kvůli tomu nedají. Ta cikánka asi půjčku neplatí. Nehlásil jsem to, protože mám strach z její početné rodiny, že by se nám třem mohli pomstít. Nechci nás ohrozit. Nově mě tady v Porubě začal napadat ten druhý ručitel úvěru Milan Stazko, že jsem ho podvedl a že na mě podá trestní oznámení. Prý ta cikánka falšuje doklady a u pracovního úřadu shání stále nové ručitele na další půjčky u bank. Už dokázala podvést několik bank a sehnala si k tomu okolo 10 bezdomovců a sociálně slabých lidí. Máme všichni strach z budoucnosti. Co bude?

Nechodí tu za námi žádný sociální pracovník. Jen tu přijde ochranka z VŠB se psem a povykládá si s námi. My tady udržujeme pořádek a čistotu, ale chodí tady obyčejní lidé – ne bezdomovci a ti tu páli elektrické kabely. Pak u potoka, když si vaříme, přijde lesník a s ním si vykládáme o bezpečném děláni ohně v lese. Známe azylové domy i charitu, ale nevyužíváme je. Už tam nechodíme, protože je tam taková velká banda. Z ubytování jsme vždy dostali svrab a z jídla průjem. Každý bezdomovec Vám tam čumí přímo do pusy! V případě potřeby jsme dostali kartičku s telefonním číslem, ale nemám telefon pro případ nouze.

R2: Až mi teď přijde sociální podpora, půjdu si zažádat o invalidní důchod. Z těch třech důchodů bychom už mohli žít společně na lepší ubytovně. Maminka dlouhodobě procouvala jako uklízečka na Telekomunikačním učilišti. Přítelkyně byla 17 let kuchařkou v Hanušovicích a já jsem pracoval jako dělník na Nové huti. Chtěl bych pracovat, ale po té autonehodě mám velká omezení a to mě nikdo nezaměstná.

Rozhovor č. 9 s R15, R16 a R17

Život v komunitě Squat, ve kterém je v současnosti šest lidí - pět mužů a jedna žena ve věku 27 let, 28 let, 30 let, 41 let, 45 let a 56 let.

R15: Mám dvě dcery a jednoho kluka. A na ulici jsem kvůli tomu, že mě manžel neustále bil. Začala jsem pít alkohol, no prostě jedno s druhým to šlo. Trvalé bydliště mám napsané na úřadě a na ulici žiju 5 let. Svoje děti jsem viděla naposledy před rokem. Neví o tom, že jsem na ulici a ani nechci, aby to věděly. Raději.

R17: Měl jsem velké problémy s rodinou. Oni se za mě prostě styděli. Byl jsem ve vězení za krádeže a tak. Venku žiju 10 let. Trvalé bydliště mám taky na úřadě. Chodíme spolu se ženou (41 let).

R16: Bez střechy nad hlavou jsem od roku 1993. O byt jsem přišel, když jsem si k sobě nastěhoval mého nejlepšího kamaráda a ten mi byt doslova propil! Jezdili jsme spolu pracovat do Německa a on se upil k smrti. Já už na nový byt neměl peníze. Ještě 5 let jsem bydlel v nákladním autě a chodil do práce, než jsem se propadl na úplné dno. Byl jsem kdysi řidič autobusu v garážích Sládková u Dopravního podniku Ostrava, než tam postavili Futurum. Ve vězení jsem byl, ale krátce. Jednoho syna mám v Americe a dceru mám v Anglii. A dalšího syna mám v Havířově, ale ten je magor! Děcka v cizině neví, že jsem bezdomovec, jen ten, co bydlí v Havířově, to o mě ví. Poslední kontakt s dětmi jsem měl právě se synem v Havířově, když jsem za ním byl loni v listopadu na návštěvě. Shodil mě ze schodů a zařídil, abych dostal soudní zákaz vstupu do města Havířova. Od té loňské návštěvy jsem ležel v nemocnici se šrouby v noze. Pustili mě z nemocnice až letos v květnu a tu nohu stále nemám zdravou. Jsem odkázaný na invalidní vozík a na kamarády, kteří mě musí tlačit.

Všichni vstáváme kolem 8 hodiny ranní. Jednou za 2 až 3 dny chodíme někteří dělat hygienu na „Áčko“ (Azylový dům) nebo „Cháčko“ (Charita). Potom co mě letos v květnu propustili

z nemocnice, jsem se ještě nekoupal (R16). Každé dopoledne „somrujeme“ (žebráme) peníze ve Svinově u nádraží. Vybíráme cigaretové „vajgly“ (nedopalky) ze země a z košů. Z těch pak vysypeme nevykouřený tabák a ubalíme si cigaretku. Chodíme i vybírat popelnice s jídlem u Alberta. Jo teď začaly některé prodejny Albert vylévat vodu s chlórem do kontejneru s potravinami. Prý jim to poradili „měšťáci“! Chápeme, že je to kvůli těm bezdomovcům, co dělali kolem kontejnerů „bordel“. Takže když se nám nedaří vyžebrot si peníze anebo najít neotrávené jídlo v popelnici, jdeme do obchodu krást. Když krade vláda v miliónech, proč my nemůžeme ukrást jídlo a chlast? Pokud se nám podaří vyžebrot si peníze, dělá to okolo 200 korun. Koupíme si tabák a chlast. Někteří z nás máme nemocné žaludky, a proto nemůžeme ani žrát (R16). S tramvaji a autobusy jezdíme denně, když jedeme nakupovat, nebo krást.

R15: Víte, mám to složité, musím jezdit do Třince na pracovní úřad a do Jablunkova na sociální úřad. Takže dostávám dávky hmotné nouze.

R17: Žádné peníze od státu nedostávám. Nemám občanský průkaz ani rodný list, abych si mohl vyřídít novou občanku. Moje bydliště je v jiném městě.

R16: Já sociální dávky taky pobírám, ale předčasný důchod nechci!

R17: Já i moje partnerka jsme zdraví. Za těch 10 let co jsem na ulici, bych za ty peníze, co denně propiju, bydlel někde na Vinohradech! No my si občas s partnerkou zahulíme. Vyhlášku o zákazu alkoholu v Ostravě známe, ale nedodržujeme. Když máme potřebu se napít, napijeme se alkoholu kdekoliv! Moje partnerka byla na záchytce tak třikrát a já za těch 10 let tak dvanáctkrát. Já mám dluhy tak okolo 800 000 a moje partnerka okolo 300 000 korun. Ale to naskákaly šílené úroky za nezaplacené dluhy. Tady pořád někdo chodí. Když jsme přes den pryč, tak nám tady přijdou cigáni z ubytovny CRESS. Přehrabují věci a hledají, co by se jim hodilo. Měli jsme tu problém jeden, chtěl nás všechny zapálit jeden bezdomovec. Nikdy jsme v azylovém domě ani na charitě s partnerkou nespali.

R16: Nohu mám v „prdeli“, játra „prochlastané“, žaludek mám taky v háji. Každý potřebujeme denně vypít 3 až 4 litry vína. To už není potřeba, ale naše povinnost! Společně tady ve Žluťáku (squat) dáme do chlastu denně tak 300 korun, pokud je seženeme. Jinak krademe. Já drogy neberu, ale mladí jo. Mě se ani nepetejte kolikrát, z toho budete na větvi! Já byl na záchytce už 42krát! A můj kamarád bezdomovec byl na záchytce 65krát a taky ho po páté poslali do Opavy na léčení. Nevím kolik a komu co dlužím. A ještě se tu nedávno stala skoro vražda, to byl taky náš kamarád. Největší obavu máme z toho, že nám ten barák brzy zbourají kvůli rekonstrukci Svinovských mostů. A my přijdeme nejen o střechu nad hlavou, ale i o všechny osobní věci. No a ne, jasné že jsem v azylovém domě spal, už asi 100krát! Tam se krade hodně. I já byl okraden. Jo a taky chytmete šatní vší a svrab.

R15: Policisti jsou v klidu. Až na jednoho, ale to byl státní. Ten na nás řval, že do minuty máme z toho domku odejít. Až po nějaké době se zklidnil a nechal nás na pokoji. Oni o nás tady všichni vědí. Chodí tu neustále kontrolovat občanské průkazy. V zimě bylo mínus 30 nebo kolik a „měšťáci“ se tu přišli na nás podívat.

Streetworker tu za námi chodí, i jeptišky tady přišly párkrát. Drážní policie tady nedávno byla, fotila nás a řekla nám o té chystané demolici. Jak už jsme řekli, využíváme azylové zařízení jen na nepravděpodobnou hygienu. Když se něco stane, máme mobil. Tak to zavoláme policii nebo cokoliv. My všichni jen čekáme, že se naše životy změní.

R15: Jezdíme s partnerem po festivalech. Sedneme na vlak a jedeme po celé republice. Minule jsme jeli vlakem „načerno“ na festival a cesta nám trvala 3 dny. O práci jsem se naposledy zajímala teď v pondělí na pracovním úřadě. Já to mám trochu složitější než tady všichni co jsou z Ostravy. Já prostě musím dojet do Třince!

R17: No sem tam si najdu nárazově jednodušší práci. Ale nechci kopat nebo něco podobného.

R16: Já jdu 31. října na pracák. Já Vám něco řeknu, já bych šel makat hned, okamžitě! Jenomže nejsem zdravý.

Rozhovor č. 10 s R1

Jsem muž a je mi 50 let. No na ulici jsem 40 let. Nevím přesně jak je to dlouho, ale je to hodně let. Jsem od narození nesvéprávný, opatrovníkem byla moje matka. Nemohl jsem pracovat, mám vrozenou vadu. Trvalé bydliště mám v Ostravě-Svinově. Byl to normální barák a už tam není. Přespávám tady na stadionu VOKD Poruba a to i přes zimu. Přespávám sám, jako vlkodlak. Maminka mi umřela a spolu se sestrou jsme se nesnášeli. Sestru jsem viděl naposledy předevcírem. Ví o mně, ale já po ní nic nechci. Neví, kde jsem. Byl jsem několikrát ve výchovném ústavu, jako mladý, za krádež, za příživnictví, loupežné přepadení - to bylo hodně paragrafů. I ve vězení jsem byl. Taky jsem byl jako doma v Opavě v blázinci. Mě když něco chytne do hlavy, tak po tom „idu jak čert“. Řeknu si, že to chci, tak to pro to chodím tak dlouho, dokud to neukradnu. Já si přijdu do obchodu a řeknu si, že to třeba chci zadarmo, že si to ukradnu. Dám si čokoládu do kapsy a vezmu si rohlík do ruky, jdu kolem pokladny a nic. A venku si ukážu, mám čokoládu zadarmo a jdu. A on na mě „čumí“ ten „pitomec“ z ochranky.

V 8 hodin ráno vstanu. Samozřejmě, že dělám hygienu dole u rybníku, rybníček to je moje. Nežebrám, chodím na šrot. Z popelnic vybírám šrot, papír a to tak dvakrát ráno a jednou odpoledne. Vysbírám si tak 200 – 300 korun. V 8 vstanu, nasbírám plný batoh a potom ještě jednou. To je už 12 hodin, že? V obchodě si koupím „butelu dvojku“ (2L víno), napiju se a v půl jedné půjdu znova. Obejdu to ještě jednou a končím. Pak si koupím „butelu“ na večer a něco samozřejmě na jídlo. Do toho pytle co mám, do toho se vejdu 3 krabice, to je 50 kilo. Nosím to na zádech. Jenom tak na zádech, jo, opravdu odnesu denně 150 kilo do sběrný. Za peníze ze sběrný si koupím základ, co potřebuju: jídlo, dvě vína (2L), papírky, sirky a tabák, kávu. Uvaří mi ji tady v hospodě. Tramvajemi jezdím často a „načerno“, abych se dopravil do sběrný. V soboty a neděle, to má Gulka otevřeno do 3 hodin. Takže naplním batoh a šup ke Gulkovi. Teď platí málo. Neberu nic, žádné sociální dávky, ani důchod. Ani „floka“ od nikoho neberu, vůbec nic.

Nesmím se vytočit, nesmím se znervóznit. Musím se potom trochu uklidnit, že jo. Za železo a měď si vysbírám tak 300 korun. Peněz do alkoholu dám jak kdy, no podle nálady. Dneska jsem vypil 4 Alpy, a jednu dvoulitrovou „butelu“ vína. Alpa to je 60 %-tní mazání. Škoda, že to nejde ukrást z lékárny. Kdyby to bylo možné, ukradl bych tu velkou lahev a ve velkém. Na záchytce jsem byl 110krát, jsem tam jako pan domácí. Nevím kolik tam mám dluh, už jsem tam byl i za komunistů. Drogy neberu a nikdy jsem nebral. Já nevím, jestli mám dluhy. Nějaké přestupky, to je zbytečné. Hodně bezdomovců se mi snaží ublížit. No přežívám, jak se dá. Největší strach mám z „feťáků“ a „černých havranů“ (Romů). Romové si tu vybijí nenávisť. Tady na hřišti mě minule zapálili, tady jsem hořel. Nehlásil jsem to, no co. Přijela sanitka, cikáni u toho byli, v pohodě. Denně jsem tu napadaný a okrádaný. Na policisty se nezlobím, dělají svou práci, tak, jak mají. Já s mojí povahou bych práci policisty nedělal. Na mě se někdo obořit, to bych ho „skopal do krve“. Já bych ho zabil, fakt jo, za to jednání. V azylovém domě jsem nikdy nebyl. Co bych tam dělal. Já jsem člověk tady z ulice. Je tam jiný přístup a je to i o tom jídle, je to o ničem. To ne, to bych si připadal jako v Opavě. To nesmíš, to nesmíš, to nesmíš. Prostě potřebuji volnost, mám tady klid. To si udělám, to si ukradnu, pak to zase prodám, to si najdu, to si zase prodám. Prostě jedu do kolečka, jako mlýnek. Pořád to stejné.

Ne, nikdo z úřadu tady za mnou nechodí. Na co mi jsou? Správce hřiště mi v zimě donese kávu. Strážný z hřiště, z tady té boudy, donese teplou polévku a rohlíky. Kdyby se mi něco stalo, asi bych se obrátil spíše na strážného z hřiště. Mám k němu větší důvěru, než k těm „špinám“ z venku. Pro změnu života na ulici uklízím venku, jen tak pro zábavu, z nudy. Všude sbírám papírky a takové „kravinky“. U „Lenina“ to posbírám a dojdu ke kontejneru. Vředy na „prdeli“,

noha v háji, železo v noze, „paky v makovici“. Kde mě vezmou do práce? Záchvaty mám. Nikde mě do práce nevezmou. A na riziko? Tak to ani náhodou, za těch jejich pár peněz, to ne.

Příloha 13: Síť zařízení zajišťující sociální služby

AZYLOVÉ DOMY

Charitní dům sv. Františka - azylový dům

Posláním sociální služby Charitní dům sv. Františka - azylový dům je mužům bez domova nabídnout jistotu zázemí, pomoci jim samostatně řešit jejich nepříznivou životní situaci a poskytnout příležitost k začlenění do společnosti.

Adresa: Sirotčí 41, 703 00 Ostrava - Vítkovice

Telefon: 599 527 496, 737 553 171

E-mail: cho.frantisek@caritas.cz

WWW stránky: www.ostrava.caritas.cz/

Azylový dům, Centrum sociálních služeb Armády spásy

Posláním Azylového domu pro muže v Ostravě je nabízet pomoc mužům bez přístřeší, kteří se z různých příčin ocitli v nepříznivé sociální situaci, poskytnutím podpory v nalezení cesty začlenění do společnosti a života nezávislého na sociálních službách. Základní služby jsou sociální poradenství při řešení obtížné situace, aktivizační činnosti, ubytování s kapacitou 50 míst a stravování.

Adresa: U Nových Válcoven 9, 709 00 Ostrava - Hulváky

Telefon: 596 620 650, 734 540 613

E-mail: cssostrava@armadaspasy.cz

WWW stránky: www.armadaspasy.cz/ostrava

Azylový dům pro muže Palackého

Služba nabízí podporu a přechodné ubytování mužům při řešení obtížné situace v období po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody nebo z vazby, nebo v jiné obtížné situaci spojené se ztrátou bydlení. Služba vytváří podmínky pro návrat do běžného života a společnosti. Cílem je podpořit uživatele v začlenění na trh práce, nalezení dalšího bydlení, řešení dluhů, vytváření vhodných vztahů a zvyšování povědomí o normách společnosti.

Adresa: Palackého 61, 702 00 Ostrava - Přívoz

Telefon: 599 455 161

E-mail: ub@css-ostrava.cz

WWW stránky: www.css-ostrava.cz

Azylové zařízení

Kapacita zařízení: 7 osob (3 ženy, 4 muži). Azylové zařízení poskytuje pobytovou službu na přechodnou dobu (zpravidla 1 rok) plnoletým osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení.

Adresa: Vřesinská 2230/5, 708 00 Ostrava - Poruba

Telefon: 596 630 208, 739 201 209

E-mail: cssporuba@cssporuba.cz

WWW stránky: www.cssporuba.cz

Azylový dům - Nová šance

Azylový dům poskytuje pobytovou službu na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci, po výkonu trestu, spojené se ztrátou bydlení. Služba obsahuje poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování nebo pomoc při zajištění bydlení, pomoc při prosazování práv a zájmů, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti. Služba se částečně poskytuje za úplatu.

Adresa: Podsedliště 73, 711 00 Ostrava Koblov

Telefon: 596 239 418, 739 674 861
E-mail: nova.sance@centrum.cz
WWW stránky: www.koblov.cz

Azylový dům pro rodiny s dětmi

Městský obvod Slezská Ostrava nabízí na přechodnou dobu prostřednictvím oddělení sociálních služeb rodinám s nezaopatřenými dětmi a těhotným ženám, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci a jsou ohroženy sociálním vyloučením, a osobám do 26 let věku opouštějícím školská zařízení pro výkon ústavní péče poskytnutí sociálních služeb v Azylovém domě pro rodiny s dětmi. Služba je zajišťována v objektu Na Liščině 2, Ostrava - Hrušov v rozsahu základních činností dle ustanovení § 57 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, a dle vyhlášky č. 505/2006 Sb., v platném znění, a to v následujícím rozsahu: poskytnutí ubytování, pomoc při zajištění stravy, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí, základní sociální poradenství a aktivizační činnosti. V objektu je zřízeno celkem 10 bytových jednotek o velikosti 2+kk, společenská místnost a herna. Celková kapacita bytových jednotek Azylového domu je 47 lůžek, z toho 20 lůžek pro dospělé osoby a 27 lůžek pro nezaopatřené děti.

Adresa: Na Liščině 2, Ostrava - Hrušova
Tel.: 596629483, 725399467
E-mail: evilckova@slezska.cz
WWW stránky: www.slezska.cz

Charitní dům svaté Zdislavy- azylový dům pro matky s dětmi

Azylový dům poskytuje sociální služby matkám s dětmi a těhotným ženám v nepříznivé sociální situaci, kterou neumí vyřešit vlastními silami a splňují tyto náležitosti: plnoletá matka nebo těhotná žena, věk dětí do 18 let, fyzická soběstačnost, aktivně přistupují k řešení své nepříznivé sociální situace, dodržují obecná pravidla vzájemného soužití a vnitřní pravidla charitního domu.

Adresa: Kapitolní 14, 700 30 Ostrava – Zábřeh
Telefon: 599 527 494
E-mail: cho.zdislava@charita.cz
WWW stránky: www.ostrava.caritas.cz

Azylový dům Debora (pro ženy a matky s dětmi)

Azylový dům Debora pro ženy a matky s dětmi Diakonie ČCE - střediska v Ostravě poskytuje pomoc, podporu a azylové ubytování na přechodnou dobu ženám a matkám s dětmi z Ostravy a nejbližší spádové oblasti Moravskoslezského kraje, které chtějí aktivně pracovat na řešení své nepříznivé životní situace spojené se ztrátou bydlení a domácím násilím. Ženy a matky podporují dle jejich individuálních potřeb a přání a motivujeme je k samostatnosti. Služba je poskytována kvalitně, s respektem k lidské důstojnosti a vede k začleňování do společnosti. Služba je založena na etických principech a dodržování základních lidských práv a svobod. Cílovou skupinou jsou dospělé ženy a matky se svými nezletilými dětmi do 18 let jejich věku, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení a domácím násilím z Ostravy a nejbližší spádové oblasti Moravskoslezského kraje. Žadatelky s trvalým bydlištěm mimo Moravskoslezský kraj mohou být přijaty pouze v případě volné kapacity.

Adresa: Karpatská 40, 700 30 Ostrava – Zábřeh
Telefon: 596 787 437
Mobilní telefon: 605 268 218
E-mail: bockova.ostrava@diakonieccce.cz
WWW stránka: www.diakonieccce-ostrava.cz

Domov pro matky s dětmi

Zařízení nabízí pomoc matkám s dětmi, případně těhotným ženám, které se ocitly v tíživé životní situaci a ztratily bydlení. Poskytuje jim ubytování na nezbytně nutnou dobu (zpravidla na dobu 12 měsíců) a sociální poradenství. Do azylového domova jsou přijati uživatelé na základě jejich žádosti. Zletilým matkám, případně ženám (např. opatrovnicím, pěstounkám ap.) s dětmi do 15 let věku a gravidním ženám z Ostravy a okolních regionů. Hranice dosažených 15 let věku dítěte je stanovena pro věk nejstaršího z dětí. Jedná se o osoby bez přístřeší, oběti všech forem domácího násilí a osoby, které nejsou vlastními silami schopny zvládnout svou nepříznivou životní situaci.

Adresa: Dělnická 368, Ostrava - Poruba, 708 00

Telefon: 596 916 028

E-mail: cssporuba@cssporuba.cz

WWW stránka: <http://www.cssporuba.cz/cz/domov-pro-matky-s-detmi/>

DOMY NA PŮL CESTY

Dům na půl cesty

Posláním Domu na půl cesty je poskytnout na přechodnou dobu ubytování a podporu rozvoje schopností a dovedností mladým dospělým v jejich snaze aktivně vstoupit do běžného života a samostatně v něm působit.

Adresa: Sokolská třída 2641/62, 602 00 Ostrava - Moravská Ostrava

Telefon: 599 455 182, 733 714 048

E-mail: dpc@css-ostrava.cz

WWW stránky: www.css-ostrava.cz

Dům na půl cesty – doléčovací

DC Renarkon o.p.s. nabízí program následné péče a doléčování lidem, kteří absolvovali léčbu závislosti na nealkoholových drogách. Cílem je poskytovat pomoc abstinujícím uživatelům návykových látek při adaptaci do rodinného, pracovního a společenského života, naučit je zodpovědnosti a poskytovat potřebné informace, které jim usnadní návrat do společnosti a k životu bez drog. Pomoc rodičům, partnerům a jiným blízkým při řešení obtížné životní situace v souvislosti s užíváním nealkoholových drog blízké osoby. Do Podpůrného programu jsou přerazováni klienti, kteří úspěšně absolvovali doléčovací program. Pro zařazení do Programu pro rodinu a blízké je nutný pohovor s členem týmu DC. Pro zařazení do programu ve věznicích Ostrava - Heřmanice, Karviná je žádoucí dobrovolný vstup odsouzeného tohoto zařízení.

Adresa: Sokolská třída 2641/62, 702 00 Ostrava - Přívoz

Telefon: 596 638 804

Mobil: 724 148 882

E-mail: dc@renarkon.cz

WWW stránky: <http://www.css-ostrava.cz/>

NÍZKOPRAHOVÁ DENNÍ CENTRA

Nízkoprahové denní centrum, Centrum sociálních služeb Armády spásy ČR

Posláním nízkoprahového denního centra je nabízet pomoc osobám bez přístřeší, které se z různých příčin ocitly v nepříznivé sociální situaci a podpořit je ve snaze tuto situaci řešit. Tato pomoc je také nabízena prostřednictvím aktivního vyhledávání klientů terénními pracovníky. Základní služby jsou zázemí denního centra, sociální poradenství při řešení nepříznivé situace, sprchování, drobné občerstvení, výměna oblečení, zasílání pošty na adresu zařízení po dohodě se sociálním pracovníkem.

Adresa: U Nových Válcoven 9, 709 00 Ostrava - Hulváky

Telefon: 596 620 650, 734 540 613

E-mail: cssostrava@armadaspasy.cz

WWW stránky: www.armadaspasy.cz/ostrava

Charitní dům sv. Benedikta Labre

Posláním nízkoprahového denního centra sv. Benedikta Labre v Ostravě, je poskytovat pomoc osobám bez přístřeší v nepříznivé sociální situaci směřovanou do oblastí sociálního poradenství a uspokojování základních lidských potřeb ve snaze podpořit tyto osoby řešit svou situaci. Tato činnost, která se děje i terénní formou, nabízí příležitost k začlenění do společnosti.

Adresa: Lidická 54, 703 00 Ostrava-Vítkovice

Telefon: 599 526 909, 731 625 788

E-mail: cho.benedikt.ndc@caritas.cz

WWW stránky: www.ostrava.caritas.cz

NOCLEHÁRNÝ

Noclehárna, Centrum sociálních služeb pro ženy a matky s dětmi

Nabízíme nocleh a následnou individuální podporu pro ženy bez přístřeší. Cílovou skupinou jsou ženy od 18 let bez přístřeší. Služba noclehárny je založena na individuálních potřebách a jedinečnosti práv uživatelů.

Adresa: Gen. Píky 25, 702 00 Ostrava-Fifejdy

Telefon: 596 611 962, 737 215 431

E-mail: marcela_stryjova@szh.salvationarmy.org

WWW stránky: www.armadaspasy.cz

Noclehárna, Centrum sociálních služeb Armády spásy

Posláním noclehárny je nabízet pomoc mužům bez přístřeší, kteří se z různých příčin ocitli v nepříznivé sociální situaci a podpořit je ve snaze tuto situaci řešit a to v rámci sociálního poradenství, noclehu, základní hygieny a jedné stravy. Základní služby jsou sociální poradenství při řešení obtížné situace, nocleh s kapacitou 58 míst, základní hygiena, sprcha, strava – večeře a snídaně.

Adresa: U Nových Válcoven 9, 709 00 Ostrava - Hulváky

Telefon: 596 620 650, 734 540 613

E-mail: cssostrava@armadaspasy.cz

WWW stránky: www.armadaspasy.cz/ostrava

Noclehárna pro lidi bez přístřeší

Kapacita zařízení: 18 osob (3 ženy, 15 mužů). Noclehárna pro lidi bez přístřeší poskytuje ambulantní službu plnoletým osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení.

Adresa: Vřesinská 2230/5, 708 00 Ostrava - Poruba

Telefon: 596 630 208, 739 201 209

E-mail: cssporuba@cssporuba.cz

WWW stránky: www.cssporuba.cz

Charitní dům sv. Františka - noclehárna

Posláním sociální služby Charitní dům sv. Františka - noclehárna je mužům bez přístřeší poskytnout možnost naplnění základních lidských potřeb a snížit riziko hlubšího propadu v jejich nepříznivé životní situaci, zejména využitím sociálního poradenství, hygienického zařízení a přenocování.

Adresa: Sirotčí 41, 703 00 Ostrava - Vítkovice
Telefon: 599 527 496, 737 553 171
E-mail: cho.frantisek@caritas.cz
WWW stránky: www.ostrava.caritas.cz

TERÉNNÍ PROGRAMY

Armáda spásy, Prevence „bezdomovectví“

Pomoc osobám bez přístřeší a ohroženým ztrátou bydlení nebo jiným druhem sociálního vyloučení formou poradenství a terénní službou v bytech.

Adresa: Palackého 25, 702 00 Ostrava – Přívoz
Telefon: 596 133 417
E-mail: prevence_ostrava@armadaspasy.cz
WWW stránky: www.armadaspasy.cz

SOCIÁLNÍ REHABILITACE

Astrid, o.p.s. - Sociální rehabilitace Ostrava

Službu poskytujeme lidem znevýhodněným na trhu práce ve věku 18-64 let, kterým chybí znalosti, dovednosti a pracovní návyky potřebné k uplatnění se na trhu práce. Těmito lidmi jsou zejména: nezaměstnaní, osoby na rodičovské dovolené, pečující o osobu blízkou, zdravotně znevýhodnění (nevyžadující specializovanou péči), propuštění z VTOS, sociálně vyloučení nebo sociálním vyloučením ohrožení.

Adresa: 28. října 301/1421, 709 00 Ostrava - Mariánské Hory
Telefon: 605 854 415
E-mail: j.studena@astridops.cz
WWW stránky: www.astridops.cz

Startovací byty - sociální rehabilitace

Posláním služby Startovacích bytů – sociální rehabilitace Charity Ostrava je zajistit podporu v rozvoji samostatného života stávajících uživatelů služeb azylových domů a poskytnout jim příležitost k začlenění do společnosti.

Adresa: Božkova, Na Náhonu, Orebitská, Na Liškovci, Moravská Ostrava
Erbenova, Ostrava - Vítkovice
Telefon: 599 527 496; 599 527 494, 737 553 171, 737 553 160
E-mail: cho.frantisek@caritas.cz; cho.zdislava@caritas.cz
WWW stránky: www.ostrava.caritas.cz

OSTATNÍ AKTIVITY

Zimní nízkoprahové noční centrum

Zimní nízkoprahové noční centrum je zaměřeno na pomoc osobám bez přístřeší v zimních měsících, kdy v terénu zůstává mnoho osob, které z nejrůznějších důvodů nechtějí využít standardní služby. V zimním období venkovní nepříznivé atmosférické podmínky přímo ohrožují tyto osoby na životě a zdraví a zimní nízkoprahové noční centrum tak pro ně představuje jedinou vhodnou alternativu.

Adresa: Lidická 54, Ostrava - Vítkovice (Charita Ostrava);
U Nových válcoven 9, Ostrava - Mariánské Hory (Armáda spásy)
Telefon: 599526909 (Charita Ostrava), 596620650 (Armáda spásy)
Mobilní telefon: 731625788 (Charita Ostrava), 734540613 (Armáda spásy)

E-mail: cho.benedikt.ndc@caritas.cz; cssostrava@armadaspasy.cz

WWW stránky: www.ostrava.caritas.cz ; www.armadaspasy.cz

Potravinová banka

Poskytování potravinové pomoci osobám v tísni prostřednictvím sítě sociálních institucí.

Adresa: Ostrava - Hrabůvka, 700 30 Hasičská 550/50

Telefon: 591 140 004, 734 510 147

E-mail: potravinovabanka@seznam.cz

WWW stránky: www.potravinovabanka.cz

Krizové centrum

Posláním Krizového centra Ostrava je poskytovat psycho-sociální podporu lidem, kteří se ocitli v náročné životní situaci, kterou sami vnímají jako zátěžovou, nepříznivou a ohrožující a v danou chvíli ji nejsou schopni zvládnout vlastními silami. V bezpečném prostředí nabízíme našim klientům pomoc při překonávání krizového období. Forma a frekvence poskytovaných služeb respektují individuální prožívání každého člověka s důrazem na zachování jeho důstojnosti.

Služba je poskytována bezplatně.

Adresa: Nádražní 196, Ostrava, 702 00

Telefon: 596 110 882-3, 732 957 193

E-mail: krizovecentrum@kriceos.cz

WWW stránka: <http://www.kriceos.cz>

Příloha 14: Sčítací arch

Místo sčítání:	Číslo archu:		
Jméno:	Věk:		
Poslední trvalé bydliště:	Žiji sám	Žiji ve skupině	
Zdravotní stav - fyzický:			
Zdravotní stav - psychický:			
Poznámky:			

Příloha 15: Byty, bydlení s doprovodným sociálním programem

organizace	počet bytů na adrese	adresa	obvod	vlastník	druh služby	počet osob	cílová skupina
Vzájemné soužití	1	Pavelská 8	Michálkovice	RPG byty	terénní programy (§ 69)	2	osoby ohrožené sociálním vyloučením - především romského etnika
	1	Lihovarská 26	Ostrava - Kunčičky	RPG byty	terénní programy (§ 69)	4	
	1	Parys 1107, Petřvald	Petřvald	RPG byty	terénní programy (§ 69)	5	
celkem bytů	3				počet osob celkem	11	
Armáda spásy	2	Hlučínská 66	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	10	občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení, děti a rodina
	3	Na Náhonu 8	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	16	
	1	Na Náhonu 14	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	4	
	1	Jungmanova 7	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	2	
	3	K. Světlé 13/210	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	3	
	1	Orebitská 19	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	2	
	1	Orebitská 25	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	1	
	2	Orebitská 27	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	6	
	1	Palackého 69	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	5	
	1	Palackého 71	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	5	
	1	Palackého 73	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	5	
	1	Palackého 77	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	5	
	2	T. Novákové 2/40	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	9	
	3	Úprkova 11	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	8	
	1	Úprkova 18	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	1	
	2	Zákrejsova 9/972	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	3	
	2	Božkova 52	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	11	
	4	Božkova 55	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	12	
	2	Božkova 56	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	22	
	1	Božkova 65	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOb MOaP	terénní programy (§ 69)	4	
celkem bytů	35				počet osob celkem	134	

organizace	počet bytů na adrese	adresa	obvod	vlastník	druh služby	počet osob	cílová skupina
Charita Ostrava	1	Orebitská 27	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOB MOaP	sociální rehabilitace (§ 70)	3	pro muže jednotlivce a rodiny s dětmi ohrožené sociálním vyloučením
	1	Na Liškovci 8	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOB MOaP	sociální rehabilitace (§ 70)	3	
	2	Božkova 54	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOB MOaP	sociální rehabilitace (§ 70)	3	
	1	Na Liškovci 3	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOB MOaP	sociální rehabilitace (§ 70)	2	
	7	Erbenova 486	Ostrava - Vítkovice	soukromý vlastník	sociální rehabilitace (§ 70)	11	
celkem bytů	12				počet osob celkem	22	
CENTROM	12	Sírotčí 45a	Ostrava - Vítkovice	CENTROM, občanské sdružení	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	36	osoby sociálně vyloučené, především romského etnika
	5	Sírotčí 45	Ostrava - Vítkovice	ÚMOB Vítkovice	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	24	
	2	Sírotčí 41a	Ostrava - Vítkovice	ÚMOB Vítkovice	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	6	
	2	Sírotčí 43	Ostrava - Vítkovice	ÚMOB Vítkovice	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	7	
	5	Pátova 2	Ostrava - Radvanice	ÚMOB Radvanice a Bartovice	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	19	
	5	Pátova 4	Ostrava - Radvanice	ÚMOB Radvanice a Bartovice	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	22	
	4	Pátova 6	Ostrava - Radvanice	ÚMOB Radvanice a Bartovice	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	13	
	2	K. Světlé 12	Moravská Ostrava a Přívoz	soukromý vlastník	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	10	
	7	Trnkovecká	Ostrava - Radvanice	ÚMOB Radvanice a Bartovice	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	28	
celkem bytů	44				počet osob celkem	165	
Centrum soc. služeb Ostrava	19	Sokolská třída	Moravská Ostrava a Přívoz	SMO	domy na půl cesty (§ 58)	16	rodiny s dětmi, mladí dospělí po ukončení ÚV, OV, nebo po propuštění z výkonu trestu
	24	Sokolská třída	Moravská Ostrava a Přívoz	SMO	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	73	
celkem bytů	43				počet osob celkem	89	
Společně-JEKHETANE, o.s.	2	Hlučínská 66	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOB MOaP	terénní programy (§ 69)	11	
	3	Palackého 51	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOB MOaP	terénní programy (§ 69)	12	
	1	K. Světlé 13/210	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOB MOaP	terénní programy (§ 69)	2	
	1	Božkova 65	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOB MOaP	terénní programy (§ 69)	8	
celkem bytů	7				počet osob celkem	33	
Diecézní charita ostravsko-opavská	1	Hlučínská 66	Moravská Ostrava a Přívoz	ÚMOB MOaP	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	6	pro muže jednotlivce a rodiny s dětmi ohrožené sociálním vyloučením, aktuálně 63
	1	Holvekova 33	Slezská Ostrava	RPG byty	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	6	

organizace	počet bytů na adrese	adresa	obvod	vlastník	druh služby	počet osob	cílová skupina
	1	Lihovarská 26	Slezská Ostrava	RPG byty	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	4	rodin, které žádají o zařazení do programu
	1	Vratimovská 14	Slezská Ostrava	RPG byty	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	5	
	1	Michálkovická 228	ÚMOb Michálkovice	RPG byty	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	8	
	2	Na Josefské 10	ÚMOb Michálkovice	RPG byty	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	6	
	9	Betonářská 3-101	Slezská Ostrava	Diecézní charita ostravsko-opavská	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)	55	
celkem bytů	16				počet osob celkem	90	
Sužby dobrého pastýře	2	Markvartovická 22	Ludgeřovice	Dům sv. Eufrazie	sociální rehabilitace (§ 70)	6	pro matky s dětmi - krizový byt
celkem bytů	2				počet osob celkem	6	
počet bytů celkem	162				počet osob celkem	550	

Zdroj: MMO 2012